

ເສັ້ນທາງໄປສູ່ຢາປາບສັດຕູພືດ...?

ກໍລະນີສຶກສາກ່ຽວກັບແນວໂນ້ມ ແລະ ທ່າອ່ຽງ

ໃນ ສປປ ລາວ

ທ່ານ ໂດມິນິກ ແວນເດີ ບໍຣ໌ທ (Dominique Van der Borght)

ທ່ານ ສິມສະໜອງ ລິດທະມາໄລ

ທ່ານ ພູເງິນ ຄຳພູວິງ

ກຸມພາ 2004

ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດ
ແຜນງານລະຫວ່າງປະເທດ ກ່ຽວກັບການປ້ອງກັນພືດແບບປະສົມປະສານ
ໃນເອເຊຍໃຕ້ ແລະ ເອເຊຍຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ (GCP/RAS/191/AUL)

ໜ່ວຍງານວິກາອິນເຊີນສິ່ງເສີມກະສິກໍາ

- 663.95
662

ສາລະບານ

1. ພາກອາລຳພະບົດ	1
2. ວິທີການ	5
3. ເສັ້ນທາງຂອງຢາປາບສັດຕູພືດ: ຈາກໂຮງງານໄປເຖິງກະສິກອນ	8
3.1 ເສັ້ນທາງການຄ້າ.....	8
ມີຫຍັງຂາຍແດ່ ?	8
ຊ່ອງທາງການຈຳໜ່າຍເປັນຄືແນວໃດ ?	11
ການສົ່ງເສີມ ແລະ ໂຄສະນາ ?	12
3.2 ແລວທາງສູ່ການພັດທະນາ.....	13
ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ການປະຕິວັດຂຽວ	14
ວຽກງານສົ່ງເສີມກະສິກຳ.....	17
4. ເສັ້ນທາງຂອງຢາປາບສັດຕູພືດ ຈາກກະສິກອນຄົນໜຶ່ງ ໄປຍັງອີກຄົນໜຶ່ງ	19
ກ່າມເລືອກໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດຂະນິດໃດໜຶ່ງ.....	19
ເປັນເລືອກໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດອັນໃດ?	21
5. ເສັ້ນທາງຢາປາບສັດຕູພືດ: ຈາກກະສິກອນລົງສູ່ທຶງນາ/ສວນ	23
ຄວາມຖີ່ ແລະ ປະລິມານ	23
“ຄັອກແທລ໌” (ການປະສົມຢາຫຼາຍແນວ)	25
ຄວາມລະມັດລະວັງ	26
ຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ	27
6. ເສັ້ນທາງຢາປາບສັດຕູພືດ: ຈາກທຶງນາ/ສວນ ໄປຫາ ຕະຫຼາດ.....	29
7. ຮອບໝູນເຕັມຮອບ: ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຕະຫຼາດ-ຢາປາບສັດຕູພືດ	31
ລາຄາ, ຄວາມກົດດັນ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ.....	31
ຢາປາບສັດຕູພືດ: ໄດ້ ຫຼື ເສຍ ?	34
ຄວາມຮຽກຮ້ອງທີ່ຮີບດ່ວນເພື່ອໃຫ້ມີທາງເລືອກ	34
8. ລະບຽບການລັດຖະບານ ແລະ ຫຼັກສາກົນ.....	36
ລະບຽບການຂອງລາວກ່ຽວກັບຢາປາບສັດຕູພືດ ¹	36
ຫຼັກປະຕິບັດສາກົນ ²	37

9. ເສັ້ນທາງນີ້ຈະນຳໄປຮອດໃສ່ ?	40
9.1 ບາງຂໍ້ສະຫຼຸບ.....	40
9.2 ... ແລະ ຂໍ້ສະເໜີ.....	41
ທິດ ແລະ ບຸດທະສາດຈະແຈ້ງທີ່ທັນໄປທາກະເສດແບບຍືນຍົງ	41
ການຝຶກອົບຮົມຢ່າງສະໜານໃຫຍ່ ແລະ ແຜນງານ ສ້າງຈິດສຳນຶກເພື່ອສະໜັບສະໜູນທິດນີ້	42
ການບໍລິການດ້ານສິ່ງເສີມທີ່ເສັ້ມແຂງກວ່າ ແລະ ຕາໜ່າງພົວພັນຂອງຊາວກະສິກອນ	43
ການສະໜັບສະໜູນຢ່າງແຂງຮັ້ນ ເພື່ອບັງຄັບໃຊ້ລະບຽບການແຫ່ງຊາດ ແລະ ຫຼັກປະຕິບັດສາກົນ.....	44
ຂໍ້ສະເໜີເພື່ອທຳການສຶກສາໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ	44
9.3 ໄປຖືກຫາງ ຫຼື ບໍ່ ?.....	45
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໃຊ້ອ້າງອີງ	46

ຄຳຂອບໃຈ

ພວກເຮົາຢາກຂໍຂອບໃຈຊາວກະສິກອນ ທີ່ໄດ້ຕ້ອນຮັບພວກເຮົາດ້ວຍຄວາມອິດທິນ ແລະ ເມດຕາເຫັນໃຈ, ໄດ້ຕອບຄຳຖາມຢ່າງເປີດເຜີຍ (ສິ່ງບາງຄັ້ງເປັນຄຳຖາມບໍ່ຄ່ອຍສະຫຼາດ). ພວກເຮົາຫວັງວ່າ ຂໍ້ມູນ ແລະ ແນວຄິດບາງຢ່າງໃນນີ້ຈະມີສ່ວນປະກອບໃຫ້ແກ່ການຊອກຫາວິທີແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ຊາວກະສິກອນກຳລັງພົບພໍ້ຢູ່.

ພ້ອມດຽວກັນ ພວກເຮົາກໍ່ຮັບຮູ້ ແລະ ຂອບໃຈການສ່ວນມີຢ່າງສະຫຍັນຂັ້ນແຂງ ແລະ ມີປະສິດທິພາບຂອງພະນັກງານທ້ອງຖານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ແລະ ເມືອງ. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ເພີ່ມໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ພວກເຮົາຊາບ ນັບວ່າເປັນປະໂຫຍດຫຼາຍ ແລະ ການສ່ວນມີໃນການຈັດຕັ້ງການສົນທະນາເປັນກຸ່ມກັບຊາວກະສິກອນກໍ່ມີຄວາມສຳຄັນ.

ການສະໜັບສະໜູນນັບແຕ່ຕອນຕົວທີຂອງພະນັກງານກອງສິ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ກົມປູກຝັງ ຖືວ່າເປັນສິ່ງລະດົມຈິດໃຈ. ທ້າຍສຸດ ການສະໜັບສະໜູນຂອງທີມງານ FAO-IPM ເຮັດໃຫ້ການສຶກສາສິ່ງນີ້ເວົ້າໄດ້ວ່າເປັນວຽກລວມໝູ່ ແລະ ເປັນປະສິດການທີ່ສ້າງຄວາມພໍ້ໃຈໃຫ້ພວກເຮົາ. ພວກເຮົາຂໍຂອບໃຈເປັນພິເສດມາຍັງ ທ່ານ Randall Amst ທີ່ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນພວກເຮົາຢ່າງສະເໝີຕົ້ນສະເໝີປາຍ ແລະ ໃນການອ່ານກວດແກ້ລາຍງານສະບັບນີ້.

ແຕ່ລະປີປະກົດວ່າພວກເຮົາຕ້ອງໃຊ້ຢູ່ບໍລິເວນ ແລະ ໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດຕົ້ນ. ບາງທີອາດສືບເສຍເງິນໄປລ້າງໆບໍ່! ຂ້ອຍບໍ່ຊ່າງສິວ່າ!

ກະສິກອນ, ບ້ານ ແອກຊ້າງ, ແຂວງ ວຽງຈັນ

ເວລາເຮົາພົ້ນຢາ, ພວກເຮົາຕ້ອງລະວັງແຫ້ງກ່ວາໄກ່, ເປັດ ແລະ ໝາສີກິນ! ບາງຄັ້ງມັນກໍ່ຕາຍໄດ້ ຖ້າໃຊ້ ໄຟຜົວອນ ຫຼື ແລນເນັດ (Lannate).

ກະສິກອນ, ບ້ານ ໂພນສີໂຄ, ແຂວງ ຈຳປາສັກ

ຂ້ອຍສົນໃຈຫຼາຍໆ, ຢາກຮູ້ໃຫ້ຫຼາຍກວ່ານີ້ວ່າ ປູກພືດອັນໃດສິໄດ້ລາຄາດີ ແລະ ຂາຍໄດ້ງ່າຍ. ຢູ່ດຸ້ມບ້ານພວກເຮົາ, ພວກເຮົາພວມທົດລອງປູກມັນດ້າງ ແທນທີ່ຈະປູກໝາກໂມ ເພາະວ່າພວກເຮົາບໍ່ຕ້ອງການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ລາຄາມັນກໍ່ດີ.

ກະສິກອນ, ບ້ານ ນາຊາຍ, ແຂວງ ວຽງຈັນ

1. ພາກອາລຳພະບົດ

ກະສິກອນກວມເອົາປະມານ 80% ຂອງພົນລະເມືອງສປປ ລາວ ແລະ ເກືອບວ່າ 80% ຂອງຊາວໄຮ່ນາເລົ່ານີ້ ໃຊ້ຊີວິດໂດຍເຮັດການກະເສດເພື່ອໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນ, ອົງຕາມ ແຜນງານແຫ່ງຊາດ ເພື່ອລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ (NPEP).¹ ພວກເຂົາເຈົ້າໃຊ້ປັດໃຈການຜະລິດຈາກພາຍນອກໝູ່ແຕ່ເລັກໜ້ອຍ ຫຼື ບໍ່ໃຊ້ເລີຍ ແລະ ກິດຈະກຳຂອງຊາວກະສິກອນເຫຼົ່ານີ້ ກໍ່ບໍ່ໄດ້ເຊື່ອມສານຢ່າງໃກ້ຊິດເຂົ້າກັບເສດຖະກິດຕະຫຼາດທີ່ກວ້າງໃຫຍ່ໄປກວ່ານັ້ນ.

ສະພາບດັ່ງກ່າວເຮັດໃຫ້ພໍ່ເຂົ້າໃຈໄດ້ວ່າ ເປັນຫຍັງປະເທດລາວຈຶ່ງອາດຈະເອີ້ນໄດ້ວ່າເປັນປະເທດທີ່ຊົມໃຊ້ເຕມີ ເພື່ອການກະເສດໜ້ອຍທີ່ສຸດ ໃນເຂດເອເຊຍຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ບໍ່ວ່າຈະເບິ່ງໃນດ້ານປະລິມານແຫ້ງທີ່ໃຊ້ ຫຼື ສະເຫຼ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນ. ອົງຕາມຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການຄ້າຢາປາບສັດຕູພືດຂອງອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ (FAO), ໃນປີ 2002 ປະເທດລາວໄດ້ນຳເຂົ້າຢາປາບສັດຕູພືດໜ້ອຍກວ່າປະເທດກຳປູເຈຍ ທີກເທືອ ແລະ ໜ້ອຍກວ່າຫວຽດນາມ 170 ເທື່ອ.²

ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ເປັນຕົວຊີ້ວັດວ່າ ປະເທດລາວນີ້ ເປັນປະເທດ "ຫຼ້າສູງ" ໄດ້ ຫຼື ບໍ່? ໃນໂລກທີ່ສະພາບບໍ່ຢຸດນິ້ງ, ໂລກທີ່ຜູ້ຊົມໃຊ້ມີສິດເລືອກຕາມໃຈມັກ ແລະ ໂລກແຫ່ງການຈັດລະບຽບການການຄ້າ, ມັນອາດຈະເໝາະສົມກວ່າ ຫຼື ບໍ່ ທີ່ຈະເວົ້າວ່າ ຕົວຈິງແລ້ວປະເທດລາວ "ເຫັນກ້ວາງມອງໄກ" ກວ່າ. ພາຍໃນປະເທດ ສ່ວນຫຼວງຫຼາຍແລ້ວເຫັນວ່າ ມັນບໍ່ຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງຫັນປ່ຽນໄປນຳໃຊ້ວິທີການກະເສດຊີວະພາບ ຫຼື ການກະເສດແບບທຳມະຊາດ ເພາະວ່າລູກງານກະເສດສ່ວນໃຫຍ່ໃນລາວ ກໍ່ແມ່ນກະເສດຊີວະພາບໂດຍພື້ນຖານຢູ່ແລ້ວ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ສຳລັບຊາວກະສິກອນປະມານ 20% ທີ່ທຳການຜະລິດເພື່ອຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນ, ຕະຫຼາດພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕະຫຼາດໃນອົງເຂດ, ເຂົາເຈົ້າເຫັນວ່າ ພາຍໃນບໍ່ທີ່ໂດຍບໍ່ຕ່ານາມານີ້ ມັນມີການຫັນປ່ຽນຢ່າງໄວວາ. ຫຼາຍໆບ່ອນໄດ້ມີການນຳໃຊ້ວັດຖຸເຕມີການກະເສດ, ມີຊົນລະປະທານ ແລະ ກົມຈັກ ຊຶ່ງທັງໝົດນັ້ນ ມັນໄດ້ປ່ຽນໂສມໜ້າຂອງຊົນນະບົດໃນປະເທດ. ວິວັດທະນາການນີ້ ແນ່ນອນວ່າຈະມີອິກຕໍ່ໄປ ໃນເມື່ອປະເທດກຳລັງດຳເນີນບາດ

ກ້າວຫັນໄປສູ່ຄວາມທັນສະໄໝ ແລະ ໃນເມື່ອຂະແໜງກະສິກຳກາຍເປັນວຽກງານການຄ້າ.

ໃນນະໂຍບາຍກະສິກຳສຳລັບ 10 ປີ ຊ້າງໜ້າ ທີ່ໄດ້ກຳໜົດໄວ້ໃນເອກະສານວິໄສທັດຍຸດທະສາດ, ທາງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ໄດ້ຍົກເຖິງຍຸດທະສາດກ່ຽວກັບ "ການຫັນເປັນເສລີດ້ານການຄ້າ ແລະ ການເຊື່ອມສາມເຂົ້າລະບົບເສດຖະກິດອົງເຂດ ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ແນະນຳຂອງເຂດການຄ້າເສລີເອເຊຍ (AFTA), ຂອງອົງການການຄ້າໂລກ (WTO) ແລະ ຂອງອາຊຽນ (ASEAN).³ ແຜນງານແຫ່ງຊາດເພື່ອລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ກໍ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ວ່າ ປະເທດລາວຈະ "ປັບປຸງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ລະບົບກະສິກຳມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ໂດຍຈະເພີ່ມທະວີປູກພືດເປັນສິນຄ້າ, ພ້ອມທັງລົງສັດ ແລະ ປາ."

ການນຳໃຊ້ຜະລິດຕະພັນເຄມີຮີບໃຊ້ການກະເສດ ເວົ້າລວມແລ້ວຖືວ່າ ບໍ່ເປັນບັນຫາໃຫຍ່ໃນລາວ ເພາະເບິ່ງທັງດ້ານປະລິມານກໍຄືດ້ານປະເພດຢາປາບສັດຕູພືດຕ່າງໆທີ່ໃຊ້ກັນຢູ່ນັ້ນ ເຫັນວ່າຍັງຢູ່ໃນອັດຕາຕ່ຳສົມຄວນ ຖ້າທຽບໃສ່ປະເທດອື່ນໆໃນອົງເຂດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມາຮອດດຽວນີ້ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ດຳເນີນການສຶກສາຢ່າງເປັນລະບົບເພື່ອວິເຄາະບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ ແຕ່ມັນກໍ່ມີບາງປັດໃຈທີ່ຊັບຊ້ອນຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງວິເຄາະບັນຫານີ້ຢ່າງເລິກເຊິ່ງ.

ອັນທີ່ໜຶ່ງ, ອີງຕາມຕົວເລກຂອງອົງການ FAO, ປະລິມານນຳຢາປາບສັດຕູພືດເຂົ້າລາວເປັນທາງການນັ້ນ ມັນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 30% ລະຫວ່າງ 1995 ຫາ 2002.⁴ ຕົວເລກນີ້ບໍ່ແມ່ນປະລິມານນຳເຂົ້າທັງໝົດ, ເພາະເປັນທີ່ຮູ້ກັນດີແລ້ວວ່າ ຜະລິດຕະພັນເຄມີສ່ວນຫຼວງຫຼາຍ ໄດ້ຖືກນຳເຂົ້າດ້ວຍວິທີທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ຕາມຊາຍແດນຍາວຢຽດ ຫ່າງໄກ ລະຫວ່າງ ລາວ ກັບຈີນ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ ຊຶ່ງບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້.

ອັນທີສອງ, ຍ້ອນວ່ານະໂຍບາຍ ແລະ ກົນໄກຕິດຕາມທີ່ຍັງອ່ອນແອ ຈຶ່ງເປັນການຍາກທີ່ຈະຄຸ້ມຄອງ ຫລື ແມ່ນແຕ່ການຕິດຕາມສະພາບກໍ່ມີບັນຫາຢູ່ແລ້ວ. ແນ່ນອນວ່າ ຍ້ອນແນວນັ້ນ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີການຕີລາຄາບັນຫາຕ່າງໆ ແບບຜິວຜີນເຊັ່ນ: ການໃຊ້ຢາທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ການມີໄວ້ໃນຄວາມຄອບຄອງຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ຕ້ອງຫ້າມ ກໍ່ຄືສະ

ພາບຂາດຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃຫ້ແກ່ຜູ້ສ້າງນະໂຍບາຍ, ແກ່ພະນັກງານລັດ, ຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ຊົມໃຊ້ ງຽງ.

ອັນສຸດທ້າຍ ແມ່ນສະພາບຂາດຂໍ້ມູນຂ່າວສານຫຼ້າສຸດກ່ຽວກັບບັນຫານີ້; ມັນເປັນຄືແນວນີ້ ສ່ວນໃຫຍ່ກໍ່ຍ້ອນວ່າຄວາມສົນໃຈຂອງຜູ້ສ້າງການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ທີ່ປຶກສາແມ່ນສຸມໃສ່ແຕ່ການປູກເຂົ້າ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຢູ່ເຂດທົ່ງພຽງ. ການປູກຝັກສຳລັບຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນຈຶ່ງບໍ່ແມ່ນເປົ້າໝາຍຕົ້ນຕໍຂອງການສຶກສາ ແລະ ການວິເຄາະ ເຖິງແມ່ນວ່າສ່ວນຫຼວງຫຼາຍຂອງຢາປາບສັດຕູພືດປະກົດວ່າ ແມ່ນຍ້ອນຂາດຂໍ້ມູນຂ່າວສານດັ່ງໄດ້ເວົ້າໄປນັ້ນ ແລະ ຍ້ອນການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ຈຶ່ງມີສະພາບຄວາມສ່ຽງຫຼາຍສົມຄວນ ກະທົບຕໍ່ສຸກຂະພາບຂອງຄົນ, ຄວາມປອດໄພຂອງອາຫານ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການຢູ່ດີກິນດີດ້ານເສດຖະກິດຂອງຊາວກະສິກອນ, ດັ່ງນັ້ນ ພວກເຮົາຈຶ່ງໄດ້ດຳເນີນກໍລະນີສຶກສານີ້ ແລະ ເຊື່ອວ່າຈະເປັນບາດກ້າວໜຶ່ງທີ່ຈະນຳໄປສູ່ການເຂົ້າໃຈບັນຫາທີ່ຈະແຈ້ງຂຶ້ນກວ່າເກົ່າເຖິງແນວໂນ້ມກ່ຽວກັບການມີ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດໃນລາວ.

ການປູກຝັກໃນຂອງຈຳປາສັກ

ກໍລະນີສຶກສານີ້ຊອກຮູ້ວ່າ ຢາປາບສັດຕູພືດນັ້ນມັນໄປເຖິງມີຊາວກະສິກອນໄດ້ແນວໃດ, ປັດໃຈຕ່າງໆທີ່ຊັກຊວນໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຕັດສິນໃຈໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດມີຄືແນວໃດ, ເຂົາເຈົ້າໃຊ້ມັນແບບໃດ ແລະ ຊອກຮູ້ແນວໂນ້ມ ພ້ອມທັງຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຕ່າງໆ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນກ່ຽວກັບປະເດັດບັນຫາເຫຼົ່ານີ້.

ກໍລະນີສຶກສານີ້ບໍ່ພະຍາຍາມນຳສະເໜີຂໍ້ມູນທາງດ້ານປະລິມານ (quantitative) ຫຼື ຂໍ້ມູນທີ່ຄົບຖ້ວນແຕ່ຢ່າງໃດ

ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດຂອງຜູ້ທຳການຜະລິດ
ໃນຂະແໜງກະສິກຳໃນ ສປປ ລາວ. ແຕ່ວ່າຈຸດປະສົງຂອງ
ມັນ ແມ່ນເພື່ອວິເຄາະຂໍ້ມູນທາງດ້ານຄຸນນະພາບ (quali-
tative) ກ່ຽວກັບສະພາບບັນຫາທີ່ພວມພົ້ນເດັ່ນຂຶ້ນມາ ຊຶ່ງ
ອາດຈະເປັນປະໂຫຍດສຳລັບອົງກອນ ແລະ ແຜນງານ
ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ເພື່ອເປັນສິ່ງກະຕຸ້ນເຕືອນໃຫ້ເກີດການສົນ
ທະນາແລກປ່ຽນຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ ການວິເຄາະໃນຂັ້ນ
ຕໍ່ໄປ.

ການສຶກສານີ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນທີ່ເປັນປະໂຫຍດ ແກ່ກອງສົ່ງເສີມ
ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ (NAFES) ສາມາດນຳໃຊ້
ໃນແຜນງານ ແລະ ກິດຈະກຳສົ່ງເສີມ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ
ເຊັ່ນ: ການສະເໜີຄວາມສຳຄັນຂອງການວິເຄາະຕົ້ນຫີນ
ແລະ ຜົນກຳໄລ, ການຂາດທັກສະໃນການໄຈ້ແຍກບັນຫາ
ສັດຕູພືດ ເພື່ອນຳໄປສູ່ການຕັດສິນໃຈທີ່ເໝາະສົມ ແລະ
ບັນຫາອື່ນໆ ໃນລັກສະນະດຽວກັນ.

ນອກນັ້ນ, ຂໍ້ມູນ ແລະ ການວິເຄາະທີ່ໄດ້ສະເໜີໃນ
ເອກະສານນີ້ ກົມປູກຝັງ (DOA) ກໍສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ເຊັ່ນ:
ປະເດັນກ່ຽວກັບລະບຽບການ ແລະ ການຄວບຄຸມຢາປາບ
ສັດຕູພືດ ຫຼື ເພື່ອແຊກຂໍ້ມູນເຂົ້າໃນການສ້າງບັນດາ
ນະໂຍບາຍລວມຕ່າງໆ ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງ ຂໍ້ມູນນີ້
ອາດມີປະໂຫຍດ ເພື່ອໄຈ້ແຍກບັນຫາສັດຕູແຍ່ງລະຫວ່າງ
ການຜະລິດເພື່ອການຕະຫຼາດ ຫລື ເປັນສິນຄ້າ ແລະ ແບບ
ວິທີຜະລິດກະສິກຳຍືນຍົງ, ຊຶ່ງມັນຈະເປັນສິ່ງຕອບສະ
ໜອງຄວາມເປັນຫ່ວງເປັນໂຍຂອງຊາວກະສິກອນ.

ການສະໜັບສະໜູນຈາກ ກົມປູກຝັງ ແລະ ກອງສົ່ງເສີມ
ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ ກໍຄືການຮ່ວມມືແຕ່ລະ
ດັບຊາດລົງໄປເຖິງລະດັບເມືອງ ທີ່ພວກເຮົາໄດ້ຮັບ
ສະແດງເຖິງທັດສະນະເປີດເຜີຍ ແລະ ຄວາມເປັນຫ່ວງ
ຢ່າງເຫັນຈິງຂອງບັນດານັກວິຊາການໃນຂະແໜງກະສິກຳ
ທີ່ປາກເກົ້າຂສະພາບເຊິ່ງຄຽງດ້ານຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ.

ກໍລະນີສຶກສານີ້ຍັງໃຫ້ບາງຂໍ້ຄິດບາງແງ່ ແກ່ອົງການຈັດຕັ້ງ
ສາກົນ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ເພື່ອຊັກຊວນໃຫ້ພາກສ່ວນຕ່າງກ່າວ
ສືບຕໍ່ສະໜັບສະໜູນໃນຄວາມພະຍາຍາມຢາກໃຫ້ຂໍ້ມູນ
ຄວາມຮູ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ຊົມໃຊ້ ກ່ຽວກັບຢາ
ປາບສັດຕູພືດ, ສະໜັບສະໜູນການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ສະ
ໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນແບບມີ

ສ່ວນຮ່ວມ, ໂດຍສະເພາະໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່ກຳລັງສູ້ຊິນໃນຂະ
ບວນການແຫ່ງການເຊື່ອມສານເຂົ້າສູ່ລະບົບຕະຫຼາດ.

ນອກນັ້ນແລ້ວ, ຍ້ອນວ່າໃນເດືອນພະຈິກ 2002, FAO
ໄດ້ເປີດໃຕ ຫຼັກສາກົນດ້ານປະຕິບັດກ່ຽວກັບການຈຳໜ່າຍ
ແລະ ນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ສະບັບດັດແກ້ (Interna-
tional Code of Conduct on the Distribution and
Use of Pesticides), ຈຶ່ງມີຄວາມເໝາະສົມໃນການ
ກ່ຽວໂຍງສິ່ງຄົ້ນພົບໃນກໍລະນີສຶກສານີ້ ໄປຫາບັນຫາທຳ
ຫາຍຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຍົກຂຶ້ນໃນຫຼັກສາກົນນັ້ນ.

ໃນພາກທີ 2. ກ່ຽວກັບ ວິທີການ, ພວກເຮົາຈະຍົກໃຫ້ເຫັນ
ໂດຍຫຍໍ້ກ່ຽວກັບວິທີການທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ ແລະ ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່
ໄດ້ເວັບກຳໂດຍການສົນທະນາ ເພື່ອບັນຈຸເຂົ້າໃນກໍລະນີ
ສຶກສານີ້.

ພາກທີ 3. ເສັ້ນທາງຂອງຢາປາບສັດຕູພືດ: ຈາກໂຮງງານໄປ
ຍັງກະສິກອນ, ຈະເລີ່ມສະເໜີສິ່ງຄົ້ນພົບ ຊຶ່ງໃນນັ້ນພວກເຮົາ
ຈະໃຊ້ໃຫ້ເຫັນວິທີການຕົ້ນຕໍ ທີ່ຢາປາບສັດຕູພືດ ໄດ້ຖືກແນະ
ນຳ ແລະ ແຈກຢາຍໃຫ້ຜູ້ຜະລິດໃນຂະແໜງກະສິກຳ: ເສັ້ນ
ທາງການຄ້າ ແລະ ແລວທາງແຫ່ງການພັດທະນາ.

ພາຍໃຕ້ຫົວຂໍ້ ເສັ້ນທາງການຄ້າ ຈະໄດ້ສະເໜີໃຫ້ຮູ້ເຖິງຜະ
ລິດຕະພັນຫຼັກ ຊຶ່ງກະສິກອນສາມາດຊອກຫາໄດ້ໃນເມືອງ
ໃຫຍ່ໆ ແລະ ຢູ່ຕາມຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນຂອງຕົນ. ໃນພາກນີ້
ຍັງຈະໃຫ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການຈັດໝວດຢາປາບສັດຕູພືດຊະ
ນິດຕ່າງໆ ຂອງອົງການອານາໄມໂລກ (WHO) ແລະ
FAO ຊຶ່ງເປັນຜະລິດຕະພັນທີ່ມີການວາງຂາຍກັນຢູ່, ຈະ
ຈຳໜ່າຍຢູ່ໃສ, ດ້ວຍວິທີການໃດ, ຕ່ອງໂສ້ການຈຳໜ່າຍ
ແລະ ຍຸດທະສາດການໂຄສະນາ.

ຈາກນັ້ນພວກເຮົາກໍຈະເວົ້າເຖິງ ແລວທາງພັດທະນາ ແລະ
ຈະຊອກຮູ້ວິທີການຕ່າງໆ ທີ່ເປັນຕົວແບບຕົ້ນຕໍຂອງການ
ຜະລິດ (ຊຶ່ງມັກເອີ້ນກັນວ່າ "ການປະຕິບັດຊຽວ") ຊຶ່ງສາ
ມາດສົ່ງເສີມໂດຍຕ່າງການຊ່ວຍເຫລືອຈາກຕ່າງປະເທດ
ແລະ ວຽກງານສົ່ງເສີມເປັນສ່ວນໃຫຍ່.

ໃນພາກ 4. ເສັ້ນທາງຂອງຢາປາບສັດຕູພືດ: ຈາກ
ກະສິກອນຄົນຫຍິ່ງໄປຍັງກະສິກອນຍີກຄົນຫຍິ່ງ, ພວກ
ເຮົາຈະສັງເກດວ່າ ຊາວກະສິກອນຖອດຖອນບົດຮຽນນຳ
ກັນແນວໃດ, ເຂົາເຈົ້າເລືອກໃຊ້ຜະລິດຕະພັນໃດແດ່ໃນ
ເນື້ອທີ່ປູກຝັງຂອງຕົນ.

ຈາກນັ້ນພວກເຮົາກໍຈະເຂົ້າຫາ ພາກ 5, *ເສັ້ນທາງຢາປາບປາຍສັດຕູພືດ*: ຈາກຊາວກະສິກອນໄປຢັ້ງທົ່ງນາ ແລະ ສວນ. ຢູ່ຈຸດນີ້ພວກເຮົາຈະເບິ່ງວິທີຕ່າງໆທີ່ຊາວກະສິກອນພົ້ນຢາປາບສັດຕູພືດ ເລີ່ມຕົ້ນແຕ່ປະລິມານການໃຊ້ ຄວາມຖີ່ໃນການສິດມີໜ້ອຍຫລາຍຊໍາໃດ, ການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດຫຼາຍແນວປະລິມຳກັນ (cocktail) ແລະ ວິທີການປ້ອງກັນ. ສະພາບສັດກັນທີ່ມີຂົນລະຫວ່າງສິ່ງທີ່ຊາວກະສິກອນຮູ້ມາ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ຊຽນໄວ້ຢູ່ໃນໃບສະຫຼາກ ແລະ ການປະຕິບັດຕົວຈິງເມື່ອໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດຊໍ້າໃຫ້ເຫັນເຖິງໄພອັນຕະລາຍໄດ້ມາຈາກຄວາມບໍ່ຊັດເຈນຂອງຂໍ້ແນະນຳວິທີການໃຊ້ ທີ່ຊຽນຢູ່ໃນສະຫຼາກ ກໍຄືການແປຂໍ້ແນະນຳເປັນພາສາລາວ ແລະ ການຂາດຂໍ້ມູນທີ່ແຈ້ງແຈ້ງ. ນອກນັ້ນໃນພາກນີ້ ເຮົາຈະໄດ້ເວົ້າເຖິງຜົນກະທົບຂອງມັນທີ່ມີຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຄົນ ແລະ ສັດ.

ເຖິງແມ່ນວ່າມັນບໍ່ແມ່ນສິ່ງທີ່ກໍລະນີສຶກສານີ້ຢາກເວົ້າລົງເລີກ, ພາກທີ 6, *ເສັ້ນທາງຂອງຢາປາບສັດຕູພືດ: ຈາກທົ່ງນາ, ສວນ ໄປຢັ້ງ ຕະຫຼາດ* ຍົກໃຫ້ເຫັນບັນຫາໃນຕອນຕົ້ນກ່ຽວກັບສານເຄມີຕົກຄ້າງ, ຄວາມປອດໄພໃນອາຫານ ແລະ ການກຳສະພາບຂອງສັດຊີວິດໃຊ້.

ພາກທີ 7, *ລອບໝູນເດີມລອບ: ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງການຕະຫຼາດ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ* ຍົກໃຫ້ເຫັນຄຳອະທິບາຍ ຂອງຊາວກະສິກອນກ່ຽວກັບການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ເຂົາໃຊ້ ແລະ ບັນຫາການຕະຫຼາດທີ່ຊາວກະສິກອນພົບພໍ້. ພາກນີ້ຈະເຮັດໃຫ້ເຮົາເຫັນການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ລະບົບການຕະລິດເພື່ອຕອບສະໜອງການຕະຫຼາດ ຊຶ່ງແມ່ນອົງປະກອບສຳຄັນຂອງຍຸດທະສາດລັດຖະບານໃນວຽກງານກະສິກຳ. ນອກນັ້ນແລ້ວມັນກໍແມ່ນນະໂຍບາຍຫຼັກທີ່ສະຖາບັນສາກົນເຊັ່ນ ທະນາຄານພັດທະນາເອເຊຍ (ADB), ທະນາຄານໂລກ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງການຄ້າໂລກ ໆລໆ ໄດ້ກຳນົດ.

ໃນ ພາກ 8, *ລະບຽບການຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຫລັກສາກົນ*, ພວກເຮົາຈະເວົ້າໂດຍຫຍໍ້ ແລະ ສະຫ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງກອບດ້ານລະບຽບການ ໃນ ສປປ ລາວ, ຫຼັກສາກົນກ່ຽວກັບຢາປາບສັດຕູພືດ ຊຶ່ງໄດ້ລົງນາມກັນຫວ່າງບໍດິນມາມີ ລະຫວ່າງສົມສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ພ້ອມທັງຜົນກະທົບ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດຂອງລະບຽບການຕ່າງໆດັ່ງກ່າວນັ້ນເມື່ອຄຳນຶງເຖິງສະພາບທ້ອງຖິ່ນ.

ສຸດທ້າຍ, ພາກທີ 9, *ເສັ້ນທາງນີ້ຈະນຳໄປສອດໃສ?* ຈະສະເໜີຂໍ້ສະຫຼຸບໂດຍລວມພ້ອມຂໍ້ສະເໜີໃນຕອນຕົ້ນ.

2. ວິທີການ

ໂດຍອີງໃສ່ກຳຖາມຂັ້ນຕົ້ນຂອງການຄົ້ນຄ້ວາທົ່ວໄປ ແລະ ການກຳນົດໜ້າວຽກ, ເຮົາໄດ້ຈັດການສົນທະນາໃນເບື້ອງຕົ້ນກັບກອງສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ ແລະ ກົມປູກຝັງ. ທັງສອງການຈັດຕັ້ງນີ້ໄດ້ສະແດງຄວາມສົນໃຈ ຫຼາຍເລິກຄວນ ແລະ ກໍ່ສະໜັບສະໜູນການສຶກສາ ພ້ອມທັງໄດ້ສະແດງຂໍ້ຄິດເຫັນ ແລະ ຄຳສະເໜີຕ່າງໆ. ຫຼາຍໆຄຳຄິດເຫັນດັ່ງກ່າວ ກໍ່ໄດ້ນຳໄປໃຊ້ໃນເວລາອອກແບບ ການສຶກສາ, ແຕ່ກໍ່ມີບາງຄຳຂໍ້ຮ້ອງເຊັ່ນ ຢາກໃຫ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼາຍໆຢ່າງໃນເນື້ອທີ່ພູມສາດກ້ວາງຂວາງກວ່ານັ້ນ ຊຶ່ງບໍ່ສາມາດຕອບສະໜອງໄດ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ຍ້ອນເຫດຜົນດ້ານເວລາທີ່ມີຈຳກັດ ແລະ ວິທີການທຳການສຶກສານີ້ (ທີ່ບໍ່ເນັ້ນຂໍ້ມູນທາງດ້ານປະລິມານ).

ສົມມຸດຕິດທີ່ຮັບຜິດຊອບການສຶກສາກໍ່ລະນີສຶກສາໃນອີງນີ້ປະກອບດ້ວຍສາມທ່ານ: ພະນັກງານຈາກກອງສົ່ງເສີມ ສົ່ງທ່ານຄື ທ່ານ ສົມສະໜອງ ລິດທະມາໄລ, ພະນັກງານ ໂຄງການປ້ອງກັນພືດແບບປະສົມປະສານຂອງ FAO ທ່ານ ຫຼຸເງິນ ຄຳຫຼວງ ແລະ ທີ່ປຶກສາຄື ທ່ານ Dominique Van Der Borgh. ການເຮັດວຽກດັ່ງກ່າວ ພ້ອມຮ່ວມໄດ້ການຊີ້ນຳທົ່ວໄປ ແລະ ການຊຸກຍູ້ປະສານງານຈາກ FAO-IPM.

ວ່າການປຶກສາຫາລືໃນເບື້ອງຕົ້ນ ໄດ້ເລືອກເອົາສີ່ແຂວງເພື່ອເຮັດວຽກພາກສະໜາມ ໃນນັ້ນລວມມີແຂວງວຽງຈັນ ແລະ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນເຂດພາກກາງ, ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ແຂວງຈຳປາສັກຂອງເຂດພາກໃຕ້ (ເບິ່ງແຜນທີ່). ໃຫ້ຕີແທ້ ຄວນກວມເອົາເຂດພາກ

ເໜືອ ແລະ ຕາເວັນອອກຕາມຊາຍແດນຕິດກັບຈີນ ແລະ ຫວຽດນາມອີກ, ແຕ່ເພື່ອຮັບປະກັນການດຳເນີນວຽກງານພາກສະໜາມໃຫ້ສະດວກ ຈຶ່ງໄດ້ຕົກລົງຈຳກັດເນື້ອທີ່ພູມສາດ ແລະ ເລືອກເອົາຈຸດທີ່ມີການເຄື່ອນໄຫວຂອງໂຄງການປ້ອງກັນພືດແບບປະສົມປະສານ ໃນປັດຈຸບັນ.

ວ່າການປຶກສາຫາລືກັບທາງກະສິກຳແຂວງ ລວມທັງຜູ້ປະສານງານການປຶກສາອົບຮົມຂັ້ນແຂວງ ຈຶ່ງກໍ່ໄດ້ເລືອກເອົາບ້ານຕ່າງໆ ພາຍໃນສີ່ແຂວງສ້າງເທິງ. ມາດຕະຖານໃນການເລືອກບ້ານໜຶ່ງໆ ແມ່ນອີງຕາມການລາຍງານຂອງພາກສ່ວນກະສິກຳຂອງແຂວງທີ່ແຈ້ງວ່າ ບ້ານ ຫລື ເຂດ

ໃດທີ່ມີການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດຫຼາຍ ແລະ ບ້ານຕ່າງໆພາຍໃນແຂວງໜຶ່ງນັ້ນ ແມ່ນບໍ່ຢູ່ໃນເຂດດຽວກັນ. ນອກນັ້ນແລ້ວໃນຈຳນວນບ້ານທີ່ໄດ້ຄັດເລືອກເອົານັ້ນບໍ່ມີບ້ານໃດທີ່ໄດ້ຜ່ານການປຶກສາອົບຮົມດ້ານການປ້ອງກັນພືດແບບປະສົມປະສານມາກ່ອນ ຊຶ່ງລວມທັງພືດມີ 18 ບ້ານ ທີ່ໄດ້ຖືກຄັດເລືອກລວມມີ:

- ທີກບ້ານຂອງແຂວງວຽງຈັນ: 4 ບ້ານຂອງເມືອງໂໜນໂຮງ ແລະ ສອງບ້ານຂອງເມືອງວຽງຄຳ

ກຸ່ມກໍ່ລະນີສຶກສາກຳລັງສົນທະນາກັນຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

- ທົກບ້ານໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ: ໜຶ່ງບ້ານໃນເມືອງສີໂຄດຕະບອງ, ສອງໃນເມືອງໄຊເສດຖາ ແລະ ສາມບ້ານໃນເມືອງທາດຊາຍພອງ.
- ສາມບ້ານໃນແຂວງສະຫວັນນະເຂດ: ສອງບ້ານໃນເມືອງທັນທະບູລີ ແລະ ໜຶ່ງບ້ານໃນເມືອງຈຳພອນ
- ສາມບ້ານໃນແຂວງຈຳປາສັກ: ໜຶ່ງບ້ານໃນເມືອງປາກເຊ, ໜຶ່ງບ້ານໃນເມືອງໂພນທອງ ແລະ ອີກໜຶ່ງບ້ານໃນເມືອງປາກຊ່ອງ.

ພາຍໃນເຂດພູມສາດນີ້, ຂໍ້ມູນຄ່າວາສານສຳຄັນເພື່ອກໍ່ລະມີສຶກສານີ້ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກສາມແຫຼ່ງຕົ້ນຕໍ.

- ການສົນທະນາແບບມີໂຄງຮ່າງຊຳໃດຊຳໜຶ່ງກັບຊາວກະສິກອນ

ກອບ ແລະ ແບບວິທີເຮັດການສຳພາດເປັນກຸ່ມໄດ້ຖືກອອກແບບຂຶ້ນມາເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ ພ້ອມທັງແນໃສ່ສັງເກດການແລກປ່ຽນຄວາມຄິດຄວາມເຫັນທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ເພື່ອກວມເອົາຈຳນວນກະສິກອນໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍກວ່າເກົ່າ. ການສົນທະນາເປັນກຸ່ມທີ່ຈັດຂຶ້ນໃນແຕ່ລະບ້ານ ຈຶ່ງໄດ້ດຳເນີນກິດຈະກຳດັ່ງນີ້: 1) ທົບທວນເບິ່ງລະບົບປູກຝັງຕົ້ນຕໍ (ເຊັ່ນ: ປູກພືດໃດແຕ່, ປູກໄດ້ຈັກປົມາແລ້ວ, ບັນຫາຕົ້ນຕໍມີຫຍັງ, ລາຄາການລົງທຶນ ໆລຸງ). 2) ການສົນທະນາກ່ຽວກັບຢາປາບສັດຕູພືດ (ຜະລິດຕະພັນທີ່ໃຊ້, ຊື່ຢູ່ໃສ, ມີສັດຕູຫຍັງແຕ່, ຄວາມຖີ່ໃນການນຳໃຊ້, ໃຊ້ຫຼາຍໜ້ອຍຊ່ຳໃດ ໆລຸງ). 3) ພາກນີ້ເວົ້າເຖິງຜົນກະທົບ ແລະ ຄວາມລະມັດລະວັງເພື່ອປ້ອງກັນ (ອາການກ່ຽວກັບສຸຂະພາບ, ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ຄວາມອັນຕະລາຍຂອງຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ຊາວສວນຮູ້ຈັກ ແລະ ມາດຕະການປ້ອງກັນທີ່ໄດ້ເຮັດຕົວຈິງ ໆລຸງ) ແລະ 4) ຊອກຮູ້ວ່າກະສິກອນໄດ້ຂໍ້ມູນຈາກແຫຼ່ງໃດ ກ່ຽວກັບຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ການນຳໃຊ້ມັນ ວິທີທາງເລືອກທີ່ບໍ່ຕ້ອງໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ໆລຸງ.

ສອງຄົນໃນທີມງານເປັນຜູ້ດຳເນີນການສົນທະນາ ແລະ ຄົນທີສາມມີໜ້າທີ່ບັນທຶກຄຳເຫັນ ແລະ ຂໍ້ສະຫຼຸບລົງໃສ່ໜ້າເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ (ເຈ້ຍຂະໜາດ ໓໒x໔໐). ວິທີການດັ່ງກ່າວ ອະນຸຍາດໃຫ້ສະມາຊິກໃນກຸ່ມເຫັນຄວາມທີ່ໄດ້ຂຽນລົງເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ຖ້າຈຳເປັນ ກໍ່ສາມາດດັດແກ້ຂໍ້ມູນໄດ້.

ໃນຕອນຕົ້ນໄດ້ຄາດຄະເນວ່າ ໃນແຕ່ລະບ້ານຄວນຈະມີສະມາຊິກ 8-10 ຄົນ. ແຕ່ໃນຕົວຈິງເມື່ອໄດ້ເປີດການສົນທະນາຢູ່ໃນວັດກັບບ້ານ ຫຼື ບໍ່ກໍເປີດຢູ່ເຮືອນກະສິກອນຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງ, ມັກມີຄົນມາຮ່ວມສົນທະນາຫຼາຍກວ່າທີ່ຄາດເອົາໄວ້, ບາງຄັ້ງຮອດ 40 ຄົນກໍມີ. ດ້ານໜຶ່ງມັນກໍເປັນສິ່ງຢັ້ງຢືນຄວາມສົນໃຈຂອງຊາວກະສິກອນຕໍ່ບັນຫາຕ່າງໆ, ແຕ່ພ້ອມກັນນັ້ນ ມັນກໍສົ່ງຜົນບັນຫາຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງວຽກງານສ່ວນໃດສ່ວນໜຶ່ງ ໃນບາງຄັ້ງຄາວ.

ໃນ 18 ບ້ານ, ມີຊາວກະສິກອນ 178 ຄົນເຂົ້າຮ່ວມ, ລວມໃນນັ້ນມີເພດຍິງ 43 ຄົນ (23%). ກ່ຽວກັບລະດັບການສຶກສາ ມີເກົ້າຄົນບໍ່ເຄີຍເຂົ້າໂຮງຮຽນ, 51% ໄດ້ຮຽນ ຫຼືຈົບຊັ້ນປະຖົມ ແລະ 40% ໄດ້ເຂົ້າ ຫຼື ຈົບຊັ້ນມັດທະຍົມ. ສຳລັບອາຍຸ 15% ແມ່ນຕ່ຳກວ່າ 30 ປີ, 23% ແມ່ນຢູ່ລະຫວ່າງ 30-40 ປີ, 39% ຢູ່ລະຫວ່າງ 40-50 ປີ ແລະ 23% ອາຍຸສູງກວ່າ 50 ປີ.

ຮ້ານຂາຍເຄື່ອງຮັບໃຊ້ຜະແໜງກະສິກຳຢູ່ແຂວງຈຳປາສັກ
 ໂດຍທົ່ວໄປຖືວ່າບັນຍາກາດແມ່ນດີແທ້ໆ ແລະ ການປົກສາຫາລືແມ່ນເປີດເຜີຍ, ສະບາຍໆ ແລະ ຫຼາຍຄັ້ງກໍມ່ວນຊື່ນຕະຫຼົກໆ. ຊາວກະສິກອນພ້ອມທີ່ຈະໃຫ້ຂໍ້ມູນອະທິບາຍກິດຈະກຳ ແລະ ຊີວິດກະສິກອນຂອງເຂົາເຈົ້າ, ເຖິງແມ່ນວ່າມີສອງບ້ານ ຊຶ່ງເຮົາຈະເວົ້າເວລາຕໍ່ໄປ ທີ່ບໍ່ພ້ອມຈະເວົ້າກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທາງລົບໃນການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ.

ແຕ່ວ່າໂດຍທົ່ວໄປ ພວກເຮົາຮູ້ສຶກວ່າຊາວກະສິກອນມີຄວາມຕັ້ງໜ້າຢາກສິນທະນາ ແລະ ແລກປ່ຽນຄວາມຄິດ ເພື່ອນັບເຮົາແບບເປັນກັນເອງ.

• **ການພົບປະກັບພະນັກງານກະສິກຳໃນຂັ້ນສູນກາງ, ແຂວງ ແລະ ເມືອງ**

ດັ່ງທີ່ໄດ້ເວົ້າມາແລ້ວວ່າ ໃນຕອນຕົ້ນຂອງການສຶກສານີ້ ພວກເຮົາໄດ້ພົບກັບພະນັກງານຂັ້ນນຳຈາກກອງສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ຈາກກົມປູກຝັງ ແລະ ຫຼັງຈາກເຮັດວຽກພາກສະໜາແລ້ວ ກໍໄດ້ພົບກັບພະນັກງານກົມປູກຝັງອີກເທື່ອໜຶ່ງ ເພື່ອສົນທະນາກ່ຽວກັບລະບຽບ ແລະ ຫຼັກການດ້ານການປະຕິບັດຂອງລັດຖະບານລາວ. ພວກເຮົາໄດ້ສຳພາດຫົວໜ້າ ຫຼື ຮອງພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງຂອງທັງສີ່ແຂວງ, ນອກນັ້ນກໍໄດ້ສຳພາດຫົວໜ້າ ຫຼື ຮອງຫົວໜ້າກອງສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ຂອງສາມແຂວງ.

ເນື້ອໃນການສຳພາດພະນັກງານແຂວງໄດ້ກວມເອົາຫຼາຍບັນຫາ ໃນນັ້ນລວມມີຫົວຂໍ້ດັ່ງນີ້: 1) ການຄ້າຢາປາບສັດດູພິດ ແລະ ລະບຽບການກ່ຽວກັບເລື່ອງນີ້. 2) ວຽກງານສົ່ງເສີມກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ ຫຼື ຄວບຄຸມຢາປາບສັດດູພິດ ແລະ; 3) ການພົວພັນລະຫວ່າງອົງກອນລັດ ແລະ ຜູ້ຈຳໜ່າຍ. ຍ້ອນວ່າຮູບແບບສຳພາດເປັນແບບເປີດ, ຫຼາຍໆບັນຫາຈຶ່ງປະກົດຂຶ້ນໃນເວລາສົນທະນາເຊັ່ນ: ເລື່ອງສານຕົກຄ້າງ ແລະ ການຂາດຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງພະນັກງານດ້ານລະບຽບຫຼັກການຂອງລັດຖະບານ.

ໃນລະດັບເມືອງ, ພວກເຮົາໄດ້ສົນທະນາກັບຫົວໜ້າ ຫຼື ຮອງຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງໃນສາມເມືອງ, ຫົວໜ້າໄດ້ພົບພະນັກງານສາມຄົນຈາກໂຄງການພັດທະນາຊຸມນະບົດ (ໂພນສູງ), ແຂວງວຽງຈັນ. ການສົນທະນານັ້ນ ຕົ້ນຕໍແມ່ນສຸມໃສ່ແນວໂນ້ມໃນການໃຊ້ຢາປາບສັດດູພິດໃນເມືອງນັ້ນໆ, ວຽກງານສົ່ງເສີມກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງສັດດູພິດ ຊຶ່ງເມືອງໄດ້ດຳເນີນການ ແລະ ຄວາມຮູ້ຂອງພະນັກງານກ່ຽວກັບລະບຽບຫຼັກການຂອງລັດຖະບານ.

ເວລາດຳເນີນວຽກພາກສະໜາ, ພວກເຮົາກໍຍັງໄດ້ສົນທະນາແບບບໍ່ເປັນທາງການກັບຜູ້ປະສານງານດ້ານການປົກຄອງອື່ນສີ່ທ່ານ. ໂດຍສະເພາະຢູ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ຈຳປາສັກ, ຜູ້ປະສານງານດັ່ງກ່າວໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການ

ສົນທະນາໃນກຸ່ມນຳດ້ວຍ. ສຸດທ້າຍ, ພວກເຮົາໄດ້ມີໂອກາດພົບພະນັກງານກະສິກຳເມືອງ 7 ທ່ານ ຊຶ່ງເປັນຄູບຶກໃຫ້ໂຄງການປ້ອງກັນພືດແບບປະສົມປະສານ. ພວກເຮົາເຈົ້າໄດ້ຕິດຕາມພວກເຮົາເວລາລົງໄປເຮັດວຽກບ້ານ. ໃນການສົນທະນານີ້ ພວກເຮົາບໍ່ໄດ້ກະກຽມແບບຟອມລ່ວງໜ້າເພື່ອດຳເນີນການສົນທະນາ, ແຕ່ພວກເຮົາກໍສາມາດທີ່ຈະນຳຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳໄດ້ນັ້ນໄປຂະຫຍາຍ ແລະ ສົນທະນາລົງເລິກເຕີມໃນບັນຫາທີ່ພົ້ນເດັ່ນໃນແຕ່ລະຫ້ອງຖິ່ນ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບການນຳໃຊ້ ແລະ ການຈຳໜ່າຍຢາປາບສັດດູພິດ ແລະ ບັນຫາສັດດູພິດ ຊຶ່ງແຕ່ລະຫ້ອງຖິ່ນອາດຈະມີບັນຫາສະເພາະທີ່ບໍ່ຄືກັນ.

• **ສຳຫຼວດເບິ່ງຮ້ານຄ້າ ແລະ ຕະຫຼາດຫ້ອງຖິ່ນ**
ອັນທີສາມ ພວກເຮົາໄດ້ສຳຫຼວດຮ້ານຄ້າຮັບໃຊ້ຄະແໜງກະສິກຳ 18 ແຫ່ງພາຍໃນ 4 ແຂວງ. ໃນແຕ່ລະຮ້ານ ພວກເຮົາໄດ້ບັນທຶກຢາປາບສັດດູພິດແຕ່ລະຢ່າງທີ່ຂາຍ. ພວກເຮົາສາມາດສົນທະນາກັບເຈົ້າຂອງຮ້ານ 10 ຮ້ານ ພາຍຫຼັງໄດ້ຕອບຄຳຖາມສັ້ນໆວ່າ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານມາແຕ່ໃສ, ຕ່ອງໂສ້ການຈຳໜ່າຍ, ຊາວກະສິກອນຮຽກຮ້ອງຢາປາບສັດດູພິດປະເພດໃດຫຼາຍກວ່າໝູ່ ແລະ ຜະລິດຕະພັນໃດທີ່ຂາຍດີທີ່ສຸດ.

ຍ້ອນວ່າ ຢາປາບສັດດູພິດຢູ່ໃນຮ້ານໃນອັດຕາສ່ວນບໍ່ໜ້ອຍ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກແຫຼ່ງບໍ່ເປັນທາງການ, ດັ່ງນັ້ນເຮົາໄດ້ພົບບັນຫາທີ່ເຈົ້າຂອງຮ້ານບໍ່ຢາກແຈ້ງຢ່າງເປີດເຜີຍວ່າເຂົາໄດ້ຢາມາແບບໃດ.

ຢູ່ຕະຫຼາດເມືອງ ແລະ ແຂວງ ພວກເຮົາໄດ້ດຳເນີນການສຳຫລວດເພີ່ມເຕີມແບບບໍ່ເປັນທາງການ ໃນນັ້ນກໍລວມທັງການສົນທະນາກັບເຈົ້າຂອງຮ້ານກ່ຽວກັບຫົວຂໍ້ຂ້າງເທິງ. ສຸດທ້າຍ ພວກເຮົາໄດ້ຊື້ຢາປາບສັດດູພິດຈຳນວນໜຶ່ງ ແລ້ວມາແປສະຫຼາກເພື່ອຢາກຮູ້ວ່າ ທາງໂຮງງານຢາກໃຫ້ຂໍ້ມູນແນວໃດແດ່ ແກ່ຊາວກະສິກອນ.

ຂໍ້ມູນ ແລະ ຕິວເລກທີ່ໄດ້ເກັບກຳມາໄດ້ຖືກນຳເອົາໄປສັງລວມ ແລະ ວິເຄາະໂດຍທີມງານກໍລະນີສຶກສາ, ແລ້ວທີ່ປຶກສາກໍໄດ້ລວບລວມເຂົ້າໄວ້ໃນເອກະສານນີ້. ຮ່າງສຸດທ້າຍ ໄດ້ແຈກຢາຍໃຫ້ກົມປູກຝັງ ແລະ ກອງສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເພື່ອຂໍຄວາມເຫັນເພີ່ມເຕີມ ຫຼື ຂໍ້ແນະນຳກ່ອນຈະເຖິງຂັ້ນຕອນສຸດທ້າຍຂອງການເຮັດເອກະສານ.

ໃນຊຸມປີ 1960, ພວກເຮົາໄດ້ຢາປາບສັດຕູພືດຈາກອົງການ
USAID ເພື່ອໃຊ້ບຸກເຂົ້າ. ລາຄາຊື້ແມ່ນຖືກຫຼາຍ.

ກະສິກອນ, ບ້ານ ແກ້ງກອກດົງ, ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ

ແຕ່ກ່ອນສູນກະສິກຳ ຢູ່ໃກ້ບ້ານພວກເຮົາມີຢາປາບສັດຕູພືດຈຳນວນ
ໜຶ່ງເພື່ອຂາຍ. ແຕ່ວ່າດຽວນີ້ບໍ່ມີອີກແລ້ວ.

ກະສິກອນ ບ້ານ ຊຽງດາ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ແຕ່ກໍ່ຕາມເສັ້ນທາງແຕ່ ຫຼັກ 52 ຫາ ໂພນໂຮງ ມີຮ້ານຂາຍຢາ
ປາບສັດຕູພືດພຽງແຕ່ 2-3 ຮ້ານ. ດຽວນີ້ມີຫຼາຍກວ່າ 15 ຮ້ານ.

ເຈົ້າຂອງຮ້ານຢູ່ຫຼັກ 52, ແຂວງວຽງຈັນ

3. ເສັ້ນທາງຂອງຢາປາບສັດຕູພືດ: ຈາກໂຮງງານໄປເຖິງກະສິກອນ

ການແນະນຳ ແລະ ສະໜອງຢາປາບສັດຕູພືດ ໃຫ້ຊາວ
ກະສິກອນມີຢູ່ສອງວິທີການຕົ້ນຕໍ ຊຶ່ງມັກຈະພົວພັນຊຶ່ງກັນ
ແລະກັນ. ຢູ່ທີ່ນີ້ພວກເຮົາຈະເອີ້ນເສັ້ນທາງດັ່ງກ່າວນັ້ນວ່າ
ເສັ້ນທາງການຄ້າ ແລະ ແລວທາງເພື່ອພັດທະນາ.

ກ່ຽວກັບ ເສັ້ນທາງການຄ້າ ພວກເຮົາຈະເບິ່ງຜະລິດຕະພັນ
ຕ່າງໆ ທີ່ວາງຂາຍວ່າມີຫຍັງແດ່, ຮູບການທີ່ຮ້ານໄດ້ສິນຄ້າ
ນັ້ນມາ, ວິທີການທີ່ຮ້ານໄດ້ສົ່ງສິນຄ້າ ແລະ ວິທີການຂາຍ.
ນອກນັ້ນກໍ່ຈະເວົ້າໂດຍຫຍໍ້ກ່ຽວກັບຄຸດທະສາດໃນການໂຄ
ສະນາສິນຄ້າ.

ແລວທາງພັດທະນາ ຈະເບິ່ງວ່າການຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງປະເທດ
ພ້ອມທັງວຽກງານສົ່ງເສີມກະສິກຳມັນມີສ່ວນສົ່ງເສີມ
ຊຸກຍູ້ຕົວແບບວິທີການຜະລິດກະສິກຳແບບກະແສທັກ
(Mainstream model) ໂດຍສຸມໃສ່ການຫັນໄປສູ່ຕະ

ຫຼາດໃນເສດຖະກິດເສລີ. ຕົວແບບດັ່ງກ່າວນີ້ມີແນວໂນ້ມ
ນຳໃຊ້ສານເຄມີເພື່ອການກະເສດ (Agro-Chemicals)
ແລະ ສ້າງຄວາມເຄັ່ງຕຶງໃຫ້ແກ່ການຜະລິດກະສິກຳແບບ
ຍືນຍົງ ຫຼື ການຜະລິດກະສິກຳແບບທຳມະຊາດ
(Organic production).

3.1 ເສັ້ນທາງການຄ້າ

ມີຫຍັງຂາຍແດ່ ?

ໃນການລົງສຳຫລວດຄັ້ງນີ້, ພວກເຮົາໄດ້ໄປເບິ່ງຮ້ານຄ້າ
ໃຫຍ່ຈຳໜ່າຍຜະລິດຕະພັນຮັບໃຊ້ຂະແໜງກະສິກຳ 18
ຮ້ານ ແລະ ຮ້ານຄ້າຍ່ອຍອີກຫລາຍແຫ່ງຢູ່ໃນແຂວງ ແລະ
ເມືອງ. ໃນຈຳນວນ 18 ຮ້ານ ດັ່ງກ່າວ, ພວກເຮົາໄດ້
ບັນທຶກ ແລະ ເກັບກຳວ່າມີຢາປາບສັດຕູພືດ, ຢາຂ້າເຊື້ອ
ເຫັດລາ, ຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ຢາຂ້າໜູ ແລະ ຫອຍ ຈຳ
ນວນ 130 ຊະນິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.

ຕາຕະລາງ 1 ຊື່ໃຫ້ເຫັນຜະລິດຕະພັນ 30 ຢ່າງທີ່ພົບເຫັນຢູ່
ຢ່າງໜ້ອຍ 4 ຮ້ານໃນຈຳນວນ 18 ຮ້ານໃຫຍ່. ອົງການອາ
ນະໂມໂລກ WHO ໄດ້ຈິດທະບຽນວ່າ ຢາພວກນີ້ເປັນຢາ
ປາບສັດຕູພືດປະເພດ Ia (ອັນຕະລາຍສູດສູງ) ແລະ Ib
(ອັນຕະລາຍສູງ) ຊຶ່ງໄດ້ພົບດ້ວຍຕົວໜັງສືເສີມ ສຳລັບຢາທີ່
ເກືອດຫ້າມໃນ ສປປ ລາວ ແລ້ວຈະພົມເປັນ ໄຕຫຍັງສີເນີ້ງ.

ການຂາຍໃນຕະຫຼາດ ແຂວງວຽງຈັນ

ເຕບເລ໌ 1: ຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ໄດ້ພົບເຫັນຢູ່ຢ່າງໜ້ອຍສີ່ຮ້ານ

№	ຊື່ສາຍການຄ້າ	ຊື່ສານັ້ນ	ປະເພດຢາ	ຈັດໝວດ WHO	ບໍລິສັດ	ຈຳນວນ ຮ້ານຄ້າ
1	Lannate	Methomyl	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	Ib	Du Pont (Thailand)	13
2	Foldol	Parathion methyl	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	Ia	Bayer Thailand	12
3	Northryl	Cypermethrin	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	II	Chia Tay '໐.	12
4	Karate	Lambda cyhalothrin	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	II	Zeneca Agro Asiatic	10
5	Sevin 85	Carbaryl	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	II	Mitsomboun Co.	10
6	Furadan	Carbofuran	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	Ib	Golban Crop Co.	9
7	Round Up	Glyphosate	ຢາຂົ້າຫຍ້າ	Tab. 5	Monsanto Malaysia	9
8	Gramoxone	Paraquat dichloride	ຢາຂົ້າຫຍ້າ	II	Syngenta Crop	8
9	Benlate	Benomyl	ຢາຂົ້າເຊື້ອເຫັດລາ	Tab. 5	Dupont (Thailand)	7
10	Jacket	Abamectin	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	Tab. 5	KEF Industry Co.	7
11	Redsun	Endosulfan	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	II	Not found	7
12	Bavisan	Carbendazim	ຢາຂົ້າເຊື້ອເຫັດລາ	Tab. 5	Chia Tay Co.	6
13	Bentas	Carbendazim	ຢາຂົ້າເຊື້ອເຫັດລາ	Tab. 5	F.E. Silic Co.	6
14	Orthane	Mancozeb	ຢາຂົ້າເຊື້ອເຫັດລາ	Tab. 5	T.J.C. Chemical Co.	6
15	Enjoin	Endosulfan	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	II	Logita Co.	6
16	Flong	Cypermethrin	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	II	Hitech Group Chemical	6
17	Funguran	Copperhydroxide	ຢາຂົ້າເຊື້ອລາ	III	KEF Industry Co.	6
18	Masemate	Abamectin	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	Tab. 5	Hitech Group Chemical	6
19	Phyort	Carbosulfan	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	II	Sharp Formulators Co.	5
20	Thiodan	Endosulfan	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	II	Acko Co. Ltd	5
21	Acithodan	Endosulfan	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	II	Acko Co. Ltd	4
22	Dialin	Dicrotophos	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	Ib	Entercrop Co.	4
23	Ridomyl	Metalaxyl	ຢາຂົ້າເຊື້ອເຫັດລາ	III	Bayer Thailand	4
24	Kalkdum	Zinc phosphide	ຢາຂົ້າໝູ	Ib	Acoriphek Industry Co.	4
25	Kryfosat	Paraquat dichloride	ຢາຂົ້າຫຍ້າ	II	Not found	4
26	Lozal	Carbendazim	ຢາຂົ້າເຊື້ອເຫັດລາ	Tab. 5	Hitech Group Chemical	4
27	Padan	Cartap	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	II	T.J.C. Chemical Co.	4
28	Tamaron	Methamidophos	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	Ib	Bayer Thailand	4
29	Velone	Methamidophos	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	Ib	Hitech Group Chemical	4
30	Zik	Betacypermethrin	ຢາຂົ້າແມງໄມ້	II	Sotas International Co.	4
Ia = ອັນຕະລາຍສູດສິດ		Ib = ອັນຕະລາຍສູງ		II = ອັນຕະລາຍປານກາງ		
III = ອັນຕະລາຍເລັກໜ້ອຍ		Tab. 5 (ຫຼື 0) = ບໍ່ໜ້າຈະເປັນອັນຕະລາຍຖ້າໃຊ້ແບບປົກກະຕິ				

ຢາໄຟລິດອນ ຊຶ່ງເປັນຢາຕ້ອງຫ້າມໃນ ສປປ ລາວ ແຕ່ ຂາມພົບເຫັນຢູ່ເກືອບວ່າພືດທຸກຮ້ານ ແລະ ໃຜກໍ່ຮູ້ຢາມີ (ຂໍ້ໃຫ້ອ່ານ ເລື່ອງລາວ ໄຟລິດອນ 1) ຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ ຕ້ອງຫ້າມອີກສອງຢ່າງຄື Panadon ໄດ້ພົບຢູ່ສອງຮ້ານ

ແລະ ຢາ Azodrin ກໍ່ໄດ້ພົບເຫັນຢູ່ສາມຮ້ານ. ເກືອບວ່າທຸກຊາວຜະລິດຕະພັນທີ່ວາງຂາຍ ແມ່ນມາຈາກ ປະເທດໄທ. ໃນສອງຮ້ານຢູ່ແຂວງວຽງຈັນ ແລະ ຈຳປາສັກ, ພວກເຮົາໄດ້ພົບເຫັນຜະລິດຕະພັນຈາກປະເທດຫວຽດ

ນາມ, ແຕ່ວ່າຕາມຄວາມເຫັນຂອງເຈົ້າຂອງຮ້ານ ແລ້ວ ຜະລິດຕະພັນຈາກຫວຽດນາມບໍ່ຄ່ອຍມີຄົນນິຍົມ. ຊາວ ກະສິກອນບໍ່ສາມາດອ່ານພາສາຫວຽດນາມ, ແຕ່ສຳລັບ ສະຫຼາກພາສາໄທແລ້ວ ເກືອບວ່າທຸກຄົນອ່ານໄດ້.

ປະກົດວ່າຊາວກະສິກອນພາກັນເຂົ້າໃຈວ່າ ການໃຊ້ຢາ ປາບສັດຕູພືດເປັນສິ່ງທີ່ຫັນສະໄໝ ແລະ ເຂົ້າໃຈດີມວ່າ ປະເທດໄທຕ້ອງໝາຍເຖິງວ່າ ມີແຕ່ສິ່ງທີ່ຫັນສະໄໝນັ້ນ ເອງ. ພວກເຂົາມັກຈະພົບເຫັນສິນຄ້າກະສິກຳຂອງໄທທີ່ ເຂົ້າມາຕິຕະຫລາດໃນທ້ອງຖິ່ນຂອງຕົນ ຊຶ່ງມີຄວາມສວຍ ງາມ ແລະ ມີຂະໜາດໃຫຍ່ກວ່າ. ນອກນັ້ນແລ້ວ ພວກ ເຂົາກໍເບິ່ງລາຍການກະສິກຳ ແລະ ໂຄສະນາຢາປາບສັດຕູ ພືດຢູ່ນ້ຳໃຫລະພາບໄທ.

ໃນລະຫວ່າງການດຳເນີນກໍລະນີສຶກສານີ້, ພວກເຮົາກໍໄດ້ ໄປຕິດຕາມເບິ່ງການວາງສະແດງສິນຄ້າໃນງານບຸນຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ບຸນທາດຫຼວງຊຶ່ງເປັນບຸນໃຫຍ່ ໃນເດືອນພະຈິກ. ຢູ່ບຸນນັ້ນພວກເຮົາບໍ່ພົບເຫັນບໍລິສັດໃດເລີຍ ທີ່ໄດ້ວາງສະ ແດງສິນຄ້າປະເພດເຄມີເພື່ອການກະສິກຳ, ມີແຕ່ຮ້ານດຽວ ຄືຮ້ານຄ້າຂອງພະແນກກະສິກຳນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນທີ່ ວາງສະແດງ EM. ສອງອາທິດຕໍ່ມາ, ຢູ່ງານສະແດງສິນຄ້າ ຫວຽດນາມ, ພວກເຮົາໄດ້ເຫັນວ່າ ມີສອງບໍລິສັດທີ່ມີສຳ ນັກງານໃນວຽງຈັນໄດ້ວາງສະແດງສິນຄ້າ ຂອງຕົນ. ແຕ່ວ່າ ໃນຄັ້ງນີ້ ກໍຄືຄັ້ງກ່ອນໆ ໃບສະຫຼາກຕິດຢູ່ກວດສິນຄ້ານັ້ນ ກໍຄືເອກະສານໂຄສະນາລ້ວນແລ້ວແຕ່ເປັນພາສາຫວຽດ ນາມ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ເຮົາຈະອະທິບາຍ ໂດຍລະອຽດກ່ຽວ ກັບການຕິດສະຫຼາກ ໃສ່ຜະລິດຕະພັນ ໃນພາກ 5, ພວກ ເຮົາສາມາດສັງເກດໄດ້ວ່າທຸກໆສິນຄ້າມາຈາກໄທນັ້ນ ລ້ວນແລ້ວແຕ່ມີສະຫຼາກເປັນພາສາໄທ ແລະ ພວກເຮົາບໍ່ ໄດ້ພົບເຫັນສະຫຼາກເປັນພາສາລາວເລີຍ.

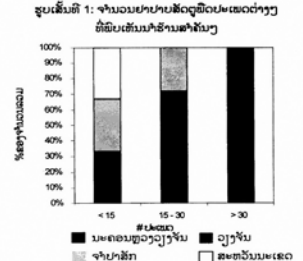
ເຈົ້າຂອງຮ້ານບໍ່ຮູ້ຫຍັງ ກ່ຽວກັບຜະລິດຕະພັນ, ພວກເຂົາ ພຽງແຕ່ຢາກຂາຍ ບໍ່ວ່າຈະຂາຍຫຍັງກໍຕາມ.

ກະສິກອນ, ບ້ານໂພນທັນ, ແຂວງ ວຽງຈັນ

ເວລາຊາວກະສິກອນໄປຮ້ານໃຫຍ່ຂາຍເຄື່ອງສະເພາະ, ເວລານັ້ນເຂົາເຈົ້າກໍມັກຈະຂໍຄຳປຶກສານຳເຈົ້າຂອງຮ້ານ. ແຕ່ວ່າ ເວລາເຂົາຮ້ານນ້ອຍ ຫຼື ແຕ່ງຕາມຕະຫຼາດ, ປຶກກະ ຕິພວກເຂົາຈະສັ່ງຊື້ສິນຄ້າທີ່ເຂົາຕ້ອງການເລີຍ ແລະ ຈະບໍ່ ເສຍເວລາຂໍຄຳແນະນຳຈາກເຈົ້າຂອງຮ້ານນອກຈາກຕໍ່ ລອງຄາຄາໃນບາງຄັ້ງ.

ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ແຂວງວຽງຈັນ ຢາປາບສັດຕູ ພືດສາມາດຊອກຫາໄດ້ຢູ່ທຸກແຫ່ງທຶນຈາກຮ້ານໃຫຍ່, ຮ້ານຂາຍສະເພາະໄປເຖິງຮ້ານຕາມຕະຫຼາດໃນແຂວງ ແລະ ເມືອງ, ຮ້ານນ້ອຍຕາມບ້ານ. ຕາມເສັ້ນທາງຍາວ ສາມາກິໂລແມັດ ແຕ່ບ້ານສົ້ມໂຮມ ຫາ ບ້ານສະຫວ່າງຢູ່ ເມືອງຫາດຊາຍຟອງ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ມີຮ້ານຄ້າ ສິບຮ້ານ ແລະ ແປດຮ້ານໃນຈຳນວນນັ້ນ ຂາຍຢາປາບ ສັດຕູພືດນຳ.

ທຽບໃສ່ສອງແຂວງອື່ນ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ແຂວງ ວຽງຈັນ ບໍ່ພຽງແຕ່ມີຢາປາບສັດຕູພືດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແຕ່ຍັງ ມີຫຼາຍໆປະເພດອີກດ້ວຍ. ຮູບເສັ້ນທີ 1 ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຮ້ານສະເພາະຢູ່ເຂດເທດສະບານນະຄອນຫລວງວຽງຈັນມີ ຜະລິດຕະພັນຫຼາຍໆຢ່າງໃຫ້ເລືອກ. ແຕ່ຢູ່ສະຫວັນນະເຂດ, ຮ້ານສຳຄັນໆລະດັບແຂວງກໍຍັງບໍ່ມີຜະລິດຕະພັນຮອດ 15 ຊະນິດຊັ້.

ຢູ່ຕາມຮ້ານໃຫຍ່ທີ່ໄດ້ເຮັດການສຳຫຼວດ ພວກເຮົາບໍ່ໄດ້ສັງ ເກດເຫັນສິນຄ້າປະເພດຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ເພິ່ນໄດ້ທີ່ເອົາ ມາທີ່ໃຫມ່ ຫລື ເອົາມາແບ່ງຂາຍ, ແຕ່ຕາມຮ້ານນ້ອຍ ໃນຕະຫຼາດແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ນະຄອນຫຼວງ ວຽງຈັນ ໄດ້ເຫັນວ່າມີ ຜູ້ຮາດາມ ທີ່ໄດ້ເອົາມາຫຸ້ມຫໍ່ໃຫມ່ ເພື່ອແບ່ງຂາຍ. ມີລາຍງານວ່າ ຊາວກະສິກອນ 2-3 ຄົນ ມັກຈະອອກເງິນກັນຊື້ຜະລິດຕະພັນຮັນໃດອັນໜຶ່ງນຳກັນ ແລ້ວເອົາມາແບ່ງກັນ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ກະສິກອນໄດ້ ບອກວ່າເຂົາເຈົ້າບໍ່ເຊື່ອຄຸນນະພາບຜະລິດຕະພັນໃດໆ ທີ່ ເພິ່ນແບ່ງຂາຍຍ່ອຍຢູ່ຕາມຮ້ານ.

ເລື່ອງລາວ ໄຟລິດອນ 1: ເລື່ອງຄວາມຮັກ

ໄຟລິດອນ (Parathion-Methyl) ເປັນຜະລິດຕະພັນ ຕ້ອງຫ້າມໃນ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງອົງການອານາໄມໂລກ ຈັດຢາປາບສັດຕູພືດດັ່ງກ່າວຢູ່ໃນໝວດ Ia, ຊຶ່ງເປັນຢາມີ ພິດລະດັບສູງທີ່ສຸດ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ໄຟລິດອນ ເປັນຢາທີ່ ຊອກຫາໄດ້ງ່າຍ ແລະ ໃຊ້ກັນຫຼາຍທີ່ສຸດໃນປະເທດ.

ຈະພົບເຫັນ ໄຟລິດອນ ມີຢູ່ທຸກແຫ່ງ. ໃນບາງຕະຫຼາດ ເກືອບວ່າທຸກໆຮ້ານນ້ອຍເພິ່ນຈະວາງກະປ່ອງ ໄຟລິດອນ ຊຽງຢູ່ຕິດກັບກະປ່ອງນ້ຳຫວານເຊັ່ນ: ແນສກາເຟ ແລະ ກອງຂະບູ. ເບິ່ງຄືວ່າຢາ ໄຟລິດອນ ນີ້ເປັນຢາປາບສັດຕູ ພິດລະດັບສູງຄວາມສວມລາວນຳໃຊ້ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ແລະ ພົບເຫັນທົ່ວໄປ.

ຢູ່ຕະຫຼາດຫຼັກ 52, ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຈັບເອົາກະປ່ອງຢາ ໄຟລິດອນສິ້ນມາແລ້ວຖາມເດັກນ້ອຍຜູ້ໜຶ່ງອາຍຸ 8 ຂວບ ວ່າ ລາວຮູ້ບໍ່ວ່າມັນແມ່ນຫຍັງ. ເດັກຜູ້ນັ້ນຕອບຢ່າງບໍ່ລັງເລ ິຈເລີຍວ່າ: "ຮູ້ແທ້, ມັນແມ່ນ ໄຟລິດອນ".

ຂ້າພະເຈົ້າຖາມລາວຕື່ມ: "ເຈົ້າຕື່ມມັນໄດ້ບໍ່?"

ບໍ. ມັນອັນຕະລາຍແທ້ໆ!" ລາວຕອບ.

ທຸກເລື່ອງເຈົ້າເບີ້ ?" ຂ້າພະເຈົ້າຖາມ

"ມີ ແນຄ້ອຍໃຊ້ມັນເພື່ອປູກຕົກ"

ໂຕໜຶ່ງຊື່ ໄຟລິດອນ, ແຕ່ບໍ່ຮູ້ໃນນາມວ່າ ເປັນຢາປາບ ສັດຕູພືດເຫຼົ່ານັ້ນ. ຈາກນັ້ນຊາຍ ຄົນໜຶ່ງອາຍຸ 25 ປີ ຈາກ ຕຽງຈັນໄດ້ເລົ່າເລື່ອງ ຍິງສາວຄົນໜຶ່ງໄດ້ຕື່ມ ໄຟລິດອນ ໜຶ່ງແກ້ວ ຍ້ອນວ່າລາວຕິດຫວັງໃນຄວາມຮັກ.

ທຸກເລື່ອງເຈົ້າຢ່າງໜ້ອຍມີສາມກໍລະນີ ທີ່ໄດ້ຂ້າໂຕຕາຍ ດ້ວຍໄຟລິດອນ." ເລື່ອງປະເພດນີ້ ພວກເຮົາໄດ້ຍິນ ວ່າສູດໄລຍະທີ່ເຮົາໄດ້ຢັ້ງຢືມຢາມເມືອງຕ່າງໆ

ໃນຫຼາຍປະເທດໃນໂລກ ເຊັ່ນ: ຢູ່ອິນເດຍ, ຈີນ, ສີລັງກາ, ຫຼື ຝຣັ່ງ ຊາວກະສິກອນ ຂ້າຕົວຕາຍດ້ວຍຢາປາບສັດຕູພືດ ຍ້ອນສິ້ນສົມຖົມຫົວ, ແຕ່ຢູ່ລາວ ບັດຈຸບັນປະກົດວ່າ ຄົນຂ້າ ຕົວຕາຍຍ້ອນຄວາມຮັກ.

ໄຟລິດອນ ລາຄາບໍ່ຄ່ອຍແພງ, ປະມານ 10,000 ກີບ (ບໍ່ເຖິງໜຶ່ງໂຕລາສະຫະລັດ) ກໍຊື້ໄດ້, ແກ້ວໜຶ່ງບັນຈຸ 100 ມ. ມັນວ່າເປັນລາຄາທີ່ຊາວໂຮ່ນາພໍຊື້ໄດ້, ແຕ່ວ່າເປັນສິ່ງ ທີ່ເຮົາຕະລາຍທີ່ສຸດສຳລັບຄົນທີ່ຕິດຫວັງໃນຄວາມຮັກ.

ຊ່ອງທາງການຈຳໜ່າຍເປັນຄືແນວໃດ ?

ເບິ່ງໂດຍລວມແລ້ວ ມັນເປັນການຍາກທີ່ ຈະເວົ້າໄດ້ວ່າ ມັນມີຍຸດທະສາດການຄ້າແບບເຊື່ອມສານໃນແນວດັ້ງແຕ່ ເທິງຫາລຸ່ມ. ສິ່ງທີ່ພວກເຮົາພົບເຫັນຕາມຮ້ານຄ້າ ແລະ ຕະຫຼາດ ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວແມ່ນສິນຄ້າປະເພດດຽວກັນທີ່ ວາງຂາຍກັນຢູ່ທຸກມື້ນັ້ນຂອງແມ່ນ ຂອງຄື ຢູ່ປະເທດໄທ, ພຽງແຕ່ວ່າຢູ່ຝັ່ງລາວສິນຄ້ານັ້ນມັນບໍ່ຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ບໍ່ມີ ຫຼາຍຊຳຢັ້ງໄທ.

ຮ້ານຄ້າຕ່າງໆ ຕ່າງກໍມີຍຸດທະສາດໃຜລາວເພື່ອໄດ້ສິນ ຄ້າ ແລະ ຍ້ອນວ່າການຄ້າສ່ວນຫຼວງຫຼາຍແມ່ນບໍ່ເປັນ ທາງການ ແລະ ຢູ່ນອກລະບົບການຄ້າທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດ ໝາຍ ຈິ່ງເຮັດໃຫ້ເຈົ້າຂອງຮ້ານລັງເລໃຈ ເມື່ອເວົ້າເຖິງບັນ ຫານີ້.

ຮ້ານຄ້ານ້ອຍຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນຈະໄປຊື້ຜະລິດຕະພັນ ນຳຮ້ານຄ້າສະເພາະ ຊຶ່ງເປັນຮ້ານຂາຍຍົກ (ຂາຍ ສິ່ງ). ຫຼື ບໍ່ກໍຈະໄປຊື້ຜະລິດຕະພັນເອງຢູ່ປະເທດໄທ. ມີເຈົ້າຂອງ ຮ້ານບາງຮ້ານໄດ້ບອກວ່າ ພວກພໍ່ຄ້າໄທເອງ ເອົາຜະລິດ ຕະພັນເຄມີສຳລັບການປູກຝັງມາຂາຍໃຫ້ຢູ່ກັບບ່ອນ.

ໃນສອງຮ້ານ ພວກເຮົາໄດ້ເຫັນບື້ມ 'ຄາຕາລັອກ' ຊຶ່ງ ຊາວກະສິກອນສາມາດໃຊ້ເພື່ອຊອກຫາຂໍ້ມູນ ແລະ ເພື່ອ ສັ່ງສິນຄ້າຈາກຮ້ານໜຶ່ງອີກທີ່ຢູ່ໃກ້ແມ່ນ້ຳຂອງ, ພວກເຮົາ ເຫັນຕົວຢ່າງແຕ່ລະປະເພດສິນຄ້າ. ຢູ່ຮ້ານນີ້ລູກຄ້າສາ ມາດສັ່ງຊື້ຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ຄົນມັກ, ຫຼັງຈາກນັ້ນ ໜຶ່ງ ຫຼື ສອງວັນ ຜະລິດຕະພັນທີ່ໄດ້ສັ່ງກໍຈະມາຮອດຮ້ານ.

ນອກຈາກຢູ່ສອງຮ້ານໃຫຍ່ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ພວກ ເຮົາບໍ່ປະກົດເຫັນສິນຄ້າເຄມີເພື່ອການກະເສດຈຳນວນ ຫຼວງຫຼາຍໃນແຫ່ງອື່ນໆອີກ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ເວົ້າມາແລ້ວວ່າ ຢາປາບສັດຕູພືດສ່ວນຫຼວງຫຼາຍ (ແລະ ສິນຄ້າປະເພດ ອື່ນໆອີກດ້ວຍ) ແມ່ນໄດ້ນຳເຂົ້າປະເທດແບບບໍ່ເປັນທາງ ການ, ດັ່ງນັ້ນ ມັນເປັນການຍາກທີ່ຈະເຫັນຢາປາບສັດຕູ ພືດຢູ່ຈຸດໃດຈຸດໜຶ່ງເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ.

ເຖິງແມ່ນວ່າມັນຈະບໍ່ມີຊ່ອງທາງສະເພາະ ໃນການລຳລຽງ ສິນຄ້ານີ້, ແຕ່ກໍບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ລະບົບຈຳໜ່າຍທີ່ ກ້ວາງຂວາງຊຶ່ງມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນນີ້ ບໍ່ມີປະສິດທິຜົນ (ຂໍອ່ານ ເລື່ອງລາວ ໄຟລິດອນ 2).

ເລື່ອງລາວ ໄຟລີດອນ ສອງ: ບັນຫາການຄ້າ, ການຂາຍເປັນທີ່ລະຫັກກວດ

ມີຕະຫຼາດຢູ່ທັງສອງຟາກຂອງຊາຍແດນ ລາວ-ໄທ ທີ່ດ່ານບັງເຕົາ, ຈຳປາສັກ. ຢູ່ຟາກໄທ ຕະຫຼາດຈະໃຫຍ່ກວ່າ ແລະ ຮ້ານຕ່າງໆ ຈະຂາຍຍ່ອຍໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ຂາຍຍົກໃຫ້ຮ້ານຄ້າລາວ.

ໃນຮ້ານໜຶ່ງ ພວກເຮົາເຫັນ ໄຟລີດອນ ຫີບໜຶ່ງ ທີ່ບັນຈຸ 50 ກວດ, ເປັນຜະລິດຕະພັນຂອງບໍລິສັດ ບາຍເຢີ (Bayer), ບາງກອກ. ພໍຄ້າຂາຍຍ່ອຍຈາກຕະຫຼາດຈຳປາສັກສາມາດຊື້ໃນແຕ່ລະເທື່ອ 20 ຫຼື 30 ກວດ ຈາກຫີບນີ້.

ເມື່ອມາຮອດຕະຫຼາດຢູ່ບັງເລວແລ້ວ, ເຈົ້າຂອງຮ້ານກໍຈະເອົາກວດພວກນີ້ບັນຈຸເຂົ້າໃນຖົງຢາງນ້ອຍ ໃນແຕ່ລະຖົງຈະມີ 6 ກວດ. ຕໍ່ມາພໍຄ້າຜູ້ນີ້ກໍຈະຂາຍຍົກຕໍ່ອີກ, ລາວບໍ່ພຽງແຕ່ຂາຍ ໄຟລີດອນ ແຕ່ມີທັງສິນຄ້າປະເພດຢາສະຫຼິວ, ສະບູ, ເຂົ້າ ຫົມມ, ປຶ້ມຂຽນນັກຮຽນ ແລະ ເຄື່ອງໃຊ້ສອຍອື່ນໆນຳ.

ຫຼັງຈາກນັ້ນ ກໍມີແມ່ຄ້າຮ້ານນ້ອຍໆຢູ່ຕະຫຼາດເມືອງປາກຊ່ອງເຂົ້າມາຊື້ຢາ ໄຟລີດອນ ຫໍໜຶ່ງ ຫຼື ສອງຫໍ (ແຕ່ລະຫໍມີຫີກກວດ) ຊຶ່ງເພິ່ນໄດ້ວາງລາຍປົນແປໄປນຳສິນຄ້າໃຊ້ສອຍອື່ນໆເຊັ່ນ: ກາເຟ, ແນສກາເຟ, ເຄື່ອງດື່ມເພິ່ມພະລັງ, ແປງນິວ ແລະ ຫີວກະຫຼມ.

ໃນທີ່ສຸດກໍມີຊາວສວນຜູ້ໜຶ່ງ ຈາກບ້ານຫ້ວຍເສັດເຂົ້າມາຊື້ ໄຟລີດອນ ໜຶ່ງກວດບັນຈຸ 100 ມລ ຢູ່ໃນທີ່ຖົງຢາງນ້ອຍ.

ພວກເຮົາໄດ້ສັງເກດແຕ່ລະບາດກ້າວຂອງຊ່ອງທາງຈຳໜ່າຍນີ້. ມັນບໍ່ຕ້ອງການມີການໂຄສະນາໃດໆເລີຍ, ບໍ່ມີຕົວແທນຝ່າຍຂາຍ, ບໍ່ມີລິດຂົນສົ່ງບໍລິສັດຕິດໂລໂກ້ສິນຄ້າ, ບໍ່ມີຮ້ານຈຳໜ່າຍສະເພາະ ແລະ ກໍບໍ່ມີການກວດກາ ຫຼື ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ. ມີພຽງແຕ່ຕ້ອງໄລ່ ຍືດຍາວ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ ຈາກລະດັບສາກົນເຖິງລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຈາກການຂາຍເປັນຫີບບັນຈຸ 50 ກວດມາເປັນການຂາຍເທື່ອລະກວດ.

ການສົ່ງເສີມ ແລະ ໂຄສະນາ ?

ໃນຫຼາຍປະເທດທີ່ກະສິກຳໄດ້ກາຍເປັນກົດຈະກຳການຄ້າສຳຄັນນັ້ນ, ຢູ່ຕາມທັງນາ, ຮົ່ວສວນ ແລະ ຫ້ອງການກະສິກຳ ຈະເຕັມໄປດ້ວຍການໂຄສະນາ. ແຕ່ວ່າຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນຍັງບໍ່ປະກົດມີເທື່ອ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ພວກເຮົາໄດ້ສັງເກດເຫັນປ້າຍໂຄສະນາຂາຍເຄມີແຕ່ນີ້ບໍ່ໃຫຍ່ປານໃດ ພ້ອມທັງ 'ໂລໂກ້' ບໍລິສັດຢູ່ສາມສິ່ງຈຸດຕາມທັງນາ ບໍລິເວນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ພວກເຮົາ ບໍ່ໄດ້ເຫັນການໂຄສະນາອື່ນໆເຊັ່ນ: ປະຕິທິນແຈກຢາຍ, ຕົວຢ່າງສິນຄ້າທົດລອງພິຣີ ຫຼື ການໂຄສະນາຂອງບໍລິສັດເຄມີຊັບໃຊ້ຊະແຫຼງກະສິກຳ ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ເຂດໃດກໍຕາມ ຫຼື ຢູ່ຕາມຫ້ອງການ ບ່ອນເຮັດວຽກຂອງລັດ ທີ່ພວກເຮົາໄດ້ລົງຢູ່ມາຢາມນັບແຕ່ລະດັບກະຊວງ ລົງໄປເຖິງລະດັບເມືອງ ກໍບໍ່ປະກົດເຫັນ.

ການຮັບລາຍການໂທລະພາບໄຫຼ່ຢູ່ ສປປ ລາວ ຖືວ່າກ້ວາງຂວາງ ແລະ ຊາວກະສິກອນກໍເບິ່ງລາຍການຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ.

ຊາວກະສິກອນໃນເຈັດບ້ານໄດ້ລາຍງານວ່າ ລາຍການໂທລະພາບໄຫຼ່ເປັນແຫຼ່ງຂ່າວສານແຫ່ງໜຶ່ງ ກ່ຽວກັບຜະລິດຕະພັນໃໝ່ໆ ຫຼື ຂ່າວສານສຳມູນທົ່ວໆໄປ. ບໍ່ເປັນທີ່ສົງໄສເລີຍວ່າ ກະເສດຕະກອນລາວໄດ້ຖືກໂນ້ມນັ້ນຮັກຈູງໂດຍການໂຄສະນາຕ່າງໆນັ້ນ, ຄວາມແຕກຕ່າງມີພຽງແຕ່ວ່າ ປະເທດລາວໃນປັດຈຸບັນ ຫາກຢູ່ໃນສິ້ນເລີ່ມຕົ້ນຂອງການປ່ຽນແປງໄປສູ່ລະບົບເສດຖະກິດຕະຫຼາດ ແຕ່ສຳລັບ ຊາວຊົນນະບົດໄທແລ້ວ ແນວຄິດທັງຄົມຕັ້ງຊົມໃຊ້ມັນໄດ້ຢ່າງເລິກແລ້ວ.

ຜະລິດຕະພັນປະເພດ ໂອ ຊຶ່ງໄດ້ແບ່ງອອກເປັນທີ່ຖົງຢາງ ທີ່ລະຫັກ ກະບ່ອງ ເພື່ອຄວາມສະດວກ

ຊາວກະສິກອນໄດ້ເລົ່າເລື່ອງຈຳນວນໜຶ່ງກ່ຽວກັບພະນັກງານຝ່າຍຂາຍຂອງບໍລິສັດ ທີ່ໄດ້ລົງມາບ້ານເຂົາເຈົ້າແຕ່ບໍ່ໄດ້ຂາຍຫຍັງເຊັ່ນ ໃນເລື່ອງສິ້ນຕໍ່ໄປ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ບ້ານນາຊາຍ:

ສາຍພົວພັນ ມີຄຳສັ່ງໜຶ່ງໄດ້ມາໂຄສະນາຂາຍຢາປາບສັດຕູພືດແບບໃໝ່. ລາວໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມຊຸມຢູ່ວັດ. ພວກເຂົາເຈົ້າຮຽກວ່າ, ແຕ່ວ່າບໍ່ມີຜູ້ໄດ້ຮັບຜະລິດຕະພັນນັ້ນ ຍ້ອນວ່າພວກເຂົາບໍ່ເຊື່ອລາວ. ພວກເຂົາຢາກເຫັນກັບຕາກ່ອນວ່າ ຢານັ້ນມັນໃຊ້ການໄດ້ຢູ່ທຶງນາໝູ່ເຮົາເສຍກ່ອນ.

ກະສິກອນ, ບ້ານ ນາຊາຍ, ແຂວງ ວຽງຈັນ

ປະກົດວ່າການໂຄສະນາສິນຄ້າທີ່ມີຢູ່ໃນຂອບເຂດຈຳກັດນັ້ນ ພົບເຫັນຄິດເລີ່ມສ່ວນບຸກຄົນຂອງພໍ່ຄ້າໄທ ຫຼື ລາວ ຕະຫຼອດທະຫານນີ້ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວໃຊ້ການບໍ່ໄດ້. ອີງໃສ່ຄຳເວົ້າຂອງຊາວໄຮ່ນາເຂົາຍອກວ່າພວກເຂົາເຈົ້າຈະບໍ່ຊື້ສິນຄ້າເລີຍ. ດັ່ງນັ້ນ ພວກພໍ່ຄ້າກໍບໍ່ກັບຄືນມາອີກ.

ເຖິງແມ່ນວ່າຈະບໍ່ມີວິທີໂຄສະນາໂດຍກົງ, ພວກເຂົາໄດ້ພົບວິທີສາຍພົວພັນລະຫວ່າງການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດກັບສັບຊ້ອນກະສິກອນເອີ້ນວ່າ "ຮໍໂມນ ຫຼື ຝຸ່ນຊຽວ" ຊຶ່ງມັນມາໃນຫຼາຍຮູບແບບ ແລະ ກະສິກອນມັກຈະນຳໃຊ້ໂດຍການສົ່ງມັນໄປພ້ອມກັນກັບຢາປາບສັດຕູ ພືດ.

ເວົ້າບໍ່ສາມາດເວົ້າແບບແນ່ໃຈໄດ້ວ່າ ການໃຊ້ຢາແນວໃດແນວໜຶ່ງແລ້ວ ຕໍ່ມາຈະຮຸກຮົ່ງໃຫ້ໄປໃຊ້ແນວໜຶ່ງຕື່ມອີກ, ແລະ ໃນເມື່ອວ່າ ໃນຄວາມຄິດຂອງຊາວກະສິກອນແລ້ວອີງຕາມຜົນສ່ວນພົວພັນກັນ (ເວລາພວກເຂົາເຈົ້າເວົ້າເລື່ອງຢາປາບສັດຕູພືດ. ເຂົາກໍມັກເວົ້າເຖິງ "ຮໍໂມນ" ໄປນຳ). ພວກເຂົາອີງໃສ່ວ່າ ການໃຊ້ "ຮໍໂມນ" ຈະໄປຄຸກຄູ່ກັບການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ. ເປັນເລື່ອງແນ່ນອນແລ້ວວ່າ ວິກາງບໍລິສັດການຄ້າເຊັ່ນ ບາຍເບີ ຊຶ່ງຜະລິດຜະລິດຕະພັນອີງຕາມປະເພດ, ກໍໄດ້ສະເໜີໃຫ້ໃຊ້ອີງຕາມຜະລິດຕະພັນໄປ ຂໍອອງກັນ ຊຶ່ງເປັນຂໍ້ແນະນຳຢູ່ໃບສະຫຼາກ.

ພວກເຂົາບໍ່ໄດ້ເປັນກຳ ແລະ ວິເຄາະຜະລິດຕະພັນພວກນີ້ ໃນເວລາເຮັດການສຳຫຼວດຮ້ານຕ່າງໆ, ແຕ່ອາດຈະສຶກສາຕົ້ນຕໍເປັນຫນ້າທີ່ມີອີກໄດ້. ມັນອາດເປັນເລື່ອງໜ້າສົນໃຈເພາະວ່າ ຊາວກະສິກອນເອງກໍຍັງສົງໄສຢູ່ວ່າ ຜົນກະທົບຂອງຜະລິດຕະພັນພວກນີ້ຕໍ່ສັດຕູພືດຈະເປັນຄືແນວໃດ.

ຜູ້ສາກພວກແມງໄມ້ມັນກິນ ຮໍໂມນ ບາງທີໃດມັນແຫ່ງຈະໃຫຍ່ ແລະ ແຂງແຮງກວ່າເກົ່າບໍ່, ເປັນໄປໄດ້ບໍ່ ?

ກະສິກອນ, ບ້ານ ໜອງຄວາຍ, ແຂວງ ວຽງຈັນ

ໂດຍສະຫຼຸບ ອາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ປັດຈຸບັນນີ້ ຍຸດທະສາດການຄ້າສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນສຸມໃສ່ຕອບສະໜອງສິ່ງທີ່ຊາວກະສິກອນຢາກຊື້ ຫຼື ຮຽກຮ້ອງເທົ່ານັ້ນ; ດັ່ງນັ້ນ ພວກເຮົາເຫັນວ່າ ວິທີການລະດົມສູງຢູ່ແບບແຂງຂັນ ຫຼື ຍຸດທະສາດຂາຍສິນຄ້າຢ່າງເອົາຈິງເອົາຈິງນັ້ນ ຍັງຈຳກັດສົມຄວນ.

ສຸດທ້າຍ ເຫັນໄດ້ວ່າຢາປາບສັດຕູພືດສ່ວນຫຼວງຫຼາຍທີ່ມີຢູ່ແມ່ນສິ່ງທີ່ກະສິກອນໄດ້ຮູ້ມາຫຼາຍປີແລ້ວ ຊຶ່ງກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ຕະຫຼາດສຳລັບຜະລິດຕະພັນໃໝ່ຍັງຄົງຈຳກັດຢູ່. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຝຸ່ນຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ຢູ່ແຂວງວຽງຈັນ ເຫັນວ່າມີຜະລິດຕະພັນຫຼາຍໆແນວ ໃນຈຳນວນບໍ່ໜ້ອຍເລີຍ. ພວກເຮົາຈະກັບມາເວົ້າເປັນຫນ້າໃໝ່ໃນ ພາກ 7 ເມື່ອເວົ້າເຖິງສິ່ງຊື່ບອກວ່າ ແນວໂນ້ມໃນອະນາຄົດຈະເປັນໄປແບບໃດ.

3.2 ແລວທາງສູ່ການພັດທະນາ

ໃນພາກຍ່ອຍນີ້ ພວກເຮົາຢາກຂໍວິເຄາະສາຍພົວພັນທີ່ມີລະຫວ່າງການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຕ່າງປະເທດ, ວຽກງານສົ່ງເສີມ ແລະ ຕິດແບບຕົ້ນຕໍແຫ່ງການຜະລິດ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢ່າງຈະແຈ້ງໃນແຜນງານແຫ່ງຊາດ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ວຽກງານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແມ່ນໜຶ່ງໃນສີ່ຂະແໜງຕົ້ນຕໍ ທີ່ຈະຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ມັນກໍແມ່ນຂະແໜງບຸລິມະສິດສຳລັບການ

ຮ້ານຂາຍເຄື່ອງຢູ່ຕະຫຼາດ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ຊ່ວຍເຫຼືອຈາກພາຍນອກ, ດັ່ງທີ່ກອງປະຊຸມໂຕະມິນຂອງ ຜູ້ໃຫ້ທຶນໄດ້ເນັ້ນໜັກໃນ ເດືອນກັນຍາ 2003 ຜ່ານມາ.

ພວກເຮົາຈະສັງເກດວ່າ ແຜນງານຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຕ່າງ ປະເທດໃນຕອນຕົ້ນໆ ໄດ້ເລີ່ມໂຄສະນາໃຫ້ໃຊ້ຢາປາບ ສັດຕູພືດ ແລະ ໄດ້ມີແຜນງານແຈກຢາຍໂດຍຕົງ, ແຕ່ວ່າ ທຸກມື້ນີ້ ສ່ວນຫຼາຍມີແຕ່ສິ່ງເສີມຕົວແບບການຜະລິດທົ່ວ ໄປ. ໄປພ້ອມໆກັນກັບນະໂຍບາຍເສດຖະກິດມະຫາພາກ ອື່ນໆ, ສິ່ງນັ້ນກໍໄປຫາການນຳໃຊ້ຜະລິດຕະພັນເຄມີໃນ ຂະແໜງກະເສດນັບມື້ນັບຫຼາຍ, ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງ ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ.

ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ການ ປະຕິວັດຂຽວ

ຢາປາບສັດຕູພືດບໍ່ແມ່ນສິນຄ້າອັນໃດອັນໜຶ່ງ ທີ່ແຍກຕົວ ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິ່ງອື່ນ. ມັນແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງສູດສຳເລັດ ທາງເທັກໂນໂລຢີ ທີ່ມີສ່ວນພົວພັນກັບຕົວແບບການຜະ ລິດ. ປຸຍ, ແນວພັນທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງ ແລະ/ຫຼື ການເພີ່ມ ລະດູການປູກຈະຍົກລະດັບປະລິມານການຜະລິດ, ແຕ່ ພ້ອມໆກັນກໍມັກຈະເຮັດໃຫ້ມີບັນຫາສັດຕູພືດຫຼາຍກວ່າ ເກົ່າ, ແລ້ວຈາກນັ້ນ ກໍຈະຕ້ອງໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດໃນ ປະລິມານຫຼາຍກວ່າແຕ່ກ່ອນ.

ນັບແຕ່ຊຸມປີ 1960 ມາ, "ການປະຕິວັດຂຽວ" ໄດ້ຖືກ ສົ່ງເສີມເປັນຂະໜານໃຫຍ່ ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ບ່ອນໃດໃນໂລກ. ແຕ່ຫາກວ່າ ມາຮອດທຸກມື້ນີ້ ຕົວແບບນີ້ມັກຈະຖືກຍົກມາ ເປັນບັນຫາຖືກຖຽງກັນຢ່າງພິດເດືອດຢູ່ເລື້ອຍໆວ່າ ມັນ ເປັນຜົນຕົວໃຫ້ແກ່ກສິດກອນສ່ວນຫຼວງຫຼາຍ ຫຼື ບໍ່ ແລະ ມັນ ກໍເປັນສິ່ງຍິນຍົງເບິ່ງໃນແງ່ເສດຖະກິດໂດຍລວມ ແລະ ໃນ ແງ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຫຼື ບໍ່. ການສຶກສາຕ່າງໆ ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ແຜນທີ່ຈະເສີມຂະຫຍາຍຄວາມໝັ້ນຄົງ ດ້ານສະບຽງ ອາຫານ, ການປະຕິວັດຂຽວນີ້ ຊຳຫຼວດຜ່ອນປະລິມານ ສະບຽງອາຫານຊຳ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ແນວໂນ້ມນີ້ ບໍ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນໃນປະເທດ ລາວເທົ່າກັບສະພາບໃນຫຼາຍໆປະເທດອື່ນໆ. ໃນຊຸມປີ 1960 ເພິ່ນໄດ້ແຈກຢາຍແນວພັນປັບປຸງ ຊຶ່ງຖືວ່າແມ່ນ ສ່ວນໜຶ່ງຂອງແຜນງານອົງການ *ຢູ/ເສດ*, ແຕ່ວ່າກະສິກອນ ລາວບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ມັນຢ່າງກວ້າງຂວາງ ຍ້ອນເຂົາເຈົ້າບໍ່ມັກ ພັນເຂົ້ານັ້ນ ເທົ່າກັບພັນເຂົ້າໜຽວພັນເມືອງ. ໃນເວລາທີ່ມີ

ການຮ່ວມມືກັບ ສະຫະພາບໂຊວຽດ ໄດ້ມີການສ້າງຕັ້ງ ສະຫະກອນສົນທິຢາງແຫ່ງ, ແຕ່ກໍຄືກັບກໍລະນີແນວພັນ ເຂົ້າ *ຢູ/ເສດ* ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ເປັນສິ່ງທີ່ກະສິກອນລາວຮັບບໍ່ໄດ້, ຈົນໄປຮອດບ່ອນວ່າ ລະບົບນີ້ຖືກປະຖິ້ມໄປ.

ສານສີສົມຫຼິ້ນລົງມາຈາກຫ້ອງຟ້າ

ອາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດຄັ້ງຍິ່ງໃຫຍ່ ແລະ ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍກວ່າໝູ່ເພີດໃນປະຫວັດສາດ ຂອງລາວ ແມ່ນຕອນທີ່ເພິ່ນໄດ້ຖິ້ມຢາປາບສັດຕູພືດລົງມາ ແຕ່ຫ້ອງຟ້າ. ●

ລະຫວ່າງ 1964-1975 ລັດຖະບານສະຫະລັດ ໄດ້ ປະຕິບັດການຢ່າງປິດລັບ ໂດຍໄດ້ສິດສານສີສົມ (Agent Orange) ຊຶ່ງມີສານ ໂດອິອກຊິນ (Dioxin) ນັບເປັນ ລ້ານໆກະລອນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ໄບໂມລິນ ຖິ້ມລົງໃສ່ປ່າໄມ້, ທົ່ງນາ ແລະ ໝູ່ບ້ານໃນປະເທດລາວ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ປະຊາຊົນຫ້ອງຖິ້ນນັບພັນໆຄົນຮູ້ບັນຫາຝົນເຫຼືອງນີ້ດີ, ແຕ່ ວົງການສາກົນ ບໍ່ມີຜູ້ໄດ້ຮັບຮູ້ຮັບຫາຈົນກວ່າເກືອບ 25 ປີ ຕໍ່ມາ ພາຍຫຼັງທີ່ລັດຖະບານສະຫະລັດ ໄດ້ເຜີຍແຜ່ ເອກະສານກ່ຽວກັບບັນຫານີ້ໃນປີ 1999.

ຜົນສະທ້ອນອັນແນ່ນອນມາຈາກສານສີສົມ ສ່ວນໃຫຍ່ຍັງ ບໍ່ມີຜູ້ໄດ້ຮູ້ ແລະ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ຖືວ່າເປັນບັນຫາ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ແກ້ໄຂຫຍັງເລີຍ.

ການສິດສານພິດເຮັດໃຫ້ໄບໂມລິນ ເພື່ອຈຸດປະສົງທາງ ທະຫານເປັນສິ່ງເກືອດຫ້າມໃນອະນຸສັນຍາເຊີແນວ 1925.⁵ ຜົນກະທົບຕ່າງໆ ທີ່ອາດມີຕໍ່ສຸຂະພາບມະນຸດ (ລູກເກີດມາບໍ່ສົມປະກອບ, ພະຍາດມະເຮັງ ແລະ ສະພາບສ່ຽງໄພຕໍ່ຊີວິດ) ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (ນຳຢູ່ພິນ ແລະ ໜ້າດິນ, ເຂດປ່າໄມ້ທີ່ບໍ່ແມ່ນເຂດກະສິກຳ ໆລຯ) ເປັນສິ່ງທີ່ບໍ່ໄດ້ຕີລາຄາສຶກສາຢ່າງຄົບຖ້ວນເທື່ອ ຊຶ່ງ ບັນຫາທັງຫຼາຍນີ້ອາດຍຶດເຍື້ອມາເຖິງທຸກວັນນີ້ກໍເປັນໄດ້.

ຈົນຕົກມາຮອດຊຸມປີ 1990 ເມື່ອມີການສະເໜີພັນເຂົ້າ ໜຽວປັບປຸງ ແລະ ຈຳນວນເຊີນລະປະຫານໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ຈິ່ງ ເຫັນວ່າ ເຕັກໂນໂລຊີກະເສດຊຸມ ໄດ້ເລີ່ມນຳເອົາໄປ ປະຕິບັດຢ່າງ ກ້ວາງຂວາງ.⁶

ນັບແຕ່ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ຮັບເອົາກິນໄກເສດຖະກິດໃໝ່ ໃນປີ 1986, ບັນດາບູລິມະສິດທີ່ກະຊວງກະສິກຳບໍ່ໄດ້ ກຳນົດເອົາໄວ້ ແລະ ແນວໂນ້ມໂດຍທົ່ວໄປເພື່ອສິ່ງອອກ

ແລະ ເພື່ອການຜະລິດເພື່ອຕະຫຼາດ ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນເຄື່ອງມືສໍາລັບການພັດທະນາ ທັງໝົດນີ້ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີສະພາບປ່ຽນແປງຢ່າງໄວວາ. 40 ປີຕໍ່ມາ ທຸບໃສ່ປະເທດເພື່ອນບ້ານ, ສປປ ລາວ ຈຶ່ງປະກົດວ່າກໍາລັງຈະດຳເນີນການປະຕິວັດຊຽວຂອງຕົນ.

ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຕ່າງປະເທດລວມມີ ໂຄງການຮ່ວມມືສອງຝ່າຍ, ການກູ້ຢືມຈາກແຫ່ລ່ງຕ່າງໆ ແລະ ບັນດາໂຄງການຂອງອົງການຈັດຕັ້ງບໍ່ສັງກັດລັດ ທັງໝົດນັ້ນ ມີປັດບາດສໍາຄັນໃນການຊຸກຍູ້ແບບວິທີຕ່າງໆໃນບັນດາປະເທດກໍາລັງພັດທະນາ. ຄວາມພະຍາຍາມທັງຫຼາຍນັ້ນ ໂດຍທົ່ວໄປ ໄດ້ດຳເນີນໄປໂດຍດີ ໂດຍມີການປະສານຮ່ວມມືຢ່າງໃກ້ຊິດກັບກົມປູກຝັງ ແລະ ກອງສິ່ງເສີມເພື່ອສະໜອງແນວພັນ ແລະ ສິ່ງອື່ນໆເພື່ອຮັບໃຊ້ຂະແໜງກະສິກໍາ. ນອກນັ້ນ ກໍມີການສະໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການ, ມີແຜນຮຽນກູ້ຢືມສໍາລັບກະສິກອນ, ມີໂຄງລ່າງຊົນລະປະທານ ແລະ ອື່ນໆໃນລັກສະນະດຽວກັນນີ້.

ເວລາຊາວກະສິກອນເວົ້າເຖິງ *ຢູ/ເສດ*, ຢາ *ດີດີທີ (DDT)* ຂອງຮັດເຊຍ ແລະ *ເຄອາສອງ (KR2)* ຂອງຍີ່ປຸ່ນ, ມັນເຕືອນສະຕິພວກເຮົາໃຫ້ຮັບຮູ້ວ່າ ແຜນງານຕ່າງໆເຫຼົ່ານັ້ນ ມີຮັບພົວພັນຢ່າງສະໜິດແໜ້ນ ແລະ ອີງອາໄສສະພາບການທາງການເມືອງທີ່ປຸງແປງບໍ່ຢູ່ເກົ່າ.

ຍ້ອນວ່າຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍຂອງແຜນງານເຫຼົ່ານີ້ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ແມ່ນເພື່ອຢາກໄດ້ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການເມືອງ ຫຼື ເພື່ອສິ່ງເສີມໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດແກ່ບໍລິສັດໃຫຍ່ໆ, ດັ່ງນັ້ນ ຄວາມເໝາະສົມຂອງແຜນງານເຫຼົ່ານີ້ ຈຶ່ງເປັນສິ່ງທີ່ເຮົາອາດຖືກຖຽງກັນໄດ້.

ຜູ້ຄົນກຳລັງຈະສົ່ງອອກໄປຂາຍ, ແຂວງຈໍາປາສັກ

ພວກເຮົາຄວນສັງເກດວ່າ ປະສິບການຕ່າງໆທີ່ຊາວກະສິກອນໄດ້ເລົ່າໃຫ້ຟັງກ່ຽວກັບການແຈກຈ່າຍເຄມີ ເພື່ອຮັບໃຊ້ຂະແໜງກະສິກໍານັ້ນ ຕົ້ນຕໍແລ້ວມັນແມ່ນເລື່ອງໃນອະດີດ. ການບອກເລົ່າທີ່ພົວພັນເຖິງສະພາບປັດຈຸບັນ ມັນແມ່ນການເວົ້າເຖິງທາງເລືອກ (Alternative) ຫຼາຍກວ່າສິ່ງສ່ວນຫຼາຍ ກໍມັກຈະເວົ້າເຖິງບຸນທຳມະຊາດ.

ຊາວກະສິກອນຄົນໜຶ່ງຈາກບ້ານຊຽງດາ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ໄດ້ເລົ່າເຖິງການສິ່ງເສີມໃຫ້ໃຊ້ທາດອີເອມ (EM) ໂດຍຜ່ານພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ອົງການຮ່ວມມືສາກົນຍີ່ປຸ່ນ (JICA) ຊຶ່ງໄດ້ຈັດການສຳມະນາກ່ຽວກັບການຜະລິດ ທີ່ໃຊ້ຫິນຕຳ ແລະ ການຕະຫຼາດ.

ວິທີການຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ນຳໄປສົ່ງເສີມໃນໝູ່ກະສິກອນ ມີນສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນອີງອາໄສໂຄງການຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກຜູ້ໃຫ້ທຶນ.

ເຈົ້າໜ້າທີ່ກະສິກໍາ, ແຂວງ ຈໍາປາສັກ

ຕາມຄວາມຮູ້ສຶກຂອງພວກເຮົາ, ວຽກງານສິ່ງເສີມເຊັ່ນເດັກໂນໂລຊີທີ່ເປັນທາງເລືອກ (alternative technologies) ດັ່ງທີ່ເວົ້າມານັ້ນ ຍັງມີລັກສະນະຜິວເຜີນທີ່ບໍ່ຕອບບັນຫາໃຫຍ່ໆຂອງກະສິກອນ ຊຶ່ງພວກເຂົາເຈົ້າກໍລັງປະສົບຢູ່. ແຕ່ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍຍັງມີແຜນງານຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງປະເທດ ຢູ່ບໍ່ໜ້ອຍທີ່ນຳໃຊ້ວິທີກະແສກລັກ (ຮູບແບບການຜະລິດທີ່ນຳໃຊ້ທົ່ວໄປໃນປັດຈຸບັນ) ກ່ຽວກັບການພັດທະນາວຽກງານກະສິກໍາ. ໃນແຜນງານຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ ພວກເຮົາສາມາດສັງເກດເຫັນໄດ້ເຖິງຄວາມເຄັ່ງຕຶງເກີດຂຶ້ນລະຫວ່າງການສົ່ງເສີມການຜະລິດໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ເພື່ອຮັບໃຊ້ການຕະຫຼາດ ແລະ ວິທີການທີ່ຍືນຍົງທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມກໍຄືດ້ານເສດຖະກິດ.

ໂຄງການພັດທະນາເຂດຊົນນະບົດເຂດພູພຽງບໍລະເວນແມ່ນໂຄງການຮ່ວມມືສອງຝ່າຍທີ່ສໍາຄັນອັນໜຶ່ງຂອງແຂວງຈໍາປາສັກ. ໜຶ່ງໃນກິດຈະກຳຂອງແຜນງານນີ້ແມ່ນເພື່ອສະໜັບສະໜູນຮ້ານຄ້າຈໍາໜ່າຍຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາໃນສາມເມືອງເພື່ອສະໜັບສະໜູນປັດໃຈການຜະລິດ ແລະ ໃຫ້ຄ່າປົກກະທາງດ້ານວິຊາການໃຫ້ແກ່ກະສິກອນ. ອີງຕາມຄຳບອກເລົ່າຂອງອຳນວຍການຜູ້ໜຶ່ງ, ຮ້ານຄ້າແຫ່ງໜຶ່ງໄດ້ປັດລົງແລ້ວ, ແຕ່ອີກສອງຮ້ານແມ່ນຍັງດຳເນີນ

ທຸລະກິດເປັນຢ່າງດີ ພ້ອມທັງມີຜົນກຳໄລຢ່າງໜ້າພໍໃຈ. ຮ້ານຄ້ານັ້ນຂາຍທັງຝຸ່ນເຄມີ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ກະຊວງກະສິກຳຊຸກສົ່ງເສີມໃຫ້ເຂດພູພຽງບໍລິເວນ ໃຫ້ກາຍເປັນເຂດເປົ້າໝາຍໃຫ້ມີການປູກຝັງທີ່ປອດເຄມີ.

ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ

ເປັນເວລາຫຼາຍທົດສະວັດທີ່ ບັນດາປະເທດກຳລັງພັດທະນາໄດ້ຮັບ "ການຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ" ໃນ ຮູບຢາປາບສັດຕູພືດ ຈາກອຸດສາຫະກຳປະເທດຈະເລີນ. ການຊ່ວຍເຫຼືອຊຶ່ງແຕ່ລະຫຍາຍນັ້ນ, ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນມີອົງກອນໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອປະກອບສ່ວນຢ່າງແຂງຂັນ. ໜຶ່ງໃນຕົວຢ່າງນີ້ ກໍຄືການຊ່ວຍເຫຼືອລ້າຂອງຢີ່ປຸ່ນ ທີ່ໃຫ້ແກ່ຂະແໜງກະສິກຳໃນບັນດາປະເທດໃນເອເຊຍເຊັ່ນ: ປະເທດລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍ. ມັນເປັນການຊ່ວຍເຫຼືອໃນຮູບແບບເອີ້ນກັນວ່າ ການຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ KR2 ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍວັດສະດຸເພື່ອໃຊ້ໃນຂະແໜງກະສິກຳເຊັ່ນ: ປຸຍ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດມອບໃຫ້ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ.

ວັດສະດຸເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ຖືກຫ້າມບໍ່ໃຫ້ນຳໃຊ້ແລ້ວໃນປະເທດທີ່ເປັນແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງມັນ, ແຕ່ຢາປາບສັດຕູພືດຕ່າງໆ ກໍຖືກຂົນສົ່ງໄປຍັງປະເທດຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລ້ວກໍນຳໄປແຈກຢາຍໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ໂດຍຜ່ານການຈັດຕັ້ງຂອງລັດຖະບານ. ໃນ ສປປ ລາວ, ການເຄື່ອນໄຫວປະເພດນີ້ໄດ້ຢຸດຕິລົງໃນການຊຸມປີ 1990. ເຖິງປານນັ້ນກໍຕາມ ເພິ່ນກໍຍັງສືບຕໍ່ກຳຈັດຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ຍັງເຫຼືອຄ້າງຢູ່.

ແຜນງານທີ່ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຕ່າງປະເທດ ບໍ່ພຽງແຕ່ສະໜັບສະໜູນກິດຈະກຳເປັນລາຍໆໄປ, ແຕ່ມັນຍັງສະໜັບສະໜູນນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ແລະ ຍຸດທະສາດພັດທະນາລວມ ຂອງລັດຖະບານລາວເຊັ່ນ: ການປູກພືດເປັນສິນຄ້າ, ກະເສດສູນ, ການເພີ່ມວຽກງານ ຊົນລະປະທານ ແລະ ການຜະລິດເພື່ອຕະຫຼາດ. ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນເຊັ່ນ ທະນາຄານໂລກ, ກອງທຶນການເງິນລະຫວ່າງປະເທດ (IMF) ແລະອົງການການຄ້າໂລກແມ່ນ ອົງການຕົ້ນຕໍທີ່ສົ່ງເສີມບັນດານະໂຍບາຍເສດຖະກິດມະຫາພາກ ຊຶ່ງສະໜັບສະໜູນການຜະລິດເພື່ອການສົ່ງອອກ ແລະ ການຄ້າເສລີ.

ໂດຍແຊກເອົາກິດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້ເຂົ້າ, ປະຊາຄົມສາກົນ ກຳລັງມີສ່ວນສ້າງແນວໂນ້ມທີ່ເອົາກຳລັງສ້າງເກດເຫັນໃນກໍລະນີສຶກສານີ້. ດັ່ງນັ້ນ ຄຽງຄູ່ກັນໄປມັນແມ່ນຄວາມຮັບຜິດຊອບອັນໜຶ່ງຂອງປະຊາຄົມທີ່ຕ້ອງສຶກສາຢ່າງລະມັດລະວັງບັນຫາການຄ້າ ແລະ ການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ, ໄປພ້ອມໆກັນກໍຄວນສະໜັບສະໜູນລັດຖະບານລາວ ໂດຍທີ່ປະຊາຄົມເຫຼົ່ານີ້ ຕ້ອງປະຕິບັດລະບຽບການຕ່າງໆ ທີ່ຕົນເອງໄດ້ວາງອອກຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ. ມອກນັ້ນ, ມັນກໍແມ່ນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງປະຊາຄົມທີ່ຈະຕ້ອງໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຢ່າງແຂງຂັນກວ່າເກົ່າກ່ຽວກັບທາງເລືອກອື່ນໆ ເພື່ອເປັນຕົວແບບການຜະລິດ.

ເວົ້າໂດຍຫຍໍ້, ເຖິງແມ່ນວ່າ ປັດຈຸບັນນີ້ ຍັງບໍ່ພໍຈັກໂຄງການການຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງປະເທດທີ່ສົ່ງເສີມຢາປາບສັດຕູພືດຢ່າງແຂງຂັນ ຫລື ໂດຍກົງ, ແຕ່ຄວາມພະຍາຍາມສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນສຸມໃສ່ການເພີ່ມທະວີການຜະລິດ ເພື່ອຕະຫຼາດ ແລະ ການຫັນເປັນວຽກງານກະສິກຳແບບເສລີໂດຍທົ່ວໄປ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້, ບວກໃສ່ການທີ່ຊາວກະສິກອນຂາດທາງເລືອກຢ່າງແທ້ຈິງ, ມັນໄດ້ຊຸກຍູ້ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງຫັນໄປໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດນັບມື້ນັບຫຼາຍ. ສາຍພົວພັນດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະໄດ້ອະທິບາຍໃນ ພາກ 7.

ປູກພືດຢູ່ແຄມນ້ຳຂອງ ຢູ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ

ສັດຕູພືດລະບາດໂອກາດໄດ້ເງິນ

ຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ເປັນການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຕ່າງປະເທດ ສາມາດສ້າງໂອກາດໃຫ້ມີລາຍຮັບໄດ້ບໍ່ຫຼາຍກໍ່ໜ້ອຍ. ມັນ ໝາຍຄວາມວ່າ ຢູ່ປະເທດທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ, ອຸມພໍລິສັດ ກໍ່ສາມາດຍົກຍ້າຍສານເຄມີ ທີ່ຄ້າງເຫຼືອຢູ່ໃນສາງອອກ ໄດ້, ຍົກຍ້າຍຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ໃກ້ຈະພົດອາຍຸໄຊ້ແລ້ວ ຫຼື ຍົກຍ້າຍສານເຄມີ ທີ່ຢູ່ບ້ານເຂົາເຈົ້າເອງຖືກຫ້າມບໍ່ໃຫ້ ໄຊ້ແລ້ວ. ເມື່ອຕົກມາເຖິງປະເທດກໍລັງພັດທະນາ, ໃນແຕ່ ລະອອດຂອງການຄົ້ນຄ້າ ເພິ່ນກໍ່ຈະເພີ່ມຄ່າຫ້າມງຸມ ຕ່າງໆເຂົ້າໄປໃນລາຄາ, ແຕ່ເຖິງປານນັ້ນ ຢາປາບສັດຕູ ພືດເມື່ອຕົກຮອດມືກະສິກອນ ໃນທີ່ສຸດກໍ່ຍັງຄົງມີລາຄາ ຕໍ່ກວ່າ ລາຄາຢູ່ທ້ອງຕະຫຼາດ.

ສະພາບຮ່າງເທິງນັ້ນຖືກນຳມາໃຊ້ ໃນເມື່ອມີການລາຍ ງານກ່ຽວກັບການລະບາດຂອງສັດຕູພືດ. ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ, ອາດມີສະພາບທີ່ຊາວກະສິກອນພຽງຈຳນວນໜຶ່ງ ກຳລັງ ປະສົບກັບບັນຫາແມງໄມ້ຫຳລາຍເຄື່ອງປູກຂອງເຂົາເຈົ້າ. ຕໍ່ບັນຫານີ້ ບາງຄົນອາດເອົາການລະໂອກາດ ເພື່ອສ້າງຜົນ ປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ຕົນເອງ ຈຶ່ງມີການບິດເບືອນຄວາມຈິງໃນ ການລາຍງານ. ຍ້ອນເຫັນວ່າ ເມື່ອໃດຫາກມີບັນຫາໃຫຍ່ ການສ້າງໂອກາດເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຕົນເອງກໍ່ຈະໃຫຍ່ໄປ ນຳ!

ດັ່ງນັ້ນໃນການລາຍງານ "ຊາວກະສິກອນພຽງຈຳນວນໜຶ່ງ" ກໍ່ເລີຍກາຍເປັນ "ຫລາຍໆບ້ານ" ແລະ "ການເສຍຫາຍ ພຽງເລັກໜ້ອຍ" ກໍ່ເລີຍກາຍເປັນ "ການສູນເສຍທີ່ໃຫຍ່ ໄຕ". ການບິດເບືອນ ແລະ ເວົ້າໂຍກນີ້ ຍິ່ງເພີ່ມທະວີໃນ ແຕ່ລະຂັ້ນຂອງສະບວນການການລາຍງານນີ້ ຈົນໃນ ທີ່ສຸດ ເມື່ອຮ່າວໄປເຖິງເປົ້າໝາຍ, ບາງທີການລາຍງານ ສະພາບອາດໃຊ້ຄຳເວົ້າເຊັ່ນ: "ຕົ້ນເຂົ້າໃນທີ່ວ່າເຂດນັ້ນ ກຳລັງປະສົບກັບການຖືກຫຳລາຍ" ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງມີຄວາມຕ້ອງ ການຢາປາບສັດຕູພືດໂດຍດ່ວນ.

ຂຽນອນ ຖ້າຫາກຂອບເຂດຂອງການລະບາດ ແລະ ສະພາບອື່ນໆ ແລະ ຄວາມສຸກເສີມມີຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ຮ້າຍແຮງດັ່ງທີ່ລາຍງານແທ້, ມັນກໍ່ຊ້າເກີນໄປແລ້ວທີ່ ຈະແກ້ໄຂສະພາບ. ຈຶ່ງໃດກໍ່ຕາມ ຢາປາບສັດຕູພືດກໍ່ ກຳລັງຖືກສົ່ງມາໃຫ້ແລ້ວ, ແຕ່ຖ້າບໍ່ທັນລະດູການນີ້ ກໍ່ ສາມາດນຳໄປໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດໃນລະດູການໜ້າ!

ວຽກງານສົ່ງເສີມກະສິກຳ

ລະບົບສົ່ງເສີມແມ່ນເຄື່ອງມືດົນຕໍ່ ຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເພື່ອສົ່ງເສີມບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ບຸລິມະສິດຂອງລັດຖະບານໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ. ບົດ ບາດສຳຄັນອັນໜຶ່ງຂອງການບໍລິການດ້ານສົ່ງເສີມແມ່ນ ໃຫ້ສໍ້ໂນະນຳທາງວິຊາການ, ເື່ອງແມ່ນວ່າ ມີຊາວກະສິ ກອນຈາກແປດບ້ານເທົ່ານັ້ນ ໃນຈຳນວນ 18 ບ້ານທີ່ ພວກເຂົາໄດ້ປົ່ງມຢາມ ທີ່ໄດ້ກ່າວເຖິງ ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ລະດັບເມືອງ ຫຼື ແຂວງວ່າ ເປັນບ່ອນທີ່ ກະສິກອນໄປຂໍຄຳປຶກສາ ແລະ ຂໍ້ມູນຮ່າວສານ.

ຫ້ອງການກະສິກຳໄດ້ສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ໂດຍຫ້ອງການເອງ ແລະ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວຂ້າງເທິງໄດ້ສົ່ງ ເສີມ ໃນກໍລະນີຫ້ອງການໄດ້ຮ່ວມເຮັດວຽກກັບໂຄງການ ຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງປະເທດ. ອີງຕາມການສົນທະນາກັບພະນັກ ງານກະສິກຳ, ພວກເຂົາເຈົ້າເຫຼົ່ານັ້ນ ໄດ້ສົ່ງເສີມໃຫ້ໃຊ້ຢາ ປາບສັດຕູພືດ ໃນບາງສະພາບການທີ່ສືບສັນທີ່ສຸດ. ໃນ ແຂວງວຽງຈັນໄດ້ມີການສົ່ງເສີມໃຫ້ໃຊ້ຢາ ເຊວິນ 85 (Sevin 85%) (Carbaryl, ຢາປາບສັດຕູພືດໝວດ II) ໃນລະດູນາແຊງ. ໃນແຂວງຈຳປາສັກ ໂດຍຜ່ານແຜນງານ ພັດທະນາຄຸນນະບົດດັ່ງກ່າວໄວ້ຂ້າງເທິງ, ໄດ້ມີການພິຈາ ລະນານຳໃຊ້ ເອັນໂດຊັຊັນແຟນ/Endosulfan (ຢາປາບ ສັດຕູພືດ ໝວດ II) ເພື່ອຄວບຄຸມດ້ວງເຈາະແກ່ນກາເຟ ຊຶ່ງປີທີ່ຜ່ານມາໄດ້ຫຳລາຍຜົນລະປູກໃນປະເພດນີ້ຮ້າຍ ແຮງສົມຄວນ. ເບິ່ງໃນແງນີ້ພະນັກງານກະສິກຳເຫຼົ່ານີ້ຖື ວ່າ ໄດ້ບັນລຸບົດບາດຕົນເອງໃນນາມວ່າເປັນທີ່ປຶກສາທາງ ດ້ານວິຊາການໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ພວກເຮົາບໍ່ໄດ້ສັງເກດເຫັນສາຍພົວພັນ ຢ່າງແໜ້ນໜາລະຫວ່າງພໍ່ຄ້າຂາຍຜະລິດຕະພັນເຄມີເພື່ອ ຮັບໃຊ້ການກະສິກຳ ແລະ ການບໍລິການຂອງກອງສົ່ງເສີມ. ແຕ່ຢ່າງໃດ, ພະນັກງານບາງຄົນຢູ່ແຂວງຈຳປາສັກ ແລະ ວຽງຈັນ ໄດ້ລາຍງານວ່າ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຖືກຫາບທາມໃຫ້ ສົ່ງເສີມຜະລິດຕະພັນ, ແຕ່ວ່າພາຍຫຼັງທີ່ພະນັກງານກະສິ ກຳໄດ້ສໍ້ໃຫ້ພວກພໍ່ຄ້າດຳເນີນການທີ່ດອງເສຍກ່ອນ ກໍ່ ປະກົດວ່າ ຈາກນັ້ນມາ ບໍ່ມີຄວາມສືບໜ້າແຕ່ປະການໃດ.

ໃນບ້ານແຫ່ງໜຶ່ງໃນແຂວງຈຳປາສັກ ແລະ ສອງພູບ້ານ ໃນແຂວງສະຫວັນນະເຂດ, ຊາວກະສິກອນໄດ້ພົບບັນຫາ

ກັບຝຸ່ນທຳມະຊາດທີ່ບໍລິສັດໄທ (BC-1000) ເປັນສູ້ຂາຍ, ໄດ້ມີການຕີວ່າ ຝຸ່ນດັ່ງກ່າວບໍ່ມີປະສິດທິພາບຫຍັງເລີຍ. ກະສິກອນຍັງເວົ້າຕື່ມວ່າ ພໍ່ຄ້າໃນກໍລະນີນີ້ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກກົມປູກຝັງ ຍ້ອນວ່າມີພະນັກງານແຂວງໄດ້ມາໝູ່ບ້ານເຂົາເຈົ້າເພື່ອຕິດຕາມພໍ່ຄ້າໃນເວລາມາທາຍທາມ. ອີງຕາມ ຄຳໃຫ້ການຂອງພະນັກງານກົມປູກຝັງ ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວບໍ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນແຕ່ຢ່າງໃດຈາກກົມ ແລະ ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ ປະຕັງຂອງບໍລິສັດກໍບໍ່ໄດ້ຖືກຕໍ່ເພື່ອດຳເນີນທຸລະກິດໃນລາວ.

ເລື່ອງນີ້ຊື່ໃຫ້ເຫັນເຖິງສາຍພົວພັນທີ່ບອບບາງ ແລະ ເປັນອັນຕະລາຍລະຫວ່າງຂະແໜງທຸລະກິດ ແລະ ວຽກງານສົ່ງເສີມວ່າ ມັນມີສາຍພົວພັນດັ່ງກ່າວນັ້ນຈິງແທ້ເທົ່າໃດ. ກໍລະນີນີ້ ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຫຼາຍກວ່ານັ້ນ ຍ້ອນວ່າມັນເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມບໍ່ໄວ້ເນື້ອເຊື່ອໃຈຕໍ່ຜະລິດຕະພັນທີ່ບໍ່ແມ່ນເຄມີ, ຊຶ່ງຈະເຫັນໄດ້ຈາກຄຳເວົ້າຂອງຊາວກະສິກອນທີ່ວ່າ ສຳລັບລະດູການປູກຝັງຄັ້ງຕໍ່ໄປ ພວກເຂົາເຈົ້າຈະຊື້ແຕ່ຝຸ່ນເຄມີເທົ່ານັ້ນມາໃຊ້.

ເມື່ອຖາມເຂົາເຈົ້າກ່ຽວກັບບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ກຳລັງພົບພໍ້ໃນປັດຈຸບັນ (ເຊັ່ນ: ຕະຫຼາດ, ລາຄາ, ສັດຕູພືດ, ແນວພັນ ງຸລຽງ), ຊາວກະສິກອນມັກຈະເວົ້າເຖິງການຂາດການຕິດຕາມ, ການສະໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການ ຫຼື ກິດຈະກຳສົ່ງເສີມຂອງຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້. ໃນການສົນທະນາ

ໃນກຸ່ມໜຶ່ງ ກະສິກອນຕູ້ໜຶ່ງໄດ້ເວົ້າເຖິງສະຖານີຄົ້ນຄ້ວາກ່ຽວກັບການປູກຝັງ ໂດຍໄດ້ເວົ້າວ່າ:

ພວກເຮົາບໍ່ໄດ້ເຫັນວ່າ ມີການທົດລອງອັນໃດ ແລະ ພວກເພິ່ນກໍບໍ່ໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບກຸ່ມກະສິກອນຄືເມື່ອກ່ອນ.

ກະສິກອນບ້ານ ຫາດດອກແກ້ວ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ສະພາບດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ຖືກຍັງຢືນໂດຍພະນັກງານທັງລະດັບເມືອງ ແລະ ແຂວງ. ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເວົ້າເຖິງການຂາດງົບປະມານ ແລະ ພະນັກງານ ເພື່ອສະໜອງການບໍລິການທີ່ດີກວ່າເກົ່າໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ.

ມີແຕ່ຫວ່າງມື້ນີ້ ຄືໃນປີ 2002 ທີ່ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງກອງສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (NAFES) ຂຶ້ນ ຊຶ່ງແມ່ນລະບົບໜຶ່ງທີ່ມີໜ້າທີ່ເຮັດວຽກສົ່ງເສີມໂດຍສະເພາະ. ກ່ອນໜ້ານີ້ ພະນັກງານສົ່ງເສີມ ຊຶ່ງເຮັດວຽກໃຫ້ແກ່ກົມຕ່າງໆ (ເຊັ່ນ: ກົມປູກຝັງ, ປ່າໄມ້, ຊົນລະປະທານ ງຸລຽງ) ຕ່າງກໍສຸມໃສ່ເສຍແຕ່ລະບຸບການ ແລະ ມະຕິຕ່າງໆທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແທນທີ່ຈະເວົ້າເລື່ອງການຜະລິດກະສິກຳທີ່ກົມກິນເປັນອັນໜຶ່ງອັນດຽວກັນ.

ຈຸດອ່ອນດັ່ງກ່າວ ໄດ້ສະທ້ອນໃນຄຳເວົ້າຂອງຊາວກະສິກອນ ຊຶ່ງມັກເວົ້າເຖິງການຂາດທາງເລືອກຕ່າງໆສຳລັບເຂົາເຈົ້າ. ໃນເວລາທີ່ລະບົບສົ່ງເສີມຍັງຢູ່ໃນໄລຍະກໍ່ສ້າງຢູ່ນີ້, ມັນມີກຳລັງທີ່ໃຫຍ່ ແລະ ກະແສການປ່ຽນແປງທີ່ມີອິດທິພົນ ຊຸກດັນໃຫ້ຊາວກະສິກອນຕ້ອງອັນໄປໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ. ດັ່ງນັ້ນ, ເມື່ອຊາວກະສິກອນເວົ້າເຖິງຄວາມຮຽກຮ້ອງອັນອີບດ່ວນ ເພື່ອຢາກມີທາງເລືອກ, ເຂົາເຈົ້າກໍມັກຈະເວົ້າເຖິງການບໍລິການຂອງກອງສົ່ງເສີມ ຊຶ່ງບາງທີກໍເປັນການດີ ຍ້ອນວ່າພວກເຂົາເຈົ້າບໍ່ໄດ້ຕິດກອງສົ່ງເສີມວ່າ ເປັນຜູ້ຊຸກດັນໃຫ້ພວກເຂົາເຈົ້າອັນໄປທາ "ທາງອອກ" ດ້ວຍການໃຊ້ທາດເຄມີ. ນີ້ແມ່ນສິ່ງທ້າທາຍອັນໜຶ່ງທີ່ພວກເຮົາຈະກັບມາເວົ້າຕື່ມອີກໃນຂໍ້ສະເໜີໃນ ພາກ 9.

ພວກເຮົາເບິ່ງທີ່ງ່າຍໆຂອງກະສິກອນຄົນອື່ນ ແລ້ວກໍຖາມເຂົາ
ເຈົ້າວ່າ ເຂົາເຈົ້າໃຊ້ຜະລິດຕະພັນອັນໃດ.

ກະສິກອນ ບ້ານ ໂພນສີໄຄ, ແຂວງ ຈຳປາສັກ

ພວກເຮົາຕ້ອງການຜະລິດຕະພັນໃໝ່ໆຫຼອດ ເວລາ ເພາະວ່າໃຊ້ໄປ
ໄລຍະໜຶ່ງແລ້ວ ມັນຈະໃຊ້ ການປ່ຽນໄດ້.

ຊາວນາບ້ານ ໂນນຫວາຍ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ພວກເຮົາໃຊ້ ໄຊ໌ລີດອນ ແລ້ວ ເພາະວ່າມັນບໍ່ແຮງພໍ. ດຽວນີ້ໃຊ້ອຍ
ມັກໃຊ້ ແລນເນຫ (Lannate).

ກະສິກອນ ບ້ານ ຫາດດອກແກ້ວ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

4. ເສັ້ນທາງຂອງຢາປາບສັດຕູພືດ ຈາກກະສິກອນຄົນໜຶ່ງ ໄປຍັງອີກຄົນໜຶ່ງ

ເມື່ອຖາມຊາວກະສິກອນເຖິງເຫດຜົນ ທີ່ເຂົາເຈົ້າເລືອກຊື້
ແລະ ນຳໃຊ້ຜະລິດຕະພັນຢາປາບສັດຕູພືດ, ຄຳຕອບທີ່
ມັກຈະໄດ້ກໍຄືວ່າ ພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບຂໍ້ແນະນຳ ຫຼື ໄດ້
ເຫັນປະສົບການຂອງຊາວໂຮ່ນາຄົນອື່ນໆ. ນີ້ສະແດງວ່າ
ເສັ້ນທາງຂອງຢາປາບສັດຕູພືດ ໄດ້ອອກຈາກກະສິກອນຜູ້
ໜຶ່ງໄປຍັງອີກຜູ້ໜຶ່ງ.

ໃນພາກນີ້ ພວກເຮົາຈະລິງເລິກຊອກຫາປັດໃຈຕ່າງໆ ທີ່
ກະສິກອນໄດ້ໃຊ້ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ການເລືອກ
ແນະນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ; ແລ້ວຈາກນັ້ນພວກເຮົາກໍຈະ
ເບິ່ງຜະລິດຕະພັນຕ່າງໆທີ່ພວກເຂົາເຈົ້າກຳລັງໃຊ້ກັນຢູ່.

ການເລືອກໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດຂະນິດໃດໜຶ່ງ

ຕໍາເັນຂ້າງເທິງນັ້ນ ເປັນການສະຫຼຸບກ່ຽວກັບວິທີການທີ່
ກະສິກອນເລືອກໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດຕ່າງໆ. ອັນທີ່ໜຶ່ງ,
ມັນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງສັງເກດວ່າ ປົກກະຕິແລ້ວ
ຂາວກະສິກອນມັກຈະໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດແນວດຽວເທົ່າ
ນັ້ນ. ເພື່ອຄວບຄຸມສັດຕູພືດຫຼາຍໆຊະນິດ. ເຖິງແມ່ນວ່າ
ກະສິກອນຄັ້ງນີ້ ບໍ່ໄດ້ຕີລາຄາທີ່ກະສະຄວາມສາມາດຂອງ
ກະສິກອນ ກ່ຽວກັບການກຳນົດວ່າ ແມງໄມ້ອັນໃດເປັນ
ສັດຕູ, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ກະສິກອນສາມາດຍິ່ງຊື້ ສັດຕູ
ພືດຕ່າງໆຊະນິດ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ພວກເຂົາເຈົ້າກໍສາມາດ

ອະທິບາຍ ແລະ ຊີ້ແຈງບັນຫາຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນຍ້ອນສັດຕູ
ພືດເຊັ່ນ ການທຳລາຍໂດຍໂຕຕ່ວງ, ຕົ້ນພືດເໜົາເບື້ອຍ ຫຼື
ໂບກູດ. ເຖິງປານນັ້ນກໍຕາມ ພວກເຂົາເຈົ້າກໍຮັບຮູ້ວ່າ
ເຂົາເອງບໍ່ສາມາດບອກໄດ້ຢ່າງແນ່ນອນວ່າ ອັນໃດແທ້ໄດ້
ເຮັດໃຫ້ມີສະພາບເຫຼົ່ານັ້ນ ຫຼື ແມງໄມ້ປະເພດໃດເປັນຕົ້ນ
ເຫດຂອງບັນຫາ.

ນອກນັ້ນແລ້ວ ຊາວກະສິກອນມັກຈະເວົ້າວ່າ ເຂົາເຈົ້າໃຊ້
ຢາປາບສັດຕູພືດ ຍ້ອນວ່າມັນສາມາດ "ຂ້າແມງໄມ້ທຸກໆ
ຊະນິດ." ອີງຕາມຂໍ້ສັງເກດເຫຼົ່ານັ້ນ, ພວກເຮົາສາມາດ
ເວົ້າໄດ້ວ່າ ການວິເຄາະຂອງຊາວກະສິກອນແມ່ນອີງໃສ່ສິ່ງ
ທີ່ເຂົາເຫັນຢູ່ທັງນາ ຫຼື ສວນ ແລ້ວກໍເລີຍສະຫຼຸບເອົາວ່າ ຢາ

ອຳນາດສະຫຼາດໂທ ໃກ້ກັບຊາຍແດນລາວ ແຂວງຈຳປາສັກ.

ປາບສັດຕູພຶດທີ່ເຂົາເລືອກໃຊ້ມັນມັນບໍ່ແຮງພໍ, ການຕີລາມັນ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ຂ້ອນຂ້າງຈຳກັດກ່ຽວກັບລະບົບນິເວດ ໂດຍທົ່ວໄປຂອງພຶດພັນ, ຢູ່ທັງນາ, ສວນແມງໄມ້ເປັນສິ່ງທີ່ເຫັນໄດ້ງ່າຍທີ່ສຸດ. ດັ່ງນັ້ນ, ໂດຍທົ່ວໄປຈິ່ງເຂົ້າໃຈວ່າ ແມງໄມ້ພວກນັ້ນແມ່ນຕົ້ນເຫດຂອງບັນຫາເຂົາເຈົ້າ.

ບາງທີມັນອາດມີພະຍາດອື່ນໆທີ່ພວກເຂົາຍັງບໍ່ຮູ້. ພວກເຂົາມີແຕ່ເຫັນແມງໄມ້ເທົ່ານັ້ນ.
ກະສິກອນ ບ້ານໂພນຮັງ, ແຂວງ ວຽງຈັນ

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ມັນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຕ້ອງເຂົ້າໃຈວ່າ ຊາວກະສິກອນສ່ວນຫຼວງຫຼາຍໄດ້ລາຍງານວ່າ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ ພຽງແຕ່ໃນເວລາພວກເຂົາສັງເກດເຫັນແມງໄມ້. ປົກກະຕິແລ້ວພວກເຂົາເຈົ້າຈະບໍ່ໃຊ້ຢາເຄມີດັ່ງກ່າວເພື່ອເປັນວິທີ "ປ້ອງກັນ".

ສຸດທ້າຍກະສິກອນໄດ້ເວົ້າວ່າ: ສ່ວນຫຼວງຫຼາຍແລ້ວ ພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ໃຊ້ພຽງແຕ່ຜະລິດຕະພັນທີ່ພວກເຂົາຮູ້ເທົ່ານັ້ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ມີບາງກໍລະນີເປັນຕົ້ນຢູ່ນະຄອນຫຼວງ ແລະ ແຂວງວຽງຈັນບ່ອນທີ່ມີການໃຊ້ຜະລິດຕະພັນຢ່າງກວ້າງຂວາງກວ່າ ຊາວກະສິກອນໄດ້ອະທິບາຍຕື່ມວ່າ ພວກເຂົາເຈົ້າບໍ່ປາກໃຊ້ຢາຊະນິດເກົ່າ ຫຼື ບໍ່ກໍເວົ້າວ່າ ຢາກປະສົມຢາປາບສັດຕູພຶດຫຼາຍໆຊະນິດ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ໄດ້ຜົນດີກວ່າເກົ່າ.

ຂ້ອຍບໍ່ໃຊ້ ກາລາເຕີ (Karate) ແລະ ແລນເນທ (Lannate) ອີກແລ້ວ ຍ້ອນວ່າ ໝາຂ້ອຍຕາຍຫຼັງຈາກມັນກິນນ້ຳທີ່ເຈືອປົນກັບຢາພວກນັ້ນ.
ກະສິກອນ ບ້ານຖິ່ນຕົມ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ອີກຄັ້ງໜຶ່ງ ເມື່ອໃດຫາກມີການຊອກໃຊ້ຜະລິດຕະພັນໃໝ່ສ່ວນຫຼວງຫຼາຍແລ້ວ ຊາວກະສິກອນມັກຈະຖາມພີ່ນ້ອງ ແລະ ເພື່ອນຝ່ຽງເຂົາເສຍກ່ອນ ແລະ ໂດຍທົ່ວໄປກໍຈະເຮັດຕາມຂໍ້ແນະນຳຂອງຄົນເຫຼົ່ານັ້ນ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ພວກເຂົາກໍຈະເຂົ້າໄປເບິ່ງຜະລິດຕະພັນໃໝ່ໆໃນຮ້ານ ແລ້ວກໍອ່ານໂປສະຫຼາກເປັນພາສາໄທ ແລະ ບາງຄັ້ງກໍຈະຂໍຄຳແນະນຳຈາກເຈົ້າຂອງຮ້ານ ຫຼື ພະນັກງານ ຖ້າຫາກພວກເຂົາເຈົ້າເຊື່ອໃຈພວກນີ້. ອາການຂ້າງຄຽງ ຍ້ອນການສິດຢາສາມາດເປັນເຫດຜົນໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເລືອກໃຊ້ເຄມີແນວອື່ນ.

ກິນ, ຄວາມແຮງ ແລະ ສິ່ງມະຫັດສະຈັນ...
ກິນ: ຊາວກະສິກອນລາວມັກໃຊ້ກິນເປັນປັດໃຈສຳຄັນໃນການເລືອກປະເພດຢາປາບສັດຕູພຶດ. "ຂ້ອຍມັກໃຊ້ ແລນເນທ ຍ້ອນວ່າກິນຂອງມັນບໍ່ຂົ່ວຊຳກັບ ໄຟລິດອນ" ກະສິກອນຄົນໜຶ່ງຈາກແຂວງສະຫວັນນະເຂດໄດ້ອະທິບາຍເຖິງແມ່ນວ່າຜະລິດຕະພັນທັງສອງຢ່າງນັ້ນມີພຶດເທົ່າ ກິນ. ຢູ່ບ້ານ ຈອມທອງ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ກະສິກອນຄົນໜຶ່ງໄດ້ອະທິບາຍວ່າ ຢາທຳມະລອນ (Tamalone) "ຂົ່ວຫຼາຍໃພດ" ດັ່ງນັ້ນ ເຂົາຈິ່ງໃຊ້ມັນໃນເວລາທີ່ຈຳເປັນແທ້ໆ ເພາະວ່າເຂົາບໍ່ສາມາດຫິນຕໍ່ກິນຂອງມັນໄດ້. ກະສິກອນບາງຄົນກໍຍັງເວົ້າວ່າ ຫຼາຍໆຄັ້ງພວກເຂົາຕ້ອງອາບນ້ຳພາຍຫຼັງພິ່ນຢາ ຍ້ອນວ່າທາດເຄມີນັ້ນຂົ່ວຫຼາຍ.
ຄວາມແຮງ: "ຂ້ອຍຄິດວ່າ ກາຣາເຕີ ນັ້ນເປັນຜະລິດຕະພັນທີ່ດີແທ້ ຍ້ອນວ່າມັນເຮັດໃຫ້ແມງໄມ້ຫຼົງໝົດຕາຍຢ່າງໄວວາ, ມັນແຮງແທ້ໆ!" ຊາວໄຮ່ນາ ບ້ານໂພນຮັງ, ແຂວງວຽງຈັນ, ໄດ້ອະທິບາຍ.
ຜູ້ຜະລິດຢາປາບສັດຕູພຶດມັກເອີ້ນຊື່ຜະລິດຕະພັນຂອງຕົນເພື່ອໃຫ້ຜູ້ໃຊ້ຄິດເຖິງພະລັງຄວາມແຮງຂອງມັນເຊັ່ນຊື່ ກາລາເຕີ, ກັງຟູ, ການບຸກໃຈມຕີ, ເທຍ້ອຂອງການໃຈມຕີ ຊຶ່ງທັງໝົດນັ້ນ ເຮັດໃຫ້ຄິດເຖິງພາບສົງຄາມ ແລະ ສະໜາມຮົບ. ແຕ່ບັນຫານີ້ ກໍມີຂອບເຂດຈຳກັດຂອງມັນ: "ຂ້ອຍບໍ່ກ້າໃຊ້ ສູບເບີຄອນ (Supercon) ຍ້ອນວ່າ ມັນແຮງໃພດ. ບາງທີ ບໍ່ພຽງແຕ່ແມງໄມ້ດອກຈະຕາຍ, ແຕ່ສັດອື່ນໆກໍຈະຕາຍໄປນຳ," ຊາວນາຜູ້ໜຶ່ງຢູ່ບ້ານທາດດອກແກ້ວ, ນະຄອນຫຼວງ ວຽງຈັນໄດ້ມີຄວາມເຫັນ.
ແລະ ສິ່ງມະຫັດສະຈັນ: "ໄຟລິດອນ ມັນດີສາມາດປົວຄົນໄດ້," ສາວນ້ອຍຕູໜຶ່ງທີ່ຂາຍ ໄຟລິດອນ, ແຊມພູ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມເຮີມພະລັງທີ່ຕະຫຼາດໃຫຍ່ ຂອງແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ ໄດ້ມີຄວາມເຫັນ.
ເພື່ອນຄົນໜຶ່ງ ຈາກເມືອງຊົນບຸລີ ຂອງແຂວງດຽວກັນ ກໍຈື່ວ່າປະມານສິບປີຜ່ານມາແລ້ວ ໄດ້ມີປະຊາຊົນຄົນໜຶ່ງຈາກບ້ານຂອງເຂົາທີ່ຢາກຂ້າຕົວຕາຍ ຍ້ອນວ່າ ສຸຂະພາບຂອງລາວຮຸດໂຊມເຖິງຂັ້ນຮຸນແຮງ ຊຶ່ງທ່ານໝູ່ຢູ່ ລາວ ແລະ ຢູ່ໃຫຍ່ກໍສາມາດປົວໄດ້. ເຂົາຈິ່ງໄດ້ດື່ມຢາ ໄຟລິດອນ. ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ດື່ມຢາຂ້າແມງໄມ້ນັ້ນແລ້ວ ເຂົາກໍໄດ້ຫາຍຈາກພະຍາດອັນທີ່ອັນໃດ. ເຂົາຮູ້ສຶກດີຂຶ້ນ ແລະ ຄວາມເຈັບປວດທັງຫຼາຍກໍຫາຍໄປ. ຢູ່ປະເທດລາວ ຄວາມມະຫັດສະຈັນເກີດຂຶ້ນໄດ້ທຸກແຫ່ງທຶນ ແມ່ນແຕ່ໃນ ກໍລະນີນີ້ ທີ່ມີຄົນກິນຢາປາບສັດຕູພຶດກໍບໍ່ເປັນຫຍັງ!

ເພິ່ນເລືອກໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດອັນໃດ?

ກ່ອນຈະສັງເກດເບິ່ງຂໍ້ມູນ, ຄວນເອົາໃຈໃສ່ສອງຈຸດ. ພັນທີ່ໜຶ່ງ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວຂ້າງເທິງນັ້ນ, ກະສິກອນໃນທຸກໆບ້ານໄດ້ເວົ້າເຖິງ ຮໍໂມນ ປະເພດຕ່າງໆ ຊຶ່ງນອນໃນລາຍການ ຜະລິດຕະພັນເຄມີ ຊຶ່ງພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ນຳໃຊ້; ແຕ່ການວິເຄາະຄັ້ງນີ້ບໍ່ໄດ້ກວມເອົາການວິເຄາະ ຮໍໂມນ.

ຈຸດທີສອງ, ລາຍການນີ້ ແມ່ນອີງໃສ່ຄວາມຈຳຂອງຊາວກະສິກອນ ໃນໄລຍະສອງປີຜ່ານມາ. ອາດເປັນໄປໄດ້ວ່າ ມີ ຊື່ສິນຄ້າບາງຢ່າງທີ່ບໍ່ມີໃນລາຍການນີ້ ແລະ ຜະລິດຕະພັນບາງອັນພວກເຂົາເຈົ້າອາດຈະບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ອີກແລ້ວ. ສິ່ງສຳຄັນແມ່ນເພື່ອຊື່ໃຫ້ເຫັນເຖິງຈຳນວນຢາປາບສັດຕູຫຼາຍໆຊະນິດທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ ແລະ ມັນກໍເປັນລາຍການ ຜະລິດຕະພັນທີ່ມັກໃຊ້ກັນຫຼາຍທີ່ສຸດ.

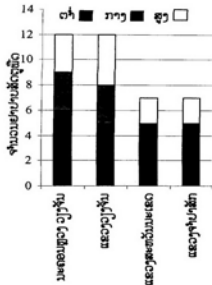
ໃນຈຳນວນ 18 ບ້ານ, ມີຢູ່ 8 ບ້ານທີ່ໄດ້ໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດຫຼາຍກວ່າ 9 ຊະນິດ, 7 ບ້ານໄດ້ໃຊ້ລະຫວ່າງ 5-8 ຊະນິດ ແລະ ອີກ 4 ບ້ານ ໄດ້ໃຊ້ 1-4 ຊະນິດ. ຮູບເສັ້ນສະແດງ 2 ຊື່ໃຫ້ເຫັນເຖິງອັດຕາການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດໂດຍຊາວກະສິກອນໃນແຕ່ລະແຂວງ ໃນລະດັບຕ່ຳ, ລະດັບສະເຫຼ່ຍ ແລະ ລະດັບສູງ.

ການວິເຄາະຄັ້ງນີ້ ຊື່ໃຫ້ເຫັນຢ່າງແຈ່ມແຈ້ງວ່າ ຊາວກະສິກອນ ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງນະຄອນຫຼວງ ແລະ ແຂວງວຽງຈັນກໍລັງໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດຫຼາຍໆຊະນິດ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກຍິ່ງຢືນຈາກການສຳຫຼວດຮ້ານຄ້າ ດັ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນເສັ້ນກຣາຟນີ້.

ໃນທຸກໆ ບ້ານທີ່ທຳການສຳຫຼວດ ຈຳນວນປະເພດຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ໄດ້ຮັບການລາຍງານລວມທັງໝົດມີ 42 ຢ່າງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ພວກເຂົາຈະສຸມໃສ່ແຕ່ຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ຢ່າງໜ້ອຍສາມບ້ານໄດ້ພາກັນນຳໃຊ້. ໃນຈຳນວນ ຜະລິດຕະພັນ 15 ປະເພດນີ້, 7 ຢ່າງ ອົງການອານາໄມໂລກໄດ້ຖືວ່າ ເປັນໝວດຢາປາບສັດຕູພືດ Ia ຫຼື Ib (ຂຽນເປັນຕົວດຳເຂັ້ມ), ໝາຍຄວາມວ່າ ເປັນຜະລິດຕະພັນທີ່ອັນຕະລາຍທີ່ສຸດ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນມັນກໍສຳຄັນທີ່ຕ້ອງຮັບຮູ້ວ່າ ໃນ 4 ຜະລິດຕະພັນຂ້າງເທິງນັ້ນ (ໄຟລິດອບ (Folidol), ເມວິນໄຟສ (Mevinphos), ເອຊ໌ດຣິນ (Azodrin) ແລະ ປານາດອລ (Panadon) ຊຶ່ງຢູ່ໃນລາຍການຂຽນເປັນໂຕໜັງສືເນີ້ງ) ກໍເປັນຜະລິດຕະ

ພັນທີ່ກິດໝາຍລາວຫ້າມໃຊ້. ໃນນັ້ນຜະລິດຕະພັນສາມຢ່າງບໍ່ໄດ້ປະກົດຢູ່ໃນ ຕາຕະລາງ 2 ກ່ຽວກັບຜະລິດຕະພັນໃນລາຍການ ຍ້ອນວ່າບໍ່ໄດ້ພົບເຫັນຢູ່ຢ່າງໜ້ອຍສີ່ຮ້ານຄ້າ; ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ເຮົາໄດ້ພົບເຫັນ Mevinphos ແລະ Azodrin ຢູ່ພຽງແຕ່ສາມຮ້ານ ແລະ ພົບເຫັນ Panadon ຢູ່ພຽງແຕ່ໜຶ່ງຮ້ານ. ຕາມຄວາມຈິງແລ້ວ ຊາວກະສິກອນໄດ້ນຳໃຊ້ຜະລິດຕະພັນທີ່ຕ້ອງຫ້າມເຫຼົ່ານີ້ ຫຼາຍກວ່າທີ່ພົບເຫັນຜະລິດຕະພັນດັ່ງກ່າວວາງຂາຍໃນຮ້ານຈຳໜ່າຍໃຫຍ່ໆ ອາດເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຕັ້ງຂໍ້ຄິດວ່າ ຖ້າພວກມັນແມ່ນສິນຄ້າປົກກະຕິເປັນຫຍັງຈຶ່ງບໍ່ມີການວາງຂາຍຢ່າງເປີດເຜີຍ.

ຮູບເສັ້ນ 2: ຈຳນວນຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ຊາວກະສິກອນນຳໃຊ້ໂດຍຈຳແນກເປັນແຂວງ

ຜະລິດຕະພັນສີ່ຢ່າງທຳອິດໃນຕາຕະລາງນີ້ຄື ຟູຮາດານ (Furadan), ໄຟລິດອນ (Folidol), ກາລາເຕີ (Karate), ແລນເນທ (Lannate) ຖືວ່າເປັນຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມພິເສດໃນລາວ. ໄດ້ມີການລາຍງານວ່າ ຢ່າງໜ້ອຍເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງໝູ່ບ້ານໃນ 4 ແຂວງ ທີ່ໄດ້ເຮັດການສຳຫຼວດໄດ້ນຳໃຊ້ຢາແຕ່ລະປະເພດດັ່ງກ່າວ.

ນອກນັ້ນພວກເຮົາກໍສາມາດສັງເກດວ່າ ນອກຈາກຢາຂ້າເຊື້ອເທັດລາດີເທັນ (Dithane) ແລ້ວຜະລິດຕະພັນທີ່ຖືກພິດໃນລາຍການນີ້ແມ່ນຢາຂ້າແມງໄມ້ ແລະ ໃນລັກສະນະ

ດຽວກັນເຮົາຈະສັງເກດວ່າ ຊາວກະສິກອນອາດຈະເວົ້າ ເຮົາມາເບິ່ງລາຍການທັງໝົດນັ້ນແລ້ວຈະເຫັນວ່າ ສ່ວນ
 ເຖິງຢາຄ້າຫຍໍ້ ແລະ ຢາຄ້າເຊື້ອລາບາງປະເພດ, ແຕ່ເມື່ອ ໃຫຍ່ມັນແມ່ນຢາຄ້າແມງໄມ້.

ຕາຕະລາງ 2 ຢາຄ້າແມງໄມ້ທີ່ໃຊ້ຢູ່ຢ່າງໜ້ອຍໃນສາມບ້ານ

ອັນດັບ	ຊື່ທາງການຄ້າ	ຊື່ສາມັນ	ພວດຂອງ WHO	ຈຳນວນບ້ານ
1	FURADAN	Carbofuran	lb	16
2	FOLIDOL	Parathion methyl	la	15
3	KARATE	Lambda-cyhalothrin	ll	12
4	LANNATE	Methomyl	lb	11
5	SEVIN 85	Cabaryl	ll	6
6	AMBUSH	Permethrin	ll	5
7	PADAN	Cartap	ll	5
8	PHORT	Carbosulfan	ll	5
9	TAMARON	Metamidophos	lb	5
10	AZODRIN	Monocrotophos	lb	4
11	DITHANE	Mancozeb	Tab. 5	4
12	MASMATE	Abamectin	Tab. 5	4
13	STAT	Simetryn	lll	4
14	MEVINPHOS	Mevinphos	la	3
15	PANADON	Parathion methyl	la	3

ເວລາທີ່ມີແມງໄມ້ຫຼາຍ ພວກເຮົາຕ້ອງໃຊ້ຢາຫຼາຍໆປະເພດພ້ອມໆກັນ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຜົນໄວ.

ກະສິກອນ ບ້ານຖິ່ນຕົມ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ສິດຢາໄປແລ້ວໜຶ່ງວັນ ຖ້າຂ້ອຍເຫັນວ່າຍັງມີແມງໄມ້ອີກຢູ່ ຂ້ອຍກໍຈະສິດຢາອີກ. ບາງຄັ້ງຂ້ອຍຈະສິດຢາແຕ່ລະ 2-3 ວັນ.

ກະສິກອນ ບ້ານນາຊາຍ, ແຂວງວຽງຈັນ

ຍ້ອນວ່າພວກເຮົາມີວຽກຫຼາຍ ມັນເປັນການງ່າຍກວ່າ ຖ້າຂ້ອຍສິດຮໍໂມນ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດພ້ອມກັນ.

ກະສິກອນ ບ້ານນາຊາຍ, ແຂວງວຽງຈັນ

5. ເສັ້ນທາງຢາປາບສັດຕູພືດ: ຈາກກະສິກອນລົງສູ່ທັງນາ/ສວນ

ໃນພາກນີ້ພວກເຮົາຈະສຶກສາບາງປັດໃຈກ່ຽວກັບວິທີການທີ່ຊາວກະສິກອນນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ພວກເຮົາເຈົ້າໄດ້ເລືອກ ລວມທັງຄວາມຖີ່, ປະລິມານ ແລະ ການປະສົມຢາຊະນິດຕ່າງໆໃສ່ກັນ ເພື່ອສິດຂ້າແມງໄມ້.

ຄວາມຖີ່ ແລະ ປະລິມານ

ເວລາພວກເຮົາຖາມວ່າ ພວກເຮົາເຈົ້າໄດ້ໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດເລື້ອຍໆຊຳໃດ, ຊາວກະສິກອນມັກຈະຕອບວ່າ ພວກເຮົາເຈົ້າໄດ້ພົ້ນຢາ ເມື່ອໃດຫາກເຫັນວ່າ ມີແມງໄມ້ຢູ່ຕາມທັງນາ/ສວນ ແຕ່ພ້ອມກັນມັນເຂົາເຈົ້າກໍໄດ້ເວົ້າເຖິງການໃຊ້ຂໍ້ແນະນຳທີ່ຂຽນໄວ້ນຳໃບສະຫຼາກຕິດກັບຕະລິດຕະພັນ. ແຕ່ໃນເມື່ອພວກເຮົາໄດ້ເຈາະຈີ້ມ ເພື່ອຊອກຫາລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມ, ພວກເຮົາຊຳໄດ້ຄຳຕອບຕ່າງໆກັນໄປ ແມ່ນແຕ່ວິທີໃຊ້ຕະລິດຕະພັນອັນໃດອັນໜຶ່ງ ຄຳຕອບກໍບໍ່ຄືກັນ. ການສະເລ່ຍຄວາມຖີ່ ໃນການນຳໃຊ້ອາດຈະບໍ່ພຽງພໍທີ່ຈະສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງກັນທີ່ເວົ້າມານັ້ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ພວກເຮົາຈະເວົ້າເຖິງຄວາມຖີ່ທີ່ໄດ້ຮັບການລາຍງານຈາກບ້ານໜຶ່ງໄປຫາບ້ານໜຶ່ງ ແລະ ການລາຍງານຂອງຊາວກະສິກອນໃນບ້ານດຽວກັນ.

ຕົວຢ່າງ ການໃຊ້ຢາ ໄຟລິດອນ, ມີຊາວກະສິກອນບາງຄົນຢູ່ເຂດພູພຽງບໍລິເວນ ແຂວງຈຳປາສັກທີ່ໄດ້ລາຍງານວ່າ ພວກເຮົາໄດ້ໃຊ້ຢານີ້ພຽງແຕ່ຄັ້ງດຽວ ໃນເວລາເຂົາເຈົ້າ

ກ້າແກ່ນຜັກກະລຳປີ. ແຕ່ກະສິກອນໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ຊຳສິດຢາໄຟລິດອນໃສ່ກະລຳປີ ຫຼື ໝາກຖົ່ວຍາວຂອງເຂົາເຈົ້າທຸກໆສອງຫາສາມວັນ ຖ້າຫາກສັງເກດເຫັນວ່າ ມີແມງໄມ້ຫລາຍ. ຢູ່ບ້ານພະລິງ ແຂວງຈຳປາສັກມີລາຍງານວ່າ ຊາວກະສິກອນບາງຄົນສິດຢາໄຟລິດອນອາທິດລະເທື່ອ, ແຕ່ກໍຍັງມີຄົນອື່ນບອກວ່າ ສາມ ຫຼື ສີ່ວັນໃດສິດເທື່ອໜຶ່ງ. ຢູ່ບ້ານແກ້ງກອກດົງ ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດຊາວກະສິກອນໄດ້ລາຍງານວ່າ ເຂົາເຈົ້າສິດພຽງແຕ່ໜຶ່ງ ຫຼື ສອງ ຄັ້ງໃນແຕ່ລະລະດູປູກຝັງ.

ການໃຊ້ຢາປະເພດອື່ນໆ ກໍມີຄວາມແຕກຕ່າງເຊັ່ນດຽວ ຍົກເວັ້ນການໃຊ້ຢາ Furadan ຊຶ່ງເຫັນວ່າມີການນຳໃຊ້ທົ່ວໄປ. ຍາມີຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອກຳຈັດ “ແມງໄມ້ ທັງພືດທີ່ມີຢູ່ໃນດິນ” ແລະ ເກືອບວ່າທຸກໆບ້ານຊາວກະສິກອນໄດ້ເວົ້າວ່າ ພວກເຮົາເຈົ້າໄດ້ໃຊ້ມັນເທື່ອດຽວໃນແຕ່ລະລະດູປູກຝັງພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ກະກຽມດິນ.

ປົກກະຕິແລ້ວ ຂ້ອຍຈະເຮັດຕາມສິ່ງທີ່ໃບສະຫຼາກແນະນຳ, ແຕ່ຖ້າເຫັນວ່າ ມັນມີການໂຈມຕີທີ່ກ ເວລານັ້ນຂ້ອຍຈະຕົ້ນຢາໜ້ອຍໜຶ່ງ

ກະສິກອນ ບ້ານ ແອກຊ້າງ, ແຂວງ ວຽງຈັນ

ຍ້ອນຊາວກະສິກອນມັກເວົ້າເຖິງ ຂໍ້ແນະນຳຢູ່ໃບສະຫຼາກ, ພວກເຮົາຄິດວ່າ ມັນອາດຈະເປັນສິ່ງທີ່ທ້າທາລິນໃຈ ຖ້າພວກ

ເຮົາວິເຄາະຂໍ້ແນະນຳໃນໃບສະຫຼາກຂອງຕະລິດຕະພັນ 6 ຢ່າງ. ເບິ່ງໃນແງ່ຄວາມຖີ່, ພວກເຮົາສາມາດສັງເກດວ່າ ມັນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍສົມຄວນໃນແຕ່ລະ ໃບສະຫຼາກ:

- ໄຟລິດອນ: 2-3 ເທື່ອ ແຕ່ລະ 7-10 ວັນ
- ແລນເນທ (Lannate): ໜຶ່ງຄັ້ງ ໃນແຕ່ລະ 5-7 ວັນ
- Ambush: ໜຶ່ງຄັ້ງ ໃນແຕ່ລະ 5-7 ວັນ
- Karate: ໜຶ່ງຄັ້ງ ໃນແຕ່ລະ 4-7 ວັນ ແລ້ວແຕ່ປະເພດພືດ ຫຼື ເມື່ອໃດຫາກຈຳເປັນ
- Furadan: ໜຶ່ງຄັ້ງ ໃນແຕ່ລະ 7-10 ວັນ ເມື່ອມີນົກຢູ່ໃນທົ່ງນາ/ສວນ
- Panadon: ເມື່ອໃດຫາກມີສັດຕູພືດ

ກ່ຽວກັບປະລິມານຢາປາບສັດຕູພືດ ອີກຄັ້ງໜຶ່ງ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ລາຍງານວ່າ ໄດ້ນຳໃຊ້ຕາມຂໍ້ແນະນຳໃນໃບສະຫຼາກ, ແຕ່ຫາກໄດ້ໃສ່ຢາຫຼາຍກວ່າເກົ່າໃນບາງຄັ້ງຄາວ.

ອີກເທື່ອໜຶ່ງເຮົາຈະຍົກຕົວຢ່າງຢາໄຟລິດອນ. ຢູ່ບ້ານໂພນທັນ, ແຂວງວຽງຈັນ ຊາວກະສິກອນບາງຄົນໄດ້ໃຊ້ຢານີ້ແຕ່ 1-3 ບ່ວງ ປະສົມກັບບຸນຸ້ 20 ລິດ. ແຕ່ໃນແຂວງໜຶ່ງອີກຄື ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ຊາວກະສິກອນໃນບ້ານແຫ່ງໜຶ່ງໄດ້ບອກວ່າ ພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ໃຊ້ຢານີ້ 1 ບ່ວງ ປະສົມກັບບຸນຸ້ 5 ລິດ, ແຕ່ໃນບ້ານໜຶ່ງອີກຊັບບອກວ່າ ພວກເຂົາໄດ້ປະສົມຢາ ໄຟລິດອນ 1 ບ່ວງ ກັບບຸນຸ້ 20 ລິດ ຊຶ່ງກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ຄວາມແຕກຕ່າງມີເຖິງສີ່ເທົ່າ.

ດັ່ງທີ່ພວກເຮົາຈະສັງເກດໄດ້ໃນຂ້າງລຸ່ມນີ້ວ່າ ຊາວກະສິກອນໄດ້ພາກັນກະຕວງ ວິທີໃຊ້ຢາຢູ່ບໍ່ໜ້ອຍ:

ສຳລັບຢາປານາດອນ (Panadon) ແລ້ວ ຂ້ອຍຈະໃຊ້ 1 ບ່ວງຕໍ່ບຸນຸ້ 5 ລິດ, ແຕ່ບາງຄັ້ງຂ້ອຍກໍ່ ກະຕວງເອົາໂດຍທີ່ຈະສັງເກດວ່າ ມີແມງໄມ້ຫຼາຍໜ້ອຍເທົ່າ ໃດຢູ່ໃນສວນຂ້ອຍ.

ກະສິກອນ ບ້ານວິງສະຫວ່າງ, ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ

ເມື່ອສັງເກດຂໍ້ແນະນຳຢູ່ໃບສະຫຼາກແລ້ວ ມັນກໍ່ເປັນການຍາກແຫ້ງ ທີ່ຈະຕີລາຄາວ່າຊາວກະສິກອນຈະຕີຄວາມໝາຍຂໍ້ມູນຢູ່ໃບສະຫຼາກຄືແນວໃດ ແລະ ເຂົາເຈົ້າຄວນເລືອກໃຊ້ປະລິມານຢາຄືແນວໃດ ຍົກເວັ້ນກໍ່ລະນີຢາໄຟລິດອນ ແລະ ຢາ Furadan ຊຶ່ງໄດ້ກຳນົດປະລິມານທີ່ຈະແຈ້ງກວ່າຢາອື່ນຄື:

- ໄຟລິດອນ: 40 ຊີຊີ ຕໍ່ 20 ລິດ

- Lannate: 20-35 ຊີຊີ (ປະມານ 2-31/2 ບ່ວງ) ຕໍ່ 20 ລິດ
- Ambush: 10-50 ຊີຊີ ຕໍ່ 20 ລິດ ແລ້ວແຕ່ປະເພດພືດ ແລະ ຈຳນວນສັດຕູພືດ
- Karate: 10-40 ຊີຊີ ຕໍ່ 20 ລິດ ແລ້ວແຕ່ພືດ ແລະ ຈຳນວນສັດຕູພືດ.
- Furadan: 5 ກິໂລ ຕໍ່ໄລ່
- Panadon: 10-200 ຊີຊີ ແລ້ວແຕ່ພືດ ແລະ ຈຳນວນສັດຕູພືດ

ຈຸດສຳຄັນທີ່ພວກເຮົາຢາກເນັ້ນມີຄືວ່າ ຊາວກະສິກອນນຳໃຊ້ສອງລະດັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານເພື່ອສິດຢາປາບສັດຕູພືດ: ການສັງເກດທົ່ງບູກຝັງໂດຍເຂົາເຈົ້າເອງ ແລະ ຂໍ້ແນະນຳຢູ່ໃບສະຫຼາກ. ທັງສອງວິທີນັ້ນເຮັດໃຫ້ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໃນການຕີລາຄາຄວາມໝາຍ ແລະ ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຫຼຸດລົ້ນກັນໃນການໃຊ້ຕະລິດຕະພັນ ຫຼື ໃນການໃຊ້ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ. ຫາກມີການສຶກສາ ທີ່ເນັ້ນຄຸນນະພາບດ້ວຍການສຳພາດຄວາມເຫັນກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ມັນກໍ່ຈະຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ບັນຫານີ້ມີຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງຕື່ມອີກ.

ກ່ຽວກັບທາງເລືອກທີ່ວ່າ ຄວນໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ຫຼື ບໍ່ ແລະ ຄວນໃຊ້ຢາປະເພດໃດນັ້ນ, ຖ້າຫາກມີການວິເຄາະ ແລະ ມີຄວາມເຂົ້າໃຈເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບລະບົບນິເວດວິທະຍາຂອງພືດ, ມັນກໍ່ຈະຊ່ວຍຊາວກະສິກອນໃນການສັ່ງຊາສະພາບການ ແລະ ຈາກນັ້ນເຂົາເຈົ້າກໍ່ຈະຮູ້ວ່າ ຄວນໃຊ້ມາດຕະການທີ່ເໝາະສົມຄືແນວໃດ.

ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ ພວກເຮົາກໍ່ບໍ່ເຂົ້າໃຈວ່າ ເປັນຫຍັງຂໍ້ແນະນຳໃນສະຫລາກຢາປາບສັດຕູພືດ ຕ້ອງໃຊ້ຄຳເວົ້າແບບບໍ່ເຈາະຈົງ ຊຶ່ງມັນເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນບໍ່ແນ່ ໃຈ ແລ້ວສຸດທ້າຍກໍ່ມັກຈະເລືອກທີ່ຈະເພີ່ມອັດຕາການໃຊ້ທີ່ສູງກວ່າທີ່ລະບຸໄວ້ໃນສະຫລາກ.

ເວົ້າເຖິງເລື່ອງ ການຕີລາຄາຂັ້ນຊາຂອງຊາວກະສິກອນ, ຜ່ານການສົນທະນາກັນປະກົດວ່າ ມັນມີສາຍພົວພັນກັນລະຫວ່າງຄວາມກິດດັນຂອງຕະຫຼາດ ແລະ ຄວາມຖີ່ (ຂອງການນຳໃຊ້ຢາ) ແລະ ປະລິມານການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ. ຊາວກະສິກອນໃນຫຼາຍໆບ້ານ ໄດ້ອະທິບາຍວ່າ ເມື່ອໃດທີ່ເຂົາຮູ້ສຶກວ່າ ມີຄວາມກິດດັນຂອງຕະຫຼາດ (ໝາຍເຖິງຄວາມຢາກໄດ້ຕະລິດຕະພັນທີ່ດີ, ຄວາມຕ້ອງການຢາກໃຫ້ການຕະລິດສູງ ເພື່ອຄຸ້ມຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ງຽງ), ເຂົາເຈົ້າ

ມັກຈະຕິລາຄາ ສັດຕູພຶດຕ່າງກວ່າໃນເວລາປົກກະຕິ ແລະ ມັນຈະຮັກຊວນໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໃຊ້ຢາໃນອັດຕາສ່ວນສູງກວ່າທີ່ໃບສະຫຼາກແນະນຳຊຳ. ພວກເຮົາຈະເວົ້າເຖິງບັນຫານີ້ອີກຄັ້ງໃນ ພາກ 7.

ກໍລະນີສຶກສານີ້ບໍ່ໄດ້ເກັບກຳເອົາຂໍ້ມູນຢ່າງເປັນລະບົບກ່ຽວກັບປະລິມານຢາປາບສັດຕູພຶດ ທີ່ຊາວກະສິກອນໄດ້ໃຊ້ກັບພຶດປະເທດຕ່າງໆ, ແຕ່ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ບອກວ່າ ພຶດປະເພດຖິ້ວປັກຍາວ, ກະລຳຢີ, ໝາກໂມ ແລະ ໝາກແຕງເປັນພຶດທີ່ມີບັນຫາຫຼາຍທີ່ສຸດ, ດັ່ງນັ້ນຈິ່ງໄດ້ໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພຶດຫຼາຍທີ່ສຸດກັບພຶດຈຳພວກນີ້.

ສຳລັບພຶດອື່ນໆເຊັ່ນ: ຜັກສະລັດ ແລະ ຜັກປະເພດໃບ, ມັນດ້າງ ຫຼື ສາລີແລ້ວ ປົກກະຕິຈະບໍ່ໄດ້ໃຊ້ຢາພົ້ນຫຼາຍ.

“ຮັອກແທລ” (ການປະສົມຢາຫຼາຍແນວ)

ມີພຽງແຕ່ 6 ໃນຈຳນວນ 18 ບ້ານ ທີ່ພວກເຮົາໄດ້ຢ້ຽມຢາມ ທີ່ຊາວກະສິກອນໄດ້ແຈ້ງວ່າ ພວກຕົນບໍ່ໄດ້ໃຊ້ວິທີສິດໂດຍປະສົມຢາຫຼາຍໆຢ່າງ ຫຼື ເອີ້ນວ່າ “ຮັອກແທລ”. ຖ້າ ຫາກກະສິກອນປະສົມຢາປາບສັດຕູພຶດ ແຕ່ພຽງຢ່າງດຽວ ກັບ ຮໍໂມນ ຊະນິດໃດຊະນິດໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ, ພວກເຮົາຈະບໍ່ຖືວ່າມັນຄື ຮັອກແທລ.

ໃນໝູ່ບ້ານທີ່ມີລາຍງານວ່າໄດ້ໃຊ້ວິທີດັ່ງກ່າວ, ກະສິກອນຈະປະສົມຢາປາບສັດຕູພຶດລະຫວ່າງສອງຫາຫ້າປະເພດເພື່ອໃຊ້ສິດເທື່ອດຽວນັ້ນ. ບາງບ້ານເພິ່ນຈະມັກປົນຢາເຄມີທີ່ເປັນພຶດຫຼາຍທີ່ສຸດເຊັ່ນ ໄຟລິດອນ (ໝວດ la) ແລະ Lannate (ໝວດ lb). ນອກນັ້ນ ເຂົາເຈົ້າກໍມັກເອົາຢາຫຼາຍຢ່າງມາປະສົມກັນ ເພື່ອ “ຄວາມແນ່ໃຈວ່າ ແມງໄມ້ຊະນິດໃດຊະນິດໜຶ່ງມັນຕາຍແທ້,” ນີ້ແມ່ນຄວາມເຫັນຂອງກະສິກອນຄົນໜຶ່ງ ຢູ່ບ້ານນາຊາຍ, ແຂວງວຽງຈັນ.

ສິ່ງທີ່ມັກປະຕິບັດກັນທີ່ສຸດຄື ພົນ ຮໍໂມນ ຊະນິດໜຶ່ງ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພຶດແນວໂຕ ແນວໜຶ່ງຕື່ມ. ຕົວຈິງແລ້ວ ຢູ່ໃນຫຼາຍບ້ານ ແຕ່ລະເທື່ອທີ່ເພິ່ນສິດຢາປາບສັດຕູພຶດ, ເພິ່ນມັກຈະກອບ ຮໍໂມນ ປົນໃສ່ນຳ ເພື່ອບໍ່ຕ້ອງສິດສອງເທື່ອ. ແຕ່ໃນບາງຄັ້ງ ຊາວສວນກໍພົ້ນພຽງຮໍໂມນຢ່າງດຽວໂດຍບໍ່ປົນຢາປາບສັດຕູພຶດໃສ່ນຳ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນເມື່ອຮໍໂມນຖືກນຳໄປໃຊ້ໃນອັດຕາເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍສົມຄວນ, ມັນຈະເປັນເລື່ອງໜ້າສົນໃຈ ຖ້າສາມາດກຳໄດ້ວ່າ ປະລິມານເພີ່ມຂຶ້ນນີ້ ມັນສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພຶດຄືແນວໃດ.

ເລື່ອງລາວ ໄຟລິດອນ 3: ເລື່ອງໃບສະຫຼາກ

ຍ້ອນກວດໄຟລິດອນ ຂະໜາດ 100 ມລ ມັນສະດວກໃນການໃຊ້ ແລະ ນ້ອຍຈົນວ່າ ບໍ່ມີເນື້ອທີ່ເພື່ອຂຽນຂໍ້ແນະນຳໃຊ້ຢາ, ມີພຽງແຕ່ບໍ່ພັຈັກຄຳສັບທີ່ບົ່ງບອກປະລິມານ ແລະ ຄວາມຖີ່ທີ່ຕ້ອງໃຊ້. ມີປ່າໄຫຍກສິ້ນໆໜຶ່ງ ແລະ ສັນຍາລັກສິ່ງນ້ອຍກວ່ານັ້ນອີກທີ່ບອກໃຫ້ຮູ້ໃຊ້ວ່າ ມັນແມ່ນຜະລິດຕະພັນເປັນພຶດ. ຄຳອະທິບາຍທັງໝົດຂຽນເປັນພາສາໄທ.

ນອກນັ້ນກໍມີປະໂຫຍກໜຶ່ງຂຽນເປັນ ສີແດງ ຊຶ່ງແນະນຳກະສິກອນໃຫ້ອ່ານເຈ້ຍຕິດຄັດມາພ້ອມ ຖ້າຕ້ອງການຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ເຖິງແມ່ນວ່າພວກເຮົາໄດ້ເບິ່ງ ໄຟລິດອນ ເຖິງ 500 ກວ່າກວດ ໃນເວລາເຮັດການສຳຫຼວດນີ້, ພວກເຮົາກໍບໍ່ໄດ້ເຫັນເຈ້ຍແຜ່ນນັ້ນເລີຍ ຈະແມ່ນເອກະສານຕິດຄັດມາພ້ອມ ຫຼື ແນວໃດກໍບໍ່ເຫັນ. ສຳລັບຜະລິດຕະພັນອື່ນໆ ເຊັ່ນ Lannate ຫຼື Karate ນັ້ນ ມີເຈ້ຍແຜ່ນໜຶ່ງໃສ່ໃນຖົງຢາງນ້ອຍໆຕິດມາພ້ອມກັບແກ້ວຢາ.

ນອກນັ້ນຢູ່ກວດໄຟລິດອນ ກໍຍັງແຈ້ງທີ່ຢູ່ອິນເຕີເນັດ website, ນີ້ກໍແມ່ນເພື່ອກະສິກອນລາວທີ່ຮູ້ພາສາອັງກິດ ແລະ ສາມາດເຂົ້າເຖິງອິນເຕີເນັດ! ຢູ່ Website ນີ້ຈະເຫັນຂໍ້ມູນສື່ໜ້າກ່ຽວກັບ ໄຟລິດອນ, ລວມໃນນັ້ນກໍມີຂໍ້ມູນລະອຽດກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງ, ໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ຂໍ້ແນະນຳກ່ຽວກັບຜະລິດຕະພັນນີ້. ຕົວຢ່າງ ມີຂໍ້ແນະນຳວ່າ ພາຍຫຼັງການໃຊ້ຢາຄັ້ງສຸດທ້າຍ ຕ້ອງຖ້າ 14 ວັນ ເສຍກ່ອນ ກ່ອນຈະເກັບກ່ຽວພຶດໄດ້.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີ, ກໍເຊັ່ນດຽວກັບເລື່ອງທີ່ພວກເຮົາບໍ່ໄດ້ພົບເຫັນເຈ້ຍຂໍ້ແນະນຳຕິດມາກັບກວດ, ພວກເຮົາກໍບໍ່ໄດ້ພົບເຫັນຊາວກະສິກອນຮູ້ໃດເລີຍ ທີ່ສາມາດຊອກຫາຂໍ້ມູນທາງອິນເຕີເນັດໄດ້. ໄຟລິດອນ ແມ່ນຜະລິດຕະພັນຂອງບາຍເຍີ (Bayer) ແລະ Bayer ກໍແມ່ນສະມາຊິກຜູ້ສ້າງຕັ້ງອັນທີ່ເອີ້ນວ່າ “ຂັ້ຕິກລິງສັນຍາໂລກ” (Global Compact) ຊຶ່ງແມ່ນຂັ້ຕິກລິງສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອໃຫ້ມີການຮ່ວມມືລະຫວ່າງບໍລິສັດໃຫຍ່ຂ້າມຊາດ.

ພວກເຮົາບໍ່ສາມາດສັງເກດເຫັນຕົວຈິງ ກ່ຽວກັບການພົ້ນຢາປາບສັດຕູພຶດແບບ ຮັອກແທລ. ແຕ່ພວກເຮົາສາມາດເວົ້າໄດ້ຢ່າງແນ່ນອນວ່າ ວິທີການພົ້ນແບບ ຮັອກແທລ ນີ້ສາມາດນຳໄປສູ່ສະພາບການໃຊ້ເກີນຄວາມເໝາະສົມ

(ໃນກໍລະນີທີ່ມີການໃຊ້ຢາທີ່ມີເຄື່ອງໝາຍການຄ້າຕ່າງກັນ ແລະ ມີລິເວນຜະລິດຢາເປັນເອກະລາດ ແລະ ໂດຍສະເພາະຢາທີ່ຈະນຳໄປສູ່ສະພາບການນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ (ເວລາທີ່ເອົາຫຼາຍໆທາດເຄມີປົນເຂົ້າກັນ ຜົນກະທົບຂອງມັນຈະເປັນ ທີ່ກະຕຽງໄດ້ຍາກ).

"ຢາ" ເປັນຂອງດີ, ຫຼາຍເທົ່າໃດແຫ່ງດີເທົ່ານັ້ນ

ໃນພາສາລາວ ຄົນຈະເວົ້າເຖິງ ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຢາປົວພະຍາດ. ຫັງສອງ ຄຳສັບ ມີຄຳວ່າ "ຢາ". ປົກກະຕິແລ້ວຄຳວ່າ ຢາ ມີຄວາມໝາຍໄປໃນທາງບວກ. ຢາຈະບັນເທົາຄວາມເຈັບປວດ ແລະ ພະຍາດຂອງຄົນ, ດັ່ງນັ້ນ ຢາຈຶ່ງເປັນສິ່ງທີ່ດີສຳລັບຄົນເຮົາ.

ເວລາຄົນລາວໄປຫາທ່ານໝໍ ສ່ວນຫຼວງຫຼາຍໄປເພື່ອຂໍຢາມາແກ້ໄຂບັນຫາຂອງເຂົາເຈົ້າ. ຖ້າທ່ານໝໍແນະນຳໃຫ້ຄົນໄຂ້ໃຊ້ວິທີການອື່ນ ເພື່ອໃຫ້ທາງກາຍປົວແບງມັນເອງ, ຫຼື ເພື່ອປ້ອງກັນບັນຫາໃນອະນາຄົດ, ຄົນກໍຈະມັກເຂົ້າໃຈວ່າ ທ່ານໝໍຜູ້ນັ້ນບໍ່ເກັ່ງ ບໍ່ລັກ.

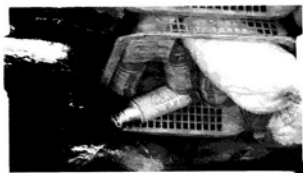
ທ່ານໝໍທີ່ດີຕ້ອງໃຫ້ຢາ ແລະ ທ່ານໝໍທີ່ດີແຫ້ງ ຕ້ອງໃຫ້ຢາແຮງ ແລະ ທ່ານໝໍທີ່ດີທີ່ສຸດຕ້ອງໃຫ້ຢາແຮງຫຼາຍໆແນວໄປພ້ອມກັນ. "ຄັອກແທລ໌" ຢາແບບນີ້ ເພີ່ນເອີ້ນວ່າ "ຢາສູດ."

ຖ້າເວົ້າເຖິງຢາແລ້ວ ບາງຄົນມັກຈະເຂົ້າໃຈວ່າ "ຖ້າຢາຈຳນວນໜຶ່ງນັ້ນດີມີປະໂຫຍດ, ດັ່ງນັ້ນ ມີຢາຫຼາຍເທົ່າໃດແຫ່ງອື່ນປະກັນ."

ໃນໝູ່ບ້ານທີ່ຊາວກະສິກອນນຳໃຊ້ຫຼາຍໆຜະລິດຕະພັນ ແລະ ໃຊ້ໃນຄວາມຖີ່ສູງ, ໝູ່ບ້ານນັ້ນກໍມັກຈະເປັນບ່ອນທີ່ສິດຢາ ຄັອກແທລ໌ ຫຼາຍກວ່າບ່ອນອື່ນ. ຄວາມປາດຖະໜາຂອງຊາວກະສິກອນທີ່ຢາກເຫັນຜົນໄວນັ້ນ ບວກໃສ່ສະພາບທີ່ສາມາດຊອກຫາຜະລິດຕະພັນຫຼາຍໆຢ່າງຕາມຮ້ານຄ້າໃນໝູ່ບ້ານ ມັກຈະຊຸກຍູ້ໃຫ້ກະສິກອນໃຊ້ວິທີ ຄັອກແທລ໌.

ຄວາມລະມັດລະວັງ

ໃນທຸກໆບ້ານທີ່ພວກເຮົາໄດ້ຢ້ຽມຢາມ, ປົກກະຕິແລ້ວກະສິກອນສຳມັກເຖິງຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຕ້ອງປ້ອງກັນຕົວເມື່ອໃດຫາກພົ້ນຢາປາບສັດຕູພືດ. ໂດຍທີ່ບໍ່ຕ້ອງໃຫ້ຜູ້ໃດບອກ ພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ແຈ້ງວ່າ ພວກເຂົາຕ້ອງໃສ່ໜ້າ

ໃນພາສາລາວເພີ່ມໃຊ້ຄຳສັບ ຢາປົວພະຍາດ, ຢາສູບ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ

ກາກ, ຖືງມື, ເກີບໂບກ, ສັງຂາຍາວ ແລະ ເສື້ອແຂນຍາວ ແລະ ພາຍຫຼັງການພົ້ນຢາ ເຂົາເຈົ້າກໍຈະທຳຄວາມສະອາດລ້າງອຸປະກອນ, ເສື້ອຕົ້າ ແລະ ອາບນຳ. ແຕ່ເຂົາເຈົ້າຈະບໍ່ເວົ້າໃນຕອນຕົ້ນ ເຖິງວິທີປ້ອງກັນອື່ນໆເຊັ່ນ: ພົ້ນໄປຕາມແລວລິມພິດ, ຄວາມລະມັດລະວັງເວລາປະສົມນຳຢາ, ການເກັບມື້ງານທີ່ຖືກວິທີ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ເມື່ອພວກເຮົາຍົກບັນຫາດັ່ງກ່າວຂຶ້ນມາ ຊາວກະສິກອນສ່ວນຫຼວງຫຼາຍ ກໍຮູ້ວິທີແກ້ໄຂບັນຫາ.

ເມື່ອພວກເຮົາຖາມວ່າ ພວກເຂົາເຈົ້າເອງໄດ້ປະຕິບັດດ້ວຍຄວາມລະມັດລະວັງ ໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ ຫຼື ບໍ່, ພວກເຮົາກໍໄດ້ຄຳຕອບທີ່ມີອັນແຕກຕ່າງກັນໄປ ແລະ ມີບາງຄັ້ງກໍໄດ້ສ້າງຄວາມແປກໃຈຫຼາຍສົມຄວນໃຫ້ແກ່ພວກເຮົາ.

ໃນ 18 ບ້ານ ທີ່ພວກເຮົາໄດ້ຢ້ຽມຢາມ, ກະສິກອນໃນ 12 ບ້ານ ໄດ້ບອກວ່າ ຫຼາກຼາງຄົນໄດ້ໃຊ້ຄວາມລະມັດລະວັງທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຫຼີກລ້ຽງບັນຫາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ມັນກໍເປັນເລື່ອງທີ່ເຊື່ອໄດ້ຢາກສົມຄວນ (ຂໍໃຫ້ອ່ານເລື່ອງ "ບ້ານບໍ່ມີບັນຫາ")

ໃນ 6 ບ້ານໜຶ່ງອີກ ກະສິກອນໄດ້ເວົ້າວ່າ ເວລາໃສ່ໜ້າກາກນັ້ນ ເຂົາເຈົ້າຫັ້ນໃຈຍາກ ແລະ ມັນກໍເປັນການຍາກທີ່ຕ້ອງໃສ່ເກີບໂບກຢ່າງໃນສິຕິມ. ພວກເຂົາເຈົ້າຍັງອະທິບາຍວ່າ ເຂົາເຈົ້າບໍ່ຢາກເສຍເງິນຕື່ມ ເພື່ອຊື້ຖືງມື ເພາະເຂົາເຈົ້າບໍ່ເຊື່ອວ່າ ໃສ່ ຫຼື ບໍ່ໃສ່ຖືງມືມັນຈະມີ ຄວາມສຳຄັນຫຼາຍປານນັ້ນ.

ອີກຄັ້ງໜຶ່ງ ຊາວກະສິກອນສ່ວນຫຼາຍຮູ້ກ່ຽວກັບວິທີການປ້ອງກັນໂດຍທົ່ວໄປ ເພາະວ່າ ພວກເຂົາເຈົ້າສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໄດ້ອ່ານໃບສະຫຼາກ. ຫຼາຍຄົນກໍຍັງຮູ້ວ່າຄວນກິນຢາ

ັນໃດ ຖ້າຫາກມີຜົນກະທົບໃນທາງລົບ. ແຕ່ວ່າຄວາມ
ຮູ້ບໍ່ຈຳເປັນວ່າ ມັນຈະນຳໄປສູ່ການປະຕິບັດທີ່ຖືກຕ້ອງ
ສະເໝີໄປ.

ບ້ານບໍ່ມີບັນຫາ

ຢູ່ບ້ານໂພນສັງ, ແຂວງວຽງຈັນ ຊາວກະສິກອນເວົ້າຢ່າງ
ໜ້າຕາເລີຍວ່າ ເຂົາເຈົ້າບໍ່ໄດ້ເຫັນວ່າການໂຊຊາຍປາບສັດ
ດູພືດນັ້ນ ມັນໄດ້ສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງເຂົາເຈົ້າ,
ຂອງສັດ ຫຼື ສິ່ງແວດລ້ອມໂດຍທົ່ວໄປແຕ່ປະການໃດ.

ພວກເຮົາໄດ້ໃຊ້ຄວາມລະມັດລະວັງສະເໝີ ຄວາມເຫັນວ່າ
ບາງທີເຂົາເຈົ້າອາດຈະບໍ່ທົ່ວເລັກໜ້ອຍ ຫຼື ອາດເຫັນວ່າ
ມີກົບ, ຂຽດ ຫຼື ນົກຕາຍ. "ຖ້າພວກເຮົາໃຊ້ຜະລິດຕະພັນ
ຢ່າງຖືກຕ້ອງແລ້ວ ມັນກໍ່ບໍ່ມີບັນຫາຫຍັງ," ນັ້ນຄືຂໍ້
ສະຫຼຸບຢ່າງແນ່ໃຈຂອງນາຍບ້ານ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ບ້ານໂພນສັງ ເບິ່ງຄືວ່າບໍ່ແມ່ນບ້ານຕົວ
ແບບທີ່ປະຊາຊົນໄດ້ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ແນະນຳກ່ຽວກັບວິທີ
ໃຊ້ຢາປາບສັດດູພືດ ຈົນສະຫຼຸບໄດ້ວ່າ ບ້ານນີ້ບໍ່ເຄີຍມີ
ບັນຫາຈັກເທື່ອ.

ຢູ່ບ້ານຖິ່ນຕົມ, ແຂວງວຽງຈັນ ພວກເຮົາກໍ່ໄດ້ຮັບຄຳຕອບ
ແບບດຽວກັນໃນຕອນຕົ້ນ. ແຕ່ວ່າ ພາຍຫຼັງຊຶ່ງໄດ້ຍິນບາງ
ຂໍ້ຄຶດເຫັນ ແລະ ໄດ້ຍິນບັນຫາຂອງບ້ານອື່ນໆ, ຊາວບ້ານ
ຈຶ່ງໄດ້ເວົ້າເຖິງປະສົບການໃນທາງລົບຫຼາຍໆຢ່າງໃຫ້ເຮົາ
ຟັງ.

ພວກເຮົາຮູ້ສຶກວ່າ ຊາວບ້ານບໍ່ຢາກເວົ້າເຖິງຜົນກະທົບໃນ
ທາງລົບຂອງຢາປາບສັດດູພືດ ເພາະວ່າຊາວກະສິກອນ
ຮັບຮູ້ຄວາມສຳຄັນຂອງຢາປາບສັດດູພືດໃນວຽກງານຂອງ
ເຂົາເຈົ້າ, ແລ້ວເຂົາເຈົ້າກໍ່ບໍ່ເຫັນສ່ວງທາງແກ້ໄຂດ້ວຍວິທີ
ອື່ນ. ເວົ້າໂດຍຫຍໍ້ມີຄືວ່າ ຍ້ອນກະສິກອນຢ້ານສູນເສຍ
ສິ່ງທີ່ພວກເຂົາເຫັນວ່າ ເປັນວິທີທາງອອກອັນດຽວເທົ່ານັ້ນ,
ເຂົາເຈົ້າຈຶ່ງປະຕິເສດບໍ່ຮັບຮູ້ບັນຫາຕ່າງໆທີ່ມີ.
ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຊື່ໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງວິເຄາະ
ໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າວ່າອັນໃດແທ້ທີ່ພວມເກີດຂຶ້ນໃນທັງໄຮ່ທັງ
ນາ ແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນຢ່າງຄົບຖ້ວນກວ່າເກົ່າກ່ຽວກັບ
ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ໄພອັນຕະລາຍຈາກຢາປາບສັດດູພືດ.

ເມື່ອເຮົາຖາມກ່ຽວກັບວິທີປ້ອງກັນພື້ນຖານນັ້ນ, ໃນຕອນ
ຕົ້ນເຂົາເຈົ້າຈະບໍ່ເວົ້າເຖິງວິທີເກັບມ້ຽນຢາປາບສັດດູພືດ
ແລະ ວິທີຖິ້ມກະປ່ອງເຢົ່າ. ແຕ່ວ່າເມື່ອໃດຫາກເຮົາຖາມ

ໂດຍກົງອີກຄັ້ງ ຊາວກະສິກອນແມ່ນຮູ້ບັນຫາໄພອັນຕະ
ລາຍໂດຍທົ່ວໄປ ແລະ ກໍ່ຮູ້ວິທີການແກ້ໄຂຄວາມທີ່ລະບຸໃນ
ຂໍ້ແນະນຳ. ແຕ່ວ່າ ອີກຄັ້ງໜຶ່ງ ພວກເຮົາບໍ່ໄດ້ເຫັນສິ່ງໃດທີ່
ບັງບັນວ່າຊາວກະສິກອນເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ປະຕິບັດ ຕົວ

ຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

ຊາວກະສິກອນໃນ 15 ບ້ານ ທີ່ພວກເຮົາໄດ້ເຫັນ
ລາຍງານວ່າ ເຂົາເຈົ້າມີບັນຫາດ້ານສຸຂະພາບສິ່ງມີອິນພວ
ພັນໂດຍກົງກັບການສັດຢາປາບສັດດູພືດເຊັ່ນ:

ອາການປວດຫົວ, ເຈັບຫ້ອງ, ເປັນວິນ, ເມື່ອຍອ່ອນ ແລະ
ບໍ່ມີຊີວິດຊີວາ. ແຕ່ວ່າໂດຍທົ່ວໄປ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເວົ້າວ່າ
ອາການຕ່າງໆເຫຼົ່ານັ້ນ ມັກຈະມີປະມານສອງສາມຊົ່ວໂມງ
ພາຍຫຼັງການພົ້ນຢາ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ກະສິກອນຮັບຮູ້ຜົນກະທົບຢ່າງໄວວາ ແລະ
ໂດຍກົງຕໍ່ສຸຂະພາບ, ແຕ່ມີຫນ້ອຍເທື່ອທີ່ເຂົາເຈົ້າເວົ້າເຖິງ
ຜົນກະທົບໃນອາວານ. ມີແຕ່ຢູ່ບ້ານຊຽງດາ, ນະຄອນ
ຫຼວງວຽງຈັນ ທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຮືອວ່າ ມັນອາດຈະເຮັດໃຫ້
ຊີວິດເຂົາເຈົ້າສັ້ນ ແລະ ຢູ່ບ້ານແກ້ງກອກດົງ, ແຂວງ
ສະຫວັນນະເຂດ ເຂົາເຈົ້າເລົ່າວ່າ ມີຊາວບ້ານຫ້ອງຖິ່ນຜູ້
ໜຶ່ງໄດ້ຕາຍ ຍ້ອນວ່າລາວໄດ້ສັດຢາຫຼາຍໂພດ ໂດຍບໍ່ໄດ້
ໃຊ້ວິທີປ້ອງກັນແຕ່ຢ່າງໃດ. ຄວາມຈິງແລ້ວ ເຂົາຜູ້ນີ້ບໍ່
ພຽງແຕ່ພົ້ນຢາຂ້າແມງໄມ້ໃນສວນຂອງລາວ ແຕ່ລາວຍັງ
ໄດ້ພົ້ນໃຫ້ຄົນອື່ນໆນຳ. ໃນບ້ານດຽວກັນນີ້ເອງມີກະສິກອນ
ສອງຄົນໄດ້ເວົ້າວ່າ ພວກເຂົາເຈົ້າບໍ່ມັກພົ້ນຢາປາບສັດດູ
ພືດ ຈຶ່ງໄດ້ຈ້າງຄົນອື່ນເຮັດແທນ.

ພວກເຮົາຄວນສັງເກດວ່າ ໃບສະຫຼາກຄຳເຕືອນນັ້ນມັກຈະ
ເວົ້າເຖິງແຕ່ຜົນກະທົບໄລຍະສັ້ນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການ
ປະສົມ ແລະ ພົ້ນຢາເຄມີເທົ່ານັ້ນ ແລະ ບາງຄັ້ງຄາວກໍ່
ໃຫ້ຂໍ້ແນະນຳບາງຢ່າງ ກ່ຽວກັບວິທີຫຼຸດຜ່ອນອາການຮ້າງ
ຄຽງ. ແຕ່ພວກເຮົາເຫັນວ່າ, ບໍ່ມີຜະລິດຕະພັນໃດເລີຍທີ່ມີ
ຄຳເຕືອນກ່ຽວກັບຜົນສະທ້ອນໃນໄລຍະຍາວ. ພ້ອມດຽວ
ກັນນັ້ນຊາວກະສິກອນໃນ 12 ບ້ານ ໄດ້ເລົ່າເລື່ອງກ່ຽວກັບ
ຜົນກະທົບຂອງຢາປາບສັດດູພືດ ທີ່ມີຕໍ່ສັດລ້ຽງເຊັ່ນ: ໄກ່
ຫຼື ເປັດ ກໍ່ຄືຜົນກະທົບຕໍ່ສັດອື່ນໆເຊັ່ນ: ກົບ, ປາ ຫຼື ນົກ.
ຊາວກະສິກອນບາງຄົນໄດ້ເວົ້າເຖິງຜົນກະທົບໃນທາງລົບ
ແຕ່ເຫັນວ່ານັ້ນເປັນສິ່ງທີ່ຖືກລ້ຽງບໍ່ໄດ້:

...ຢ່າງໃດກໍຕາມ ພວກເຮົາຕ້ອງໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພຶດເພາະ
ວ່າ ຖ້າພວກເຮົາບໍ່ສາມາດຜະລິດ ພວກເຮົາກໍຈະບໍ່ມີ
ອາຫານພຽງພໍ.

ກະສິກອນ ບ້ານ ໜອງດາ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ໃບສະຫຼາກຂອງຜະລິດຕະພັນເຄມີ ເພື່ອການກະສິກໍາໂດຍ
ທົ່ວໄປຈະໃຫ້ຄໍາເຕືອນທີ່ວ່າໄປກ່ຽວກັບການເກັບມື້ງຸນບໍ່ໃຫ້
ໃກ້ສັດລ້ຽງ ແລະ ຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໃຫ້ເອົາທາດເຄມີທີ່ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ ຫຼື
ສິ່ງບັນຈຸທີ່ເປົ່າຖິ້ມລົງໃນສາຍນົກ ບໍ່ອ່ອນວ່າ ມັນອາດຈະທຳ
ລາຍຊັບພະຍາກອນໃນນົກໄດ້. ເຮົາເຫັນວ່າ ມີພາບພຽງ
ຫນ້ອຍດຽວເພື່ອອະທິບາຍແນວຄວາມຄິດນີ້. ແຕ່ປະກົດ ວ່າ
ຄໍາເຕືອນເຫຼົ່ານັ້ນ ບໍ່ໄດ້ຊ່ວຍປ້ອງກັນບັນຫາ ການເຫື່າເສຍ

ແລະ ມາເຖິງປັດຈຸບັນ ກໍ່ບໍ່ມີຂໍ້ມູນຄ່າວສານກ່ຽວກັບການ
ສະສົມຂອງສານພຶດໄລຍະຍາວໃນດິນ ແລະ ນົກ.

ສຸດທ້າຍ ໃນເຂດທີ່ພວກເຮົາໄດ້ຢ້ຽມຢາມ ການທີ່ໃບສະ
ຫຼາກຢາປາບສັດຕູພຶດຂຽນເປັນພາສາໄທນັ້ນ ປະກົດວ່າ
ບໍ່ແມ່ນບັນຫາໃຫຍ່. ໃນເຂດອື່ນໆ ຂອງປະເທດບ່ອນທີ່
ຊາວກະສິກອນ ບໍ່ລ້ຽງກັບພາສາໄທ ຫຼື ບ່ອນທີ່
ຜະລິດຕະພັນ ມີໃບສະຫຼາກຂຽນເປັນພາສາຈີນ ຫຼື ຫວຽດ
ກໍອາດຈະມີບັນຫາຫຼາຍໄປກວ່ານີ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ດັ່ງ
ທີ່ຈະຍົກໃຫ້ເຫັນໃນພາກ 8, ລະບຽບການຂອງລັດຖະບານ
ລາວໄດ້ກຳນົດວ່າໃບສະຫຼາກທັງຫຼາຍ ຈະຕ້ອງພິມເປັນ
ພາສາລາວ.

ຂ້ອຍຮູ້ວ່າຜັກນີ້ບໍ່ມີສານເຄມີ ເພາະວ່າຂ້ອຍຮູ້ຜູ້ຜູກ.

ແມ່ຄ້າຕະຫຼາດ, ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ

ບາງຄັ້ງພວກເຮົາຈະພົ່ນຢາສອງສາມມື້ ກ່ອນຜັກມັນຈະພໍດີສິ່ງ
ຕະຫຼາດ. ແລ້ວພວກເຮົາກໍ່ເກັບມັນ ແລະ ຂົນໄປຂາຍຢູ່ຕະຫຼາດໃນ
ປາກເຊ.

ກະສິກອນ ບ້ານ ໂພນສີໂຄ, ແຂວງ ຈຳປາສັກ

ຖ້າເຮົາບໍ່ໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ, ຜັກເຮົາຈະບ່ຽງາມ, ແລ້ວກໍ່ຂາຍບໍ່ໄດ້.

ກະສິກອນ, ບ້ານ ໜອງຄວາຍ, ແຂວງ ວຽງຈັນ

6. ເສັ້ນທາງຢາປາບສັດຕູພືດ: ຈາກທົ່ງນາ/ສວນ ໄປຫາ ຕະຫຼາດ

ປະເດັນບັນຫາສານເຄມີຕົກຄ້າງຢູ່ຜົນລະປູກ ແລະ ບັນຫາ
ຕູ້ຊົມໃຊ້ ແລະ ຄວາມປອດໄພດ້ານອາຫານອາດເປັນຈຸດ
ສຸມສຳລັບການຄົ້ນຄວ້າ ກໍ່ຄືຈຸດສຸມສຳລັບນະໂຍບາຍ
ແລະ ລະບຽບການ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ພວກເຮົາບໍ່ໄດ້
ເວົ້າເຖິງປະເດັນຕ່າງໆນີ້ ໃນເວລາດຳເນີນກໍ່ລະນີສຶກສາຄັ້ງ
ນີ້.

ອາດເປັນຍ້ອນສິ່ງນີ້, ບັນຫາດັ່ງກ່າວບໍ່ໄດ້ຖືກຍົກຂຶ້ນໃນ
ເວລາສົນທະນາຂອງພວກເຮົາກັບກຸ່ມກະສິກອນ. ມີແຕ່ຢູ່
ສາມບ້ານທີ່ກະສິກອນໄດ້ຍົກບັນຫາສານເຄມີຕົກຄ້າງໃນ
ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ ຊຶ່ງຖືວ່າມັນແມ່ນຜົນກະທົບທາງ

ລົບ ທີ່ໄດ້ຈາກການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ພະນັກງານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ບາງ
ຄົນຢູ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ໄດ້ສະແດງຄວາມເປັນຫ່ວງ
ໃນບັນຫານີ້ຢູ່. ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເວົ້າວ່າ ຢາກມີຄວາມສາມາດວິ
ໄຈໝາກໄມ້ ແລະ ພືດຜັກຕ່າງໆ ທີ່ວາງຂາຍຕາມຫ້ອງຕະ
ຫຼາດ ເພື່ອຈະໄດ້ວາງແຜນ ແລະ ປັບປຸງວຽກງານສິ່ງເສີມ
ໃຫ້ດີຂຶ້ນ ກໍ່ຄືຕ້ອງການຢາກມີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທີ່ດີມີປະ
ໂຫຍດກວ່າເກົ່າໃຫ້ທັງຊາວກະສິກອນ ແລະ ຕູ້ຊົມໃຊ້ທີ່
ໄປ. ແຕ່ພວກເພິ່ນກໍ່ໄດ້ເວົ້າຕື່ມວ່າ ປັດຈຸບັນທາງແຂວງບໍ່ມີ
ອຸປະປະກອນ ຫຼື ວິທີການໃດໆ ສຳລັບການຕິດຕາມກວດ
ກາໃນດ້ານນີ້.

ທາງເລືອກຂອງຕູ້ຊົມໃຊ້ກໍ່ລະນີ 1: ເຄື່ອງບຸກແຕ່ງອາຫານ ແລະ ຢາປາບສັດ
ຕູ້ພືດແຜນດີ 1 ລຽງລາຍຢູ່ນຳກັນທີ່ຕະຫຼາດແຫ່ງໜຶ່ງຢູ່ສະຫວັນນະເຂດ

ໃນຈຳນວນຢາປາບສັດຕູພືດທຶກຊະນິດ ທີ່ພວກເຮົາ
ໄດ້ວິເຄາະ, ມີສາມຊະນິດທີ່ມີໄບອະຫຼາກເຕືອນກະ
ສິກອນວ່າ ພາຍຫຼັງທີ່ພົ່ນຢາແລ້ວ ຕ້ອງລໍຖ້າອີກຈັກ
ວັນກ່ອນຈິ່ງຄວນເກັບກູ້ຜົນຜະລິດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່
ຕາມ ເລື່ອງຄຳເຕືອນນີ້ບໍ່ມີຜູ້ໃດຍົກຂຶ້ນມາເວົ້າເລີຍ
ໃນເວລາສົນທະນາໃນກຸ່ມ ວ່ານັ້ນຄືວິທີປ້ອງກັນອັນ
ໜຶ່ງທີ່ກະສິກອນພໍເຮັດໄດ້. ບັນຫານີ້ອາດເປັນບັນ
ຫາຂອງຕູ້ຊົມໃຊ້ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ ທີ່ເປັນຫ່ວງ
ສຸຂະພາບຂອງຕົນ.

ດ້ານໜຶ່ງຂອງບັນຫາ, ຄຳເວົ້າຂອງແມ່ຄ້າຂາຍຜັກຢູ່
ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ ດັ່ງຂ້າງເທິງອາດເຮັດໃຫ້

ທາງເລືອກຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້ ກໍລະນີ 2: ໝາກອີ, ຖິ່ນສັກຍາວ, ກວັຍ ແລະ ຍາປາບພັດຕູພິດ Lannate, ຢູ່ຕະຫຼາດໃນວຽງຈັນ

ອຸ່ນໃຈໄດ້ຊຳໄດ້ຊຳໜຶ່ງ ແລະ ຖ້າມີຄົນສົງໄສຊັກຖາມ ເລື່ອງຄວາມປອດໄພ ກໍຈະໄດ້ຍິນຄຳເຫັນລັກສະນະນະດຽວ ກັນນີ້ ຢູ່ຕະຫຼາດແຫ່ງອື່ນໆໃນລາວ.

ອາດເປັນໄປໄດ້ວ່າ ຄຳ ເວົ້າແບບນີ້ເປັນພຽງແຕ່ຍຸດໂຫ ບາຍ ການຂາຍຂອງແມ່ຄຳພໍ້ຄ້າຫົວໃສ, ແຕ່ຖ້າຫາກວ່າ ມັນມີສາຍພົວພັນໃກ້ຊິດກັບດິລະຫວ່າງຜູ້ຜະລິດ, ຜູ້ຂາຍ ແລະ ຜູ້ຊື້ ນັ້ນກໍອາດເປັນວິທີການຄວບຄຸມແບບບໍ່ເປັນ ທາງການອັນໜຶ່ງ, ອັນສຳຄັນແມ່ນບົດບາດຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້ ຊຶ່ງຕ້ອງເປັນຜູ້ເຫັນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ຈາກຄວາມເຂົ້າ ໃຈເຊັ່ນນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າເຮັດອັນໃດອັນໜຶ່ງ ເພື່ອຊອກຊ່ອງທາງ ແກ້ໄຂ. ແຕ່ວ່າເມື່ອໃດຫາກມີຄວາມເຫັນທ່າງເກີດຂຶ້ນ ລະຫວ່າງຜູ້ຊົມໃຊ້, ຜູ້ຄ້າຂາຍ ແລະ ຜູ້ຜະລິດແລ້ວ, ເມື່ອນັ້ນລະບົບຄວາມເຊື່ອຖືຕໍ່ກັນກໍພັງທະລາຍ ແລະ ເບິ່ງໃນລະດັບສາກົນແລ້ວ, ຄວາມເຊື່ອນັ້ນຍັງບໍ່ປະກົດມີ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ເຮົາບໍ່ໄດ້ລົງເລິກບັນຫານີ້, ຈາກຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ ຮັບພຽງເລັກນ້ອຍກໍສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການຕົ້ນຕົວຂອງ ຜູ້ຊົມໃຊ້ຍັງມີຈຳກັດ. ດັ່ງນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າຈະເລືອກຊື້ໂດຍ ອີງໃສ່ລາຄາເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ແລະ ຈາກນັ້ນກໍແມ່ນ

ເບິ່ງວ່າຜະລິດຕະພັນນັ້ນເບິ່ງງາມຕາ ຫຼື ບໍ່ ແລະ ຍິ່ງໄປ ກວ່ານັ້ນ, ຊາວກະສິກອນເອງກໍເບິ່ງຄືວ່າ ບໍ່ຄ່ອຍເປັນ ຫ່ວງຫຍັງ ຫຼາຍ:

ຢູ່ສວນຄົວຄ້ອຍເອງ, ຄ້ອຍກໍຍິ່ງໃຊ້ ໄພລິດ້ອລ, ແຕ່ກໍບໍ່ໃຊ້ ຫຼາຍເດອກ.

ກະສິກອນ, ບ້ານ ອີໄລ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ແຕ່ແນ່ນອນວ່າ ຄວາມເປັນຫ່ວງສູງສຸດຂອງຊາວກະສິກອນ ແມ່ນເຮັດແນວໃດຈະໄດ້ຂາຍຜະລິດຕະພັນຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ໃຫ້ກຸ້ມຄ່າກັບເງິນທີ່ລົງທຶນໄປ ຊຶ່ງເປັນຫົວຂໍ້ທີ່ຈະເວົ້າ ກັນໃນພາກຕໍ່ໄປ.

ກໍລະນີຊາວວຽງຈັນຍ້ານ ແລ້ວພາກັນບໍ່ກິນໝາກໂມ

ເມື່ອຄວາມຮ້ອນຂອງລະດູການ 2002 ຮອດຂີດສູງສຸດ ຂອງມັນ, ເມື່ອຊາວເມືອງກຳລັງຫົວໄຫຍ່ຢາກຊື້ໝາກໂມ ເປັນໆມາກິນ, ຕະຫຼາດຕ່າງໆຢູ່ວຽງຈັນ ກໍເຕັມໄປດ້ວຍ ໝາກໂມນີ້. ແຕ່ຫາກວ່າ ການຂາຍຕົກຢ່າງໄວວາ ຍ້ອນມີ ຄົນເລົ່າຕໍ່ຢາກກັນວ່າ ມີຄົນເຈັບປ່ວຍຍ້ອນກິນໝາກໂມ ແລະ ໜັງສືພິມກໍລາຍງານວ່າ ຊາວກະສິກອນ ແລະ ພໍ່ຄ້າ ບາງຄົນໄດ້ເອົານ້ຳ ຟອກໂມນ ໄປສັກໃສ່ໝາກໂມ. ນ້ຳຢາ ນີ້ມີກິ່ນຂົວເພິ່ນແມ່ນໃຊ້ເພື່ອກັນການເຫຍົ່າເປື້ອຍ.

ຈາກນັ້ນມາເປັນເວລາດົນເດີບ ກະສິກອນບໍ່ໄດ້ເກັບຜົນລະ ປູກຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ຜູ້ຂາຍກໍບໍ່ໄດ້ຂາຍໝາກໂມ ຊຶ່ງ ວາງຂາຍຢູ່ເປັນຈຸດໆໃນຫຼາຍໆເສັ້ນທາງ.

ບາງທີຖ້າຫາກຜູ້ຊົມໃຊ້ໃນຕົວເມືອງມີຄວາມຮັບຮູ້ຫຼາຍ ກວ່າເກົ່າ ກ່ຽວກັບໄພອັນຕະລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບ ຍ້ອນເຄມີ ຕົກຄ້າງມີຢູ່ນ້ຳໝາກໂມ ແລະ ຜັກສ່ວນຫຼວງຫຼາຍ ຊຶ່ງເຂົາ ເຈົ້າຊື້ໃນແຕ່ລະວັນ, ມັນອາດຍັງຄັບໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ຊອກທາງເລືອກອື່ນໆ ໃນການຜະລິດຜົນລະປູກເຂົາເຈົ້າ.

ຂ້ອຍບໍ່ມັກພົ້ນຢາ ໂຟລິດອນ ດອກ, ແຕ່ວ່າຈະເຮັດແນວໃດໄດ້? ລາຄານັ້ນບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ຖ້າຂ້ອຍບໍ່ຜະລິດພຽງພໍ, ຂ້ອຍກໍບໍ່ສາມາດລົງງອບຄົວໄດ້.

ກະສິກອນ, ບ້ານໂນນຫວາຍ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ຖ້າເຮົາບໍ່ມີຜັກພຽງພໍເພື່ອເອົາໄປຂາຍ, ພວກເຮົາກໍລົງກັ່ນບໍ່ຖັມ. ພວກເຮົາຈຳເປັນຕ້ອງຂ້າແມງໄມ້ ເພື່ອໃຫ້ມີຜັກຂາຍໃຫ້ແມ່ຄ້າ.

ກະສິກອນ, ບ້ານໜອງດາ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ພວກເຮົາຮັບຮູ້ວ່າ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການດ້ານການຜະລິດອາຫານ, ມັນຍັງຈະຕ້ອງສືບຕໍ່ໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ.

Jacques Diouff, ເຄນຍະທີ່ບໍ່ດີ FAO

7. ຮອບໝູນເຕັມຮອບ: ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຕະຫຼາດ-ຢາປາບສັດຕູພືດ

ໃນຕອນເລີ່ມຕົ້ນຂອງກໍລະນີສຶກສານີ້, ພວກເຮົາໄດ້ຖືວ່າຢາປາບສັດຕູພືດເປັນພຽງແຕ່ຜະລິດຕະພັນທຳມະດາໆ ທີ່ວາງຂາຍຢູ່ຕາມຮ້ານ ແລ້ວຖືກຊື້ໂດຍກະສິກອນ ແລະ ກໍນຳມັນໄປໃຊ້ຢູ່ທັງປູກຝັງ. ແຕ່ຫຼາຍໆເທື່ອຕໍ່ມາ ຈິ່ງເຫັນບັນຫາວ່າປັດໃຈສຳຄັນພື້ນຖານອັນໜຶ່ງ ທີ່ເຮັດໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແມ່ນສາຍພົວພັນກ່ຽວໂຍງຂອງມັນກັບການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ.

ໃນພາກນີ້ ພວກເຮົາຈະພະຍາຍາມອະທິບາຍສິ່ງທີ່ຊາວກະສິກອນມັກເວົ້າເລື້ອຍໆ ກ່ຽວກັບຄວາມກົດດັນທີ່ເຂົາເຈົ້າຮູ້ສຶກຈາກຄວາມຈຳເປັນດ້ານເສດຖະກິດ, ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າຖືວ່າແມ່ນຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອປະເຊີນຜົນກັບຄວາມກົດດັນນັ້ນ, ຄວາມຮູ້ສຶກຂອງເຂົາເຈົ້າວ່າ ມັນໃຊ້ການໄດ້ ຫຼື ບໍ່ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງຕາທາງເລືອກອື່ນໆ.

ພວກເຮົາຕ້ອງຜະລິດຜັກທັງໝົດທັງໝົດ ໂດຍທັງງາມ ເພື່ອໃຫ້ພໍຄ້າ ແລະ ຜູ້ຊື້ມີຄວາມພໍໃຈ.

ກະສິກອນ ບ້ານ ນາໂພໃຕ້, ແຂວງວຽງຈັນ

ບໍ່ອ່ນວ່າປັດໃຈຕົ້ນຕໍ ເພື່ອເລືອກບ້ານສຳລັບການສຶກສາຄັ້ງນີ້ ແມ່ນການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ, ດັ່ງນັ້ນ ມັນຈຶ່ງບໍ່ເປັນທີ່ໜ້າແປກ ທີ່ເຮັດໃຫ້ພວກເຮົາມາຮູ້ຈັກກັບຊຸມຊົນທີ່

ໄດ້ສູ້ຊົນ ເຊື່ອມສານເຂົ້າກັບເສດຖະກິດຕະຫຼາດຊຳໄດຊຳໜຶ່ງແລ້ວ. ຄວາມຈິງແລ້ວ, ສ່ວນຫຼວງຫຼາຍຂອງຜັກ ທີ່ປູກໃນທຸກໆບ້ານທີ່ພວກເຮົາໄດ້ຢ້ຽມຢາມ ແມ່ນຖືກນຳໄປຂາຍຢູ່ຕະຫຼາດ. ດັ່ງຈະເຫັນຢູ່ ຕາຕະລາງ 3, ຊາວກະສິກອນໃນບ້ານຕ່າງໆນັ້ນ ສ່ວນໃຫຍ່ກໍປູກເຂົ້ານຳ ແຕ່ເຂົາມັນດົນຕໍ່ແມ່ນເພື່ອໃຫ້ຄອບຄົວກິນ, ເຂົາເຈົ້າຈະຂາຍເຂົ້າປະມານ 5-50% ໃນກໍລະນີທີ່ຮ້ອນເງິນເທົ່ານັ້ນ.

ຕາຕະລາງ 4 ຍັງສະຫຼຸບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມທີ່ໄດ້ເກັບກຳຈາກແຕ່ລະບ້ານ, ລວມທັງຂໍ້ມູນດ້ານພືດທີ່ປູກ, ບັນຫາກ່ຽວກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຕ່າງໆ ດ້ານການຜະລິດທີ່ກະສິກອນປະສົບຢູ່, ຈຳນວນຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ເຂົາເຈົ້າໃຊ້ ແລະ ການໃຊ້ "ຄັອກແທລ໌" ເພື່ອພິ່ນຂ້າແມງໄມ້.

ລາຄາ, ຄວາມກົດດັນ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ

ກ່ຽວກັບບັນຫາຕົ້ນຕໍ ທີ່ຊາວກະສິກອນປະສົບຢູ່ໃນການຜະລິດກະສິກຳນັ້ນ, ເກືອບວ່າຢູ່ທຸກໆບ້ານ ຊາວກະສິກອນເວົ້າເຖິງບັນຫາການຕະຫຼາດເຊັ່ນ: ການຂາດແຄນ ຫຼື ບໍ່ມີຕະຫຼາດ, ລາຄາຕ່ຳ ແລະ ບໍ່ແນ່ນອນ, ຂາດຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບລາຄາຕະຫຼາດ ແລະ ບັນຫາໃນທຳນອງດຽວກັນນີ້ ແລະ ດ້ານໜຶ່ງອີກເຂົາເຈົ້າວ່າມີບັນຫາສັດຕູພືດເຊັ່ນ: ເພັຍ, ບຶ້ງ ແລະ ພະຍາດ ໆລຯ.

ຕາຕະລາງ 3: ພຶດທີ່ປູກຢູ່ບ້ານທີ່ໄດ້ສຳຫຼວດ	
ພຶດ	ຈຳນວນບ້ານ
ເຂົ້າ	15
ຜັກປະເພດໃບ	14
ຖົ່ວປັກຍາວ	13
ໝາກບວບ/ໝາກເຂືອ	10
ໝາກແຕງ	9
ສາລີ	8
ໝາກເລັ່ນ	7
ໝາກໂມ	7
ໃບປົວລະພາ/ອີ່ຕູ່	5
ໝາກເຜັດ	5
ມັນດັງ + ພຶດເປັນຫົວ/ຮາກ	5
ກະລຳ	4
ອື່ນໆ	9

ໃນເວລາສົນທະນາ, ຊາວກະສິກອນໄດ້ອະທິບາຍຢ່າງແຈ້ງແຈ້ງກ່ຽວກັບ ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງ ບັນຫາລາຄາ ແລະ ບັນຫາສັດຕູພຶດ. ມັນເປັນສິ່ງແຈ້ງແລ້ວວ່າ ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພຶດນັ້ນ ແມ່ນໄປຄຸງຄູ່ກັນຄືກັບສອງດ້ານຂອງເງິນອັດ.

ລາຄາທີ່ປ່ຽນແປງ ແລະ ສະພາບບໍ່ແນ່ນອນເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນມີຄວາມລຳບາກ. ເຂົາເຈົ້າບໍ່ຮູ້ວ່າຫິນທີ່ລົງໄປຈະໄດ້ຄືນ ຫຼື ບໍ່. ບັນຫາລາຄາ ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ແຂວງວຽງຈັນ ຈະໜັກກວ່າຢູ່ບ່ອນອື່ນ ຍ້ອນວ່າເສດຖະກິດຕະຫຼາດທີ່ຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ຕ້ອງແຂ່ງຂັນກັບຜະລິດຕະພັນນຳເຂົ້າຈາກໄທ. ຢູ່ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ຈຳປາສັກ, ບັນຫານີ້ກໍ່ມີຄືກັນ, ແຕ່ເພິ່ນບໍ່ໄດ້ສະແດງຄວາມເປັນຫ່ວງໃນເລື່ອງນີ້ຫຼາຍສຳກັບຢູ່ວຽງຈັນ.

ເພື່ອຢູ່ໃນການແຂ່ງຂັນຕະຫຼາດ ເມື່ອປະເຊີນໜ້າກັບຄວາມກິດດັນຢ່າງເນື່ອງມືດ, ກະສິກອນຕ້ອງຮັບປະກັນ

ຕາຕະລາງ 4: ຂໍ້ມູນການສຳຫຼວດບ້ານ

ແຂວງ	ບ້ານ	ພຶດ	ບັນຫາດັ່ງກ່າວທີ່ລາຍງານ	ຈຳນວນຢາປາບສັດຕູພຶດ/ໃຊ້ຄັ້ງອອກແຫລ້
ວຽງຈັນ	1	5	ຕົ້ນຕໍແມ່ນສັດຕູພຶດ	6 / ໃຊ້
	2	5	ສັດຕູພຶດ, ນາ໊, ລາຄາບໍ່ແນ່ນອນ	5 / ໃຊ້
	3	7	ສັດຕູພຶດ, ຫິນ, ລາຄາບໍ່ແນ່ນອນ	9 / ໃຊ້
	4	6	ສັດຕູພຶດຫຼາຍ, ລາຄາບໍ່ແນ່ນອນ, ຫິນ	12 / ໃຊ້
	5	8	ສັດຕູພຶດ, ຜະລິດຕະພັນໄທ	9 / ໃຊ້
	6	3	ສັດຕູພຶດ, ລາຄາ, ນາ໊, ຂາດວິຊາການ	8 / ໃຊ້
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	7	4	ລາຄາບໍ່ແນ່ນອນ, ສັດຕູພຶດ, ນາ໊	11 / ໃຊ້
	8	4	ສັດຕູພຶດ, ການຕະຫຼາດ, ນາ໊	8 / ໃຊ້
	9	6	ສັດຕູພຶດ, ລາຄາບໍ່ແນ່ນອນ, ການຜະລິດລະດູຝົນ	7 / ບໍ່
	10	7	ສັດຕູພຶດ, ລາຄາບໍ່ແນ່ນອນ	12 / ບໍ່
	11	7	ສັດຕູພຶດ, ຄ່າແນວພັນສູງ, ລາຄາ, ຜະລິດຕະພັນຈາກໄທ	6 / ໃຊ້
	12	6	ສັດຕູພຶດ, ການຜະລິດລະດູຝົນ	9 / ໃຊ້
ຈຳປາສັກ	13	8	ສັດຕູພຶດ, ລາຄາບໍ່ແນ່ນອນ	6 / ບໍ່
	14	11	ສັດຕູພຶດ, ຕ້ອງການປ່ຽນພຶດປູກ, ລາຄາ	7 / ບໍ່
	15	6	ລາຄາ, ບໍ່ມີຕະຫຼາດໃໝ່, ອາກາດ	2 / ບໍ່
ສະຫວັນນະເຂດ	16	11	ສັດຕູພຶດ, ການຜະລິດລະດູຝົນ	7 / ໃຊ້
	17	8	ບໍ່ຄ່ອຍມີສັດຕູພຶດ, ລາຄາ, ດິນ	3 / ບໍ່
	18	11	ສັດຕູພຶດ, ການຜະລິດໃນລະດູຝົນ, ຂາດວິຊາການ	5 / ໃຊ້

ການຜະລິດຂອງເຂົ້າເຈົ້າ ແລະ ຕ້ອງເພີ່ມທະວີສະ
ມັດຕະພາບເທົ່າທີ່ພໍເຮັດໄດ້. ເພື່ອເຮັດໃຫ້ໄດ້ແນວ
ນັ້ນໄດ້ເຂົ້າເຈົ້າມັກຈະໃຊ້ສາມຍຸດທະສາດ ຄື:

- ເວລາພົບບັນຫາສັດຕູພືດ, ມັນມີຄວາມຈຳເປັນ
ຕ້ອງຊອກຫາທາງອອກໂດຍໄວ. ຍ້ອນແນວນີ້
ການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ຈຶ່ງເຫັນວ່າເປັນທ່າ
ໄດ້ປຸງປ. ໃຊ້ມັນແລ້ວເຫັນຜົນໄວ, ປະກົດວ່າ
ມັນມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ຊອກຫາໄດ້ງ່າຍ.

- ເພື່ອຊ່ວຍຫາທາງອອກດ້ານລາຄາຄາຜົນລະປູກທີ່
ຕໍ່າ, ຊາວກະສິກອນພະຍາຍາມປູກພືດນອກ
ລະດູການ ຊຶ່ງເປັນເວລາທີ່ໄດ້ລາຄາສູງກວ່າ.
ເງື່ອນໄຂດ້ານພື້ນຖານດ້ານນອກລະດູການປູກຊຸກ
ພັດສ້າງບັນຫາອື່ນໆເຊັ່ນ: ບັນຫາເຊື້ອລາ ແລະ ພະ
ຍາດຈາກໄວ້ຮັສ ຊຶ່ງມັກເກີດໃນລະດູດິນຫຼາຍກ່ອນ
ຍາມອື່ນ. ຊາວກະສິກອນໄດ້ລາຍງານວ່າ ພວກເຂົາບໍ່
ຮູ້ຈັກຢາປຸງແກ້ໄຂດ້ານເຕັກນິກແບບໃດ. ດັ່ງນັ້ນ ເຂົາ
ເຈົ້າຈຶ່ງຫັນໄປເພີ່ມປະລິມານຢາປາບສັດຕູພືດ.

- ຍຸດທະສາດທີສາມແມ່ນປູກພືດໃຫ້ຫລາຍຊະນິດ ຫລື
ບໍ່ກໍປຸງປໄປປູກພືດ ທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະ
ຫລາດ ຫລື ພືດທີ່ມີຄວາມຕ້ານທານຕໍ່ສັດຕູພືດໄດ້.
ແລະ ອີກເທື່ອໜຶ່ງ, ກະສິກອນບອກວ່າ ພວກເຂົາຂາດ
ຄວາມຮູ້ດ້ານວິຊາການ ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນຂໍ້ຈຳກັດດົນຕໍ່.
ພວກເຂົາໄດ້ສັງເກດວ່າ ບ້ານໃດທີ່ໄດ້ປູກພືດປະເພດ
ດຽວມາເປັນເວລາຫຼາຍກວ່າ 20 ປີ ສາມາດທີ່ຈະຄຸ້ມ
ຄອງການຜະລິດ ແລະ ບັນຫາສັດຕູພືດໄດ້ດີກວ່າ
ແລະ ກໍເປັນບ້ານທີ່ໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດໜ້ອຍກວ່າ
ອີກ.

ສຳລັບບ້ານທີ່ເພິ່ງພາການຈຳຫນ່າຍໃນຕະຫຼາດຫຼາຍກວ່າ,
ໂດຍສະເພາະຢູ່ນະຄອນຫຼວງ ແລະ ແຂວງວຽງຈັນນັ້ນ,
ພວກເຂົາຈະເຫັນໄດ້ຈາກຕາຕະລາງຂ້າງເທິງວ່າ ບ້ານເຫຼົ່າ
ນີ້ໃຊ້ຜະລິດຕະພັນຢາຫຼາຍແນວກວ່າ ແລະ ໃຊ້ “ຮັອກແທລ໌”
ສິດ (ໃຊ້ວິທີປະສົມຢາເຂົ້າໃສ່ກັນຫລາຍຊະນິດ). ພ້ອມກັນ
ນັ້ນກໍມີການປຸງແປງການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດໃນອັດຕາ
ສູງກວ່າ; ເວລາຊາວກະສິກອນເຫັນວ່າ ຢາປາບສັດຕູພືດນີ້
ມີປະສິດທິພາບໜ້ອຍລົງ, ເຂົາກໍຈະເອົາແນວໃໝ່ມາໃຊ້
ຕໍ່ມາ.

ໝານດັກຢູ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ

ໃນສອງແຂວງອື່ນນັ້ນ ກໍມີການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດເຊັ່ນ
ດຽວ, ແຕ່ສ່ວນຫຼາຍຢາທີ່ມັກໃຊ້ກັນທີ່ສຸດແມ່ນ ໄຟລີດັອລ,
ກາຮາເດັ, ແລນເນດ ແລະ ຟູຮາດານ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈະເຫັນວ່າ
ຮ້ານຄ້າຢູ່ນະຄອນຫຼວງ ແລະ ແຂວງວຽງຈັນ ຈະມີຜະລິດ
ຕະພັນຫຼາຍໆຢ່າງ ຖ້າປຸງປໃສ່ສະພາບຢູ່ແຂວງຈຳປາສັກ
ແລະ ສະຫວັນນະເຂດ.

ດັ່ງທີ່ໄດ້ເວົ້າມາກ່ອນແລ້ວວ່າ ຄຸນນະພາບດ້ານສີສັນຂອງ
ພືດກໍເປັນປັດໃຈສຳຄັນອັນໜຶ່ງສຳລັບຕະຫຼາດ. ກະສິກອນ
ມັກເວົ້າວ່າ ຜູ້ຊື້ຕ້ອງການເບິ່ງສີສິດໃສ, ງາມຕາ ແລະ
ສະອາດ. ອັນນີ້ຊັກຊວນໃຫ້ກະສິກອນຫັນໄປໃຊ້ຢາປາບ
ສັດຕູພືດເພື່ອ ເປັນການປ້ອງກັນ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມ
ສ່ຽງ ຍ້ອນຢາກໃຫ້ຜະລິດຕະພັນງາມສິດໃສ, ຊາວກະສິ
ກອນກໍພາກັນໃຊ້ ຮົ່ວໄມ້ ຫຼາຍໆຢ່າງ.

ໂດຍສະຫຼຸບແລ້ວ ພວກເຮົາໄດ້ສັງເກດວ່າ ຊາວກະສິກອນ
ໄດ້ມີຍຸດທະສາດຕ່າງໆ ເພື່ອຮັບມືກັບຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ
ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດມັກຈະນຳໄປສູ່ສະ
ພາບທີ່ຕ້ອງໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດໃນປະລິມານສູງຂຶ້ນ. ໃນ
ເງື່ອນໄຂທີ່ຂາດທາງເລືອກ, ຂາດຂໍ້ມູນ ແລະ ເຕັກໂນໂລ
ຊີ, ທາງອອກຂອງເຂົາເຈົ້າທີ່ງ່າຍທີ່ສຸດ ຫຼື ອາດເປັນທາງ
ອອກອັນໜຶ່ງອັນດຽວເທົ່ານັ້ນ ກໍເຫັນຈະໄດ້ແກ່ຢາປາບສັດ
ຕູພືດ.

ແນ່ນອນວ່າ ແນວໂນ້ມທີ່ພວກເຮົາໄດ້ສັງເກດຢູ່ນະຄອນ
ຫຼວງວຽງຈັນ ໜ້າຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ໃນພາກສ່ວນອື່ນໆຂອງ
ປະເທດ ໃນເມື່ອມີຄວາມພະຍາຍາມຜະລິດ ເພື່ອຮັບໃຊ້
ຕະຫລາດ ແລະ ມີການເຊື່ອມສານດ້ານເສດຖະກິດໃນລະ
ດັບຊາດ ແລະ ລະດັບພາກພື້ນ.

ຢາປາບສັດຕູພືດ: ໄດ້ ຫຼື ເສຍ ?

ຄວາມຈິງແລ້ວ, ຂ້ອຍກໍ່ບໍ່ຮູ້ວ່າ ຜົນກະທົບຈາກຢາປາບສັດຕູພືດນີ້ມັນໄປໃນທາງບວກ ຫຼື ບໍ່. ພວກເຮົາມີແຕ່ເຍິງເງິນໄປຊື້ມັນ, ບາດແລ້ວເຮົາຕ້ອງຂາຍຜັກໃນລາຄາຖືກແທ້ໆ.

ກະສິກອນ ບ້ານຫາດດອກແກ້ວ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ຖ້າຫາກວ່າ ອາດູດທີ່ຊາວກະສິກອນເລືອກໃຊ້ ຫຼື ອາດູດອັນໜຶ່ງອັນດຽວທີ່ພໍມີ ໃນເວລາປະເຊີນໜ້າກັບບັນຫາຕ່າງໆ ແມ່ນຢາປາບສັດຕູພືດ, ບາດແລ້ວເຂົາເຈົ້າຮູ້ສຶກວ່າ ຈະມີໄຊ ຫຼື ບໍ່?

ໃນ ຕາຕະລາງ 5, ພວກເຮົາໃຫ້ຂໍ້ມູນດ້ານການໃຊ້ຈ່າຍໃນການປູກຝັກ ຊຶ່ງກຸ່ມກະສິກອນໃນເວລາທຳການສຳຫຼວດໄດ້ລາຍງານ ແລະ ຈັດອັນດັບໂດຍອີງໃສ່ລາຄາລວມ. ຈະເຫັນໄດ້ວ່າຄ່າໃຊ້ຈ່າຍວັດສະດຸເຄມີ (ປຸຍ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ) ແມ່ນສູງສຸດສຳລັບ 11 ບ້ານ ໃນ ທັງໝົດ 18 ບ້ານ ແລະ ເປັນການໃຊ້ຈ່າຍສູງອັນດັບສອງສຳລັບອີກ 13 ບ້ານ.

ຕາຕະລາງ 5: ການຈັດອັນດັບ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຊັດສະດູ	ອັນດັບ				
	1	2	3	4	5
ປະເພດທີ່ຕ້ອງໃຊ້ຈ່າຍ					
ປຸຍ	10	4	2	1	1
ຢາປາບສັດຕູພືດ	1	9	3	1	1
ກະກຽມດິນ	1	1	4	3	4
ເມັດພືດ	1	3	4	3	1
ນ້ຳມັນແອດຊັງ	1	0	2	2	3
ແຮງງານ	2	0	1	2	1
ອື່ນໆ	2	1	2	6	6

ດັ່ງທີ່ເຫັນໄດ້ຈາກຕາຕະລາງຂ້າງເທິງວ່າ ຊາວກະສິກອນທີ່ເຮົາໄດ້ພົບແມ່ນອີງອາໄສວັດສະດຸເຄມີຫຼາຍສົມຄວນ. ຊາວກະສິກອນບໍ່ສົງໃສເລີຍວ່າ ຍ້ອນວັດສະດຸເຄມີນັ້ນເຂົາຈະສາມາດເພີ່ມການຜະລິດ ແລະ ສ້າງຄວາມພໍໃຈແກ່ຜູ້ຊື້ຫຼາຍກວ່າ. ແຕ່ວ່າຕົວແບບນີ້ ກໍ່ມີຂໍ້ຈຳກັດຂອງມັນ ບໍ່ວ່າຈະເບິ່ງໃນແງ່ວິຊາການກໍ່ຄືດ້ານເສດຖະກິດ. ເວລາຖາມເຖິງດ້ານບວກຂອງຢາປາບສັດຕູພືດ, ຊາວກະສິກອນມັກຈະເວົ້າເຖິງສະມັດຕະພາບການຜະລິດສູງກວ່າ ແລະ ຜົນຜະລິດທີ່ງາມກວ່າ. ເມື່ອຖາມເຖິງຜົນ

ກະທົບທາງລົບຂອງມັນ, ມີ 5 ບ້ານເວົ້າເຖິງລາຄາສູງ ຫຼື ແມ່ນແຕ່ການເສຍເງິນລ້າໆ:

ເມື່ອຊາວກະສິກອນມີປະຕິກິລິຍາຄືແນວນີ້ ກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ພວກເຂົາເຈົ້າຕັ້ງຂໍ້ສົງໄສກ່ຽວກັບຜົນປະໂຫຍດໄດ້ຈາກຢາປາບສັດຕູພືດ. ພວກເຮົາບໍ່ສາມາດຍັງລົງເລິກດ້ານການໄລ່ລ່ຽງເສດຖະກິດຢ່າງລະອຽດໄດ້. ແຕ່ແນ່ນອນວ່າ ການສຶກສາວິເຄາະໃນບັນຫານີ້ຕື່ມອີກ ຈະເຮັດໃຫ້ເຮົາເຫັນພາບຈະແຈ້ງກວ່ານີ້ໄດ້ ກ່ຽວກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຂອງຕົວແບບນີ້.

ຄວາມຮຽກຮ້ອງທີ່ຮີບດ່ວນເພື່ອໃຫ້ມີທາງເລືອກ

ພວກເຮົາບໍ່ຮູ້ແນ່ວ່າ ພວກເຮົາໄດ້ ຫຼື ເສຍເງິນລ້າໆ. ພວກເຮົາມີແຕ່ພົ້ນຢາປາບສັດຕູພືດ ເພາະບໍ່ຮູ້ຈະເຮັດຫຍັງດີກວ່ານີ້.

ກະສິກອນ ບ້ານພະລົງ, ແຂວງຈຳປາສັກ

ໃນຄຳເວົ້າຂອງຊາວກະສິກອນກໍ່ຄືພະນັກງານກະສິກຳ ມັນຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ມັນມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງມີບັນດາວິທີການທີ່ໃຊ້ການໄດ້ ຊຶ່ງເປັນວິທີທາງເລືອກ ເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງຕົວແບບການຜະລິດ ເພື່ອຮັບໃຊ້ຕະຫຼາດ ແລະ ຮູບແບບການຜະລິດ ທີ່ອື່ນຢ່າງ ແລະ ເໝາະສົມໃນເງື່ອນໄຂປະເທດລາວ.

ຊາວກະສິກອນພວມຊອກຫາທາງອອກ

ຊາວກະສິກອນຕ້ອງການການສະໜັບສະໜູນ. ໃນເວລາສິນທະນາ, ພວກເພິ່ນໄດ້ເວົ້າຊຸ້ຊ້ຳແລ້ວຊຸ້ຊ້ຳອີກເຖິງຄວາມງົງງາວ ເມື່ອປະເຊີນໜ້າກັບບັນຫາໃນປັດຈຸບັນ. ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຖືກເຊື່ອເຊີນ ແລະ ຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມໃຫ້ຜະລິດເປັນສິນຄ້າ, ແຕ່ເຂົາເຈົ້າຊຸ້ຊ້ຳບໍ່ທັນຕົວເອງ ບໍ່ວ່າດ້ານປະສົບການການຕະຫຼາດກໍຄືດ້ານການຜະລິດໂດຍອີງຕາມວິຊາການ. ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ວິທີລອງຜິດລອງຖືກດ້ວຍຕົນເອງ, ແລ້ວກໍໄປຊອກຫາຄຳແນະນຳເທົ່າທີ່ຊອກຫາໄດ້ເຊັ່ນ ໄປຫາອົງການຂາຍຢາປາບສັດຕູພືດ.

ຊາວກະສິກອນມີຄວາມສົນໃຈຊອກຫາທາງອອກ ແລະ ຍຸດທະສາດຕ່າງໆ. ເມື່ອເອີ້ນເຖິງເດັກໂນໂລຊີ ການຜະລິດແນວອື່ນທີ່ເປັນທາງເລືອກໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ (ເຊັ່ນ: ການຜະລິດທີ່ອີງໃສ່ທຳມະຊາດ, ສານຄວບຄຸມທາງຊີວະພາບ ງຽມໆ.), ຊາວກະສິກອນແມ່ນສົນໃຈແທ້, ແຕ່ເຂົາເຈົ້າບໍ່ແນ່ໃຈກ່ຽວກັບປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງມັນ. ຄວາມເຫັນຕໍ່ໂບນັຊີໃຫ້ເຫັນຄວາມຈິງທີ່ວ່າ "ສິບປາກເວົ້າບໍ່ເທົ່າຕາເຫັນ".

ພວກເຮົາຢາກຮູ້ວ່າ ເຮັດແນວໃດ ຈຶ່ງຈະໃຊ້ຜະລິດຕະພັນເຄມີໜ້ອຍລົງໄດ້, ແຕ່ວ່າພວກເຮົາຢ້ານວ່າ ຈະສູນເສຍຜົນລະບູກຂອງເຮົາ. ພວກເຮົາຈຳເປັນຕ້ອງເຫັນດ້ວຍຕາເສຍກ່ອນວ່າມັນໄດ້ເລື້ອງ.

ກະສິກອນ ບ້ານໜອງຕາ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ
ຢູ່ຈຳປາສັກ ມີຊາວກະສິກອນຈຳນວນໜຶ່ງໄດ້ລາຍງານວ່າ ພວກເຂົາໄດ້ທິດລອງສູດຢາສະຫມູນໄພ ເພື່ອໄລ່ແມງໂມ້

ພາຍຫຼັງໄດ້ຟັງລາຍການວິທະຍຸ, ແຕ່ມັນໃຊ້ການບໍ່ໄດ້ ກໍເລີຍຕ້ອງກັບໄປຫາຢາປາບສັດຕູພືດຄືເກົ່າ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນເຂົາເຈົ້າກໍມີຄວາມສົນໃຈແທ້ໆ ໃນການຊອກຫາຕະຫຼາດສຳລັບຜະລິດຕະພັນທຳມະຊາດທີ່ "ປອດໄພ" ບໍ່ມີສານເຄມີ. ແຕ່ວ່າມາຮອດຈຸດນີ້, ຜູ້ຊື້ສ່ວນຫຼາຍມີແຕ່ຢາກໄດ້ຜັກທີ່ສົ່ງມາສິດໃສ ໃບໃຫຍ່ເຢົານັ້ນ.

ຊາວກະສິກອນກໍຄືພະນັກງານກະສິກຳເວົ້າຢ່າງເປີດເຜີຍວ່າ ພວກເພິ່ນສົນໃຈດ້ານການກະສິກຳແບບຍືນຍົງ, ການຜະລິດທີ່ໃຊ້ຕົ້ນຫີນຕຳ ຫລື ກະສິກຳແບບທຳມະຊາດ, ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ ສຳລັບຜະລິດຕະພັນ "ສະອາດ" ຫຼື ທຳມະຊາດ ງຽມໆ. ແຕ່ວ່າມາຮອດນີ້ ປະກົດວ່າຍັງບໍ່ມີຍຸດທະສາດທີ່ສົມບູນ ເພື່ອຫັນໄປທິດນີ້ພາຍໃຕ້ນະໂຍບາຍລວມການຜະລິດເພື່ອເປັນສິນຄ້າ. ມີພະນັກງານລະດັບສູນກາງໄດ້ເວົ້າວ່າ:

ແນ່ນອນເຮົາມີຂີ້ແນະນະທາງດ້ານວິຊາການກ່ຽວກັບຢາທີ່ສົ່ງເສີມຜະລິດຕະພັນທີ່ບໍ່ເປັນເຄມີ. ແຕ່ພວກເຮົາບໍ່ມີຂໍ້ສະເໜີທົບຖິວນ ເພື່ອແກ້ໄຂທຸກໆບັນຫາຂອງການຜະລິດ.

ພະນັກງານ ກົມປູກຝັງ, ຫ້ວງງຽນ
ການຂາດຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວນີ້ ມັນຫຼຸດຜ່ອນປະສິດທິພາບ ແລະ ຄວາມເຊື່ອຖືຕໍ່ວຽກງານສົ່ງເສີມ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ເມື່ອຂາດການບໍລິການວຽກງານສົ່ງເສີມແບບມີຄຸນນະພາບ, ມັນກໍຍິ່ງອ່ານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ພາກສ່ວນເອກະຊົນ ແລະ ພໍ່ຄ້າໃນການຂາຍຜະລິດຕະພັນຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ໃນ ສປປ ລາວ ຢາປາບສັດຕູພືດ ເພື່ອຈຸດປະສົງການຄ້າ ແລະ ວາງຂາຍ ຕາມຮ້ານຈະມີປ້າຍຕິດຢູ່ແຕ່ລະທີ່ ແລະ ຂໍ້ຄວາມຂຽນເປັນພາສາ ລາວດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້...

ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດໃນ ສປປ ລາວ

ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຜູ້ຂາຍຢາປາບສັດຕູພືດຄວນ... ສາມາດໃຫ້ການ ສະໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ, ພ້ອມທັງຕິດຕາມ ການໃຊ້ຕະລິດຕະພັນຢ່າງຄົບຖ້ວນຢູ່ລະດັບສະໜາມລວມທັງໃຫ້ການ ແນະນຳວິທີກຳຈັດຂວດແກ້ວ ຫຼື ຫົບຫໍ່ບັນຈຸຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ເປົ່າ, ຖ້າຫາກຈຳເປັນ.

ຫຼັກປະຕິບັດສາກົນດ້ານການແຈກຈ່າຍ ແລະ ນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ

8. ລະບຽບການລັດຖະບານ ແລະ ຫຼັກສາກົນ

ລະບຽບການຂອງລາວກ່ຽວກັບຢາປາບສັດຕູພືດ⁷

ໃນປີ 2000 ກົມປູກຝັງຂອງລາວໄດ້ອອກລະບຽບການໃໝ່ ລົມບູນສະບັບໜຶ່ງ ກ່ຽວກັບຢາປາບສັດຕູພືດ ຊຶ່ງເວົ້າເຖິງ ປະເດັນບັນຫາຈຳນວນໜຶ່ງຄື:

- ຢາປາບສັດຕູພືດ ຊຶ່ງໃນນັ້ນລວມໄປເຖິງການຈັດ ໝວດໂດຍອີງການອານະໄມໂລກ.
- ການຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ພ້ອມທັງລາຍການຢາ ປາບສັດຕູພືດ ທີ່ໄດ້ລົງທະບຽນ ແລະ ຢາທີ່ຫ້າມໃຊ້.
- ການແຈກຢາຍ ແລະ ນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ, ເວົ້າ ເຖິງຂັ້ນຕອນການອະນຸມັດ, ການອອກໄບອະນຸຍາດ, ການຂົນສົ່ງ, ການຕິດໄບສະຫຼາກ ແລະ ການຈຳ ຫນ່າຍ.
- ສິດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຄວບຄຸມຢາປາບສັດຕູພືດ, ການງົດ ແລະ ລິບ ລ້າງທະບຽນການຄ້າ

ໃນເວລາເຮັດການສຳຫຼວດນີ້, ພະນັກງານແຂວງຈຳປາສັກ ແລະ ວຽງຈັນໄດ້ອ້າງອີງເຖິງລະບຽບການນີ້ ແລະ ໄດ້ ອະທິບາຍວິທີການທີ່ພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ໃຊ້ມັນ ເພື່ອຄວບ ຄຸມການຄ້າຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ເພື່ອແນະນຳຊາວ

ກະສິກອນ ຊຶ່ງທັງສອງກໍລະນີພວກເພິ່ນໄດ້ອ້າງອີງໃສ່ພາກ ທີ່ເປັນປະໂຫຍດຫຼາຍ ຊຶ່ງເວົ້າເຖິງການລົງທະບຽນ ແລະ ຢາທີ່ທາງການຫ້າມໃຊ້.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ຢູ່ລະດັບແຂວງປະກົດວ່າ ມີຄົນຮູ້ກ່ຽວກັບ ເອກະສານນີ້, ແຕ່ຢູ່ລະດັບເມືອງ ແລະ ບ້ານແລ້ວບໍ່ມີໃຜ ເອີ້ນເຖິງລະບຽບການນີ້ເລີຍ. ໂດຍທົ່ວໄປ ເຈົ້າຂອງຮ້ານ ຄ້າບໍ່ໄດ້ຮູ້ເລື່ອງເອກະສານນີ້ເລີຍ ເຮັດເສຍວ່າຈະເປັນ ຮ້ານສະເພາະ ຫຼື ຮ້ານທີ່ພະນັກງານທາງການພົ້ນໄປຕິດ ຕາມກວດກາ, ທັງໝົດນີ້ແມ່ນ ອີງຕາມການລາຍງານຂອງ ແຂວງຈຳປາສັກ.

ພະນັກງານແຂວງ ແລະ ເມືອງຈຳນວນໜຶ່ງຊື່ແຈງວ່າ ເຂົາ ເຈົ້າຂາດຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ຂາດການອົບຮົມ ແລະ ເອກະ ສານເປັນພາສາລາວກ່ຽວກັບບັນຫານີ້. ຍົກເວັ້ນເອກະສານ ລະບຽບການທາງການແລ້ວ ພວກເຂົາບໍ່ໄດ້ເຫັນວ່າມີ ເອກະສານອື່ນໆທີ່ຈັດພິມສະເພາະເພື່ອຄູດິກ ຫຼື ຊາວ ກະສິກອນແຕ່ຢ່າງໃດ. ພະນັກງານກົມປູກຝັງຮັບຮູ້ວ່າ ມີຂໍ້ ຈຳກັດດ້ານຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຄວາມສາມາດຈັດຕັ້ງ ການອົບຮົມ ຫຼື ກອງປະຊຸມແລກປ່ຽນບົດຮຽນແບບບໍ່ເປັນ ທາງການ ເພື່ອໃຫ້ພະນັກງານທຸກຂັ້ນຮູ້ສະພາບ ແລະ ກຳ ບັນຫາ ແລະ ເພື່ອຖ່າຍທອດຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃຫ້ຊາວ ກະສິກອນ.

ລະບຽບການໄດ້ເວົ້າເຖິງບັນຫາການຄ້າ ລວມທັງການອອກໃບອະນຸຍາດ ແລະ ນຳເຂົ້າຢາປາບສັດຕູພືດ ເປັນຢ່າງດີ ແລະ ຫົວໜ້າພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂອງນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນໄດ້ລາຍງານວ່າ ໃນຊ່ວງເວລາ 10 ເດືອນ ກ່ອນໜ້ານີ້ ບໍ່ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ນຳເຂົ້າຢາປາບສັດຕູພືດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການລາຍງານດັ່ງກ່າວ ມັນບໍ່ກົງກັນກັບສະພາບ ທີ່ມີຢາປາບສັດຕູພືດຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍວາງຂາຍກັນຕາມຫຼາຍຖ້ຳນ້ອຍ ແລະ ຈ້ານໃຫຍ່. ມີຄົງຈະຍ້ອນວ່າ ການຄ້າຂາຍຢາປາບສັດຕູພືດນັ້ນ ສ່ວນຫຼາຍບໍ່ແມ່ນເຮັດແບບທາງການ ແຕ່ຢູ່ນອກກົດໝາຍ.

ໃນການສຳຫຼວດພວກເຮົາບໍ່ໄດ້ເຫັນ ໃບສະຫຼາກຂຽນເປັນພາສາລາວ

ນອກນັ້ນແລ້ວ, ລະບຽບການດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດອ້າງອີງຕອນຕົ້ນ ນັ້ນຊຸກເນັ້ນວ່າ ທຸກໆຜະລິດຕະພັນຄວນມີໃບສະຫຼາກເປັນພາສາລາວ. ແຕ່ວ່າເວລາເຮັດການສຳຫຼວດຈຳນວນຕ່າງໆ, ບໍ່ເຫັນວ່າມີຜະລິດຕະພັນໃດເລີຍທີ່ມີໃບສະຫຼາກເປັນພາສາລາວ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີ ສຳລັບຕະຫຼາດບໍ່ເປັນທາງການຂອງລາວທີ່ມີຂະໜາດສ່ວນສ້າງນ້ອຍນັ້ນ, ການຂຽນໃບສະຫຼາກເປັນພາສາອັງກິດຖ້ຳນ້ອຍບໍ່ແມ່ນບູລິມະສິດຂອງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ມັນກໍເປັນເລື່ອງທີ່ຍາກແທ້ໆ ທີ່ຈະບັງຄັບໃຊ້ລະບຽບ.

ນອກນັ້ນແລ້ວ, ເຈົ້າຂອງຮ້ານໜຶ່ງຢູ່ແຂວງຈຳປາສັກໄດ້ບອກພວກເຮົາວ່າ ເຂົາພ້ອມແລ້ວທີ່ຈະບໍ່ຂາຍ ໄຟລິດອນຕາມຄຳສັ່ງພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ, ບາດ

ແລ້ວລາວຈະເຮັດຈັ່ງໃດຕໍ່, ລາວຈະບອກໃຫ້ພວກກະສິກອນວ່າແນວໃດ? ແນ່ນອນພວກເຂົາກໍຈະໄປຊື້ຢູ່ຮ້ານອື່ນ ຫຼື ຂ້າມໄປຊື້ຢູ່ໄທ.

ຂໍ້ສັ່ງເກດນີ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ທີ່ຈະປະຕິບັດຕາມລະບຽບການ. ການຄວບຄຸມຈະກາຍເປັນເລື່ອງສິ້ນເບືອງແທ້ໆ ທາງດ້ານທຶນຮອນໃນແງ່ທຶນ ແລະ ຊັບສະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງມັນກໍອາດຈະຕໍ່າສຸດ ຖ້າເບິ່ງຕົວຈິງຂອງຮູບການສະໜອງຢາປາບສັດຕູພືດຢູ່ລາວໃນປັດຈຸບັນ.

ສະຫຼຸບຄວາມໄດ້ວ່າ ລະບຽບການທີ່ມີນັ້ນເປັນບາດກ້າວທຳອິດໃນທາງບວກ ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນເຄື່ອງມືສົ່ງເສີມໃຫ້ມີຄວາມຕື່ນຕົວໃນພູພະນັກງານລັດ, ຜູ້ຂາຍ ແລະ ຊາວກະສິກອນ ໃນດ້ານໄພອັນຕະລາຍ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜະລິດຕະພັນທີ່ທຳມະດາ. ແຕ່ຂໍ້ສັ່ງເກດຂອງເຮົາຄືວ່າ ປະເດັນບັນຫານີ້ມັນໃຫຍ່ກວ່ານັ້ນ.

ພຽງແຕ່ປັບປຸງການຂຽນໃບສະຫຼາກ ແລະ ຄວບຄຸມການຄ້າແມ່ນບໍ່ພຽງພໍ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາແທ້ຈິງຂອງຊາວກະສິກອນຜູ້ທີ່ກຳລັງເດີນໜ້າໄປສູ່ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ, ຊຶ່ງເປັນບັນຫາທີ່ພວກເຮົາຈະມາເບິ່ງນຳກັນໃນພາກຕໍ່ໄປ.

ຫຼັກປະຕິບັດສາກົນ *

ຫຼັກປະຕິບັດສາກົນກ່ຽວກັບການແຈກຢາຍ ແລະ ນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດກໍແມ່ນເຄື່ອງມືສຳຄັນ ແລະ ຈຳເປັນແທ້ໆ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີ, ຫຼັກຕ່າງໆນັ້ນບໍ່ແມ່ນສິ່ງທີ່ສາມາດບັງຄັບໃຫ້ຜູ້ລົງນາມປະຕິບັດໄດ້. ດັ່ງນັ້ນ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຂຶ້ນກັບຄວາມຕົກລົງສະເພິກໃຈຂອງຜູ້ລົງນາມເອງປະສິດທິຜົນຂອງມັນຈຶ່ງຖືກຈຳກັດຫຼາຍ.

ນອກນັ້ນແລ້ວ, ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳເຊັ່ນ: ຜູ້ຜະລິດເຄື່ອງນຸ່ງຮົ່ມ, ເຄື່ອງຫຼິ້ນ, ມັກໃຊ້ຫຼັກປະຕິບັດເພື່ອຈຸດປາຍລະບຽບກົດໝາຍຂອງປະເທດ. ໃນເມື່ອບໍ່ມີລັດຕິນິຍົມ ຜູ້ລົງທຶນເອົາຫຼັກປະຕິບັດເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ການກະທຳຂອງພວກເຂົາ ນັ້ນມັນແມ່ນເພື່ອອຸດປະສົງກັກຄວາມສ່ຽງຍາກໃຫ້ແກ່ການປະຕິບັດກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ ຫຼື ບໍ່ແມ່ນເພື່ອເພື່ອເອົາລັດເອົາປຸງບົດໝາຍແຫ່ງຊາດອີກ. ພວກເຮົາສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ການເຮັດດີເລດນັ້ນແມ່ນການສ້າງເອົາກົດໝາຍເປັນຂອງເຜົາະຊົນ.

ແຕ່ໃນກໍລະນີຫຼັກກ່າງກັບຢາປາບສັດຕູພືດແລ້ວ, ມັນມີຍຸດ
ທະສາດທີ່ຈະແຈ້ງທີ່ແນ່ໃສ່ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່
ລະບຽບການແຫ່ງຊາດ ຊຶ່ງນັ້ນຖືວ່າເປັນຫຼັກການພື້ນຖານ:

*ປະສົບການຕໍ່າມາ 15 ປີ ຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຫຼັກສາກົນພ້ອມ
ທັງສີ່ແນວນຳເພີ່ມເຕີມດ້ານວິຊາການເປັນສິ່ງສຳຄັນ ຊ່ວຍ
ໃຫ້ບັນດາປະເທດຕ່າງໆມີລະບົບການຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດ
ຕູພືດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ລະບົບມີຄວາມເຂັ້ມແຂງໄດ້.*

Jacques Diouff, ເອກອະທິບໍດີ FAO

ໃນກໍລະນີ ສປປ ລາວ, ພວກເຮົາເຫັນວ່າ ລະບຽບການ
ແຫ່ງຊາດໄດ້ກວມເອົາຫຼາຍໆດ້ານຂອງຫຼັກສາກົນນັ້ນ
ແລ້ວເຊັ່ນ: ລະບຽບການ ແລະ ຂໍ້ຮຽກຮ້ອງດ້ານເດັກນົກ,
ການມີ ແລະ ນຳໃຊ້, ການແຈກຢາຍ ແລະ ການຄ້າ ງຽມ.
ແຕ່ຫຼັກສາກົນຍັງເວົ້າເຖິງປະເດັນອື່ນໆເຊັ່ນ: ການຄຸ້ມຄອງ
ແລະ ກວດກາເບິ່ງຢາປາບສັດຕູພືດ. ດັ່ງນັ້ນ ອາດເວົ້າໄດ້
ວ່າ ຫຼັກສາກົນນັ້ນສາມາດໃຫ້ຂໍ້ມູນເບື້ອງຫຼັງເພີ່ມເຕີມແກ່
ກົມປູກຝັງ, ຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນກົມນີ້ໃນການປະເມີນຕີ
ລາຄາເພີ່ມເຕີມ, ປັບປຸງ ແລະ ນຳໃຊ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ
ລະບຽບການທີ່ມີຢູ່ປັດຈຸບັນ.

ປັດໃຈໜຶ່ງຂອງຫຼັກສາກົນທີ່ທຳອິດໃຈແມ່ນຍ້ອນວ່າ ມັນ
ເວົ້າເຖິງຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງອຸດສາຫະກຳຢາປາບສັດຕູ
ພືດເຊັ່ນກັນ, ແຕ່ເວົ້າເຖິງພຽງແຕ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນອົງ
ເຂດການແຈກຈ່າຍ ແລະ ນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດເທົ່ານັ້ນ.
ຫຼັກທີ່ຄົບຖ້ວນກວ່າເກົ່າສາມາດກວມເອົາອົງການຜະລິດ
ແລະ ສ້າງຄວາມກິດລັ່ນ ໃຫ້ອຸດສາຫະກຳມີຄວາມຮັບຜິດ
ຊອບຄົບຖ້ວນກວ່າເກົ່າ ສຳລັບຂະບວນການທັງໝົດ ນັບ
ແຕ່ການຜະລິດຢາປາບສັດຕູພືດ ຈົນເຖິງຕອນນຳມັນໄປໃຊ້
ຢູ່ທັງນາ/ສວນ, ແມ່ແຕ່ໃນຂອດການຕະຫຼາດ ໃນແງ່ສານ
ເຄມີຕົກຄ້າງ ແລະ ຄວາມປອດໄພຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້.

ຫຼັງໆມານີ້ ມີປະກົດການໃໝ່ທີ່ສະເໜີໃຫ້ຢຸດຕິການຜະລິດ
ແລະ ນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດທັງໝົດທີ່ຈັດຢູ່ໝວດ Ia
ແລະ Ib ແລະ ໄປພ້ອມໆກັນນັ້ນ ກໍ່ເພີ່ມທະວີການກວດ
ຂັ້ນຜະລິດຕະພັນເຄມີໝວດ II, ແລ້ວຄ່ອຍໆນຳເອົາ
ຜະລິດຕະພັນໃໝ່ທີ່ເປັນໄພອັນຕະລາຍໜ້ອຍກວ່າເຂົ້າມາ
ພ້ອມໆກັບສະເໜີວິທີທາງເລືອກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີແບບ
ອື່ນ.

ເວົ້າອີກແນວໜຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ອຸດສາຫະກຳຄວນຢຸດ
ເຊົາຜະລິດຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ເປັນອັນຕະລາຍກວ່າ ແລະ
ທາງລັດຖະບານກໍ່ຄວນຫ້າມບໍ່ໃຫ້ມີການຜະລິດ, ແຈກ
ຢາຍ ແລະ ນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດພວກນີ້. ພ້ອມກັນນັ້ນ,
ຄວນມີຄວາມພະຍາຍາມຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ຈາກພາກສ່ວນອຸດ
ສາຫະກຳ, ລັດຖະບານ, ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ຊາວ
ກະສິກອນ ເພື່ອສຸມໃສ່ຊອກຫາຜະລິດຕະພັນໃໝ່ ແລະ
ແບບປະຕິບັດທີ່ເປັນທາງເລືອກທີ່ດີກວ່າປັດຈຸບັນ, ລວມ
ໃນນັ້ນກໍ່ອາດມີວິທີຖິ້ມຂຸມສຳລັບຜະລິດຕະພັນທີ່ເປັນພິດ
ໜ້ອຍກວ່າ ຊຶ່ງອາດມີຖິ້ມຫຼືການຜະລິດທີ່ສູງກວ່າ ຫຼື ມີວິ
ທີຈູງໃຈໃນຮູບແບບຕ່າງໆສຳລັບຊາວກະສິກອນທີ່ຫຼຸດ
ຜ່ອນການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ. ແຕ່ອັນທີ່ພວກເຮົາໄດ້ເຫັນ
ຕົວຈິງແລ້ວ ມັນເດັ່ນສັດແລ້ວວ່າ ອຸດສາຫະກຳຢາປາບສັດ
ຕູພືດຮອດບໍ່ປັນລຸຄວາມຮັບຜິດຊອບປັດຈຸບັນຂອງພວກ
ເຂົາຊຸ້. ພວກເຮົາສາມາດຍັງຢືນໄດ້ວ່າ ໄຟລິດອນ ຊຶ່ງ
ເປັນຜະລິດຕະພັນຂອງບໍລິສັດບາຍເຍີ (Bayer) ແລະ ຖືກ
ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ໃຊ້ໃນ ສປປ ລາວ ນັ້ນ ສາມາດພົບເຫັນວາງ
ຂາຍ ແລະ ຖືກນຳໃຊ້ໃນເວລາພວກເຮົາສຳຫຼວດ; ບໍລິສັດ
ບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຕາມຫຼາຍໆມາດຕາຂອງຫຼັກສາກົນ ລວມທັງ
ບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດມາດຕາ 10 ກ່ຽວກັບໃບສະຫຼາກ, ການ
ຫຼົ່ມຫໍ່, ການເກັບມ້ຽນ ແລະ ການກຳຈັດ; ບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດ
ຕາມມາດຕາ 8 ກ່ຽວກັບການແຈກຈ່າຍ ແລະ ການຄ້າ.

ຜະລິດຕະພັນຂອງບໍລິສັດໂຫຍ່ງເຊັ່ນ ບໍລິສັດ Zeneca
(ຢາກາຣາເຕີ (Karate)) ຫຼື Dupont (ແລນເນທ
(Lannate)) ເວົ້າໂດຍລວມ ຍັງບໍ່ໄດ້ເຮັດຕາມຫຼັກສາກົນ
ຫຼື ລະບຽບຂອງລາວເທື່ອດັ້ງທີ່ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສັ່ງເກດໃນ ພາກ 5.
ອຸດສາຫະກຳຢາປາບສັດຕູພືດ ເປັນຂະແໜງການທີ່ມີ
ອຳນາດ ຊຶ່ງນຳໂດຍບໍລິສັດຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນໃນ
ອະເມຣິກາ ແລະ ຍູໂຣປ. ບໍລິສັດເຫຼົ່ານີ້ ແນ່ນອນວ່າມີ
ຄວາມສາມາດປະຕິບັດຕາມຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆຂອງຫຼັກສາ
ກົນ ແລະ ລະບຽບການແຫ່ງຊາດ.

ແຕ່ວ່າຈະເຮັດແນວນັ້ນ ມັນອາດຂັດກັບຜົນປະໂຫຍດພື້ນ
ຖານຂອງເຂົາ. ນອກຈາກລາວແລ້ວ, ໄຟລິດອນ ຍັງຖືກ
ຫ້າມໃນປະເທດອື່ນໆໃນອົງເຂດເຊັ່ນ: ກຳປູເຈຍ ແລະ
ມຽນມາ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນສາມາດຊອກຫາຊີໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ.
ດັ່ງນັ້ນ, ເບິ່ງແລ້ວຄືຈະຍາກທີ່ຜູ້ຜະລິດຢາປາບສັດຕູພືດຈະ
ເປັນຕົວຕັ້ງຕົວຕີປະກອບສ່ວນດ້ານກັບການນຳເຂົ້າຢາ

ປາບສັດຕູພຶດ ຊຶ່ງຖືກຫ້າມໃນປະເທດເຫຼົ່ານີ້ ພຽງແຕ່ເພື່ອສະແດງວ່າ ຕົວເອງກໍໄດ້ປະຕິບັດຕາມຫຼັກສາກົນນັ້ນໃນເມື່ອວ່າ ຜົນກຳໄລຈາກການຂາຍຢາປາບສັດຕູພຶດຂອງພວກເຂົານັ້ນ ມັນຫຼວງຫຼາຍພາຍມາກ.

ຕົວຢ່າງ ທີ່ເວົ້າມານັ້ນ ອະທິບາຍເຫດຜົນວ່າ ເປັນຫຍັງຈຶ່ງມີບາງອົງການທີ່ເປົ່າຕິດຕາມການປະພຶດຂອງອຸດສາຫະກຳນີ້ ບໍ່ເຊື່ອເລີຍວ່າຫຼັກປະຕິບັດສາກົນນັ້ນຈະບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບຫຼວງຫຼາຍ ຕໍ່ການປະຕິບັດຂອງອຸດສາຫະກຳໄດ້ເວັ້ນເສຍວ່າ ຈະມີກົນໄກເພື່ອບັງຄັບອັນແນ່ນອນ. ກໍເຊັ່ນດຽວກັບຂະແໜງອື່ນໆເຊັ່ນ: ອຸດສາຫະກຳເສື້ອຕົ້າ ຫຼື ເຄື່ອງຫຼິ້ນເດັກນ້ອຍ. ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຄວາມກົດດັນເພີ່ມຂຶ້ນນັບມື້ຫຼາຍຈາກຜູ້ຊົມໃຊ້ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງໃນສັງຄົມກໍຕາມ,

ອຸດສາຫະກຳເຫຼົ່ານີ້ ຍັງສືບຕໍ່ນຳໃຊ້ຫຼັກປະຕິບັດ ເພື່ອເປັນເຄື່ອງມືປະຊາສຳພັນ ແລະ ສ້າງພາບພົດດີໆ ໃຫ້ເຂົາເອງເປັນຕົ້ນຕໍ.

ເມື່ອສະພາບເປັນແບບນີ້, ມັນກໍເປັນການຍາກຫຼາຍທີ່ຈັດຕາປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ຊຶ່ງມີຊັບພະຍາກອນຈຳກັດ ຈະສາມາດຄວບຄຸມການຄ້າພາຍໃນປະເທດໄດ້ ແລະ ມັນຍັງໄກຄວາມຈິງທີ່ຈະໄປຮຽກຮ້ອງ ຫຼື ສູ້ຄະດີພ້ອງສາມຕ້ານກັບບໍລິສັດຍັກໃຫຍ່ລະດັບສາກົນໄດ້ ໂດຍອີງໃສ່ລະບຽບການແຫ່ງຊາດ. ດັ່ງນັ້ນ, ມັນຈະເປັນປະໂຫຍດຫຼາຍ ຖ້າຫາກ FAO ສາມາດໃຊ້ບົດບາດຂອງຕົນເພື່ອໃຫ້ມີການປະຕິບັດຕາມຫຼັກປະຕິບັດສາກົນນັ້ນ.

ພວກເຮົາສິດິໃຈຫຼາຍ ຖ້າບໍ່ຕ້ອງພົ້ນຢາປາບສັດຕູພືດ ແຕ່ກໍຍັງມີຜົນ
ລະບຸກໜຽງພໍເພື່ອຂາຍ. ແຕ່ວ່າມາເຖິງດຽວນີ້, ພວກເຮົາບໍ່ມີທາງ
ອອກແນວອື່ນ.

ກະສິກອນ ບ້ານ ຊຽງດາ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ຫຼາຍໆຄົນວ່າຢາປາບສັດຕູພືດບໍ່ແມ່ນບັນຫາໃຫຍ່ຢູ່ລາວ. ຂ້ອຍ
ເຊື່ອແນວນັ້ນອີກແລ້ວ.

ພະນັກງານກອງສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ໃນເມື່ອລາວ ຊຶ່ງເປັນປະເທດບໍ່ມີທາງອອກສູ່ທະເລ ແລະ ບໍ່ດົນຈະ
ຮ່ວມເຂດການຄ້າເສລີ AFTA, ເພື່ອແຂ່ງຂັນພວກເຮົາຈຳເປັນຕ້ອງກໍ່
ສ້າງການຜະລິດກະສິກໍາແບບທໍາມະຊາດ (organic).

ເຈົ້າໜ້າທີ່, PAFO, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

9. ເສັ້ນທາງນີ້ຈະນຳໄປຮອດໃສ ?

9.1 ບາງຂໍ້ສະຫຼຸບ...

ການຄົ້ນພົບຂອງກໍາລະນີສຶກສານີ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ການນຳໃຊ້
ຢາປາບສັດຕູພືດເປັນບັນຫາສຳຄັນ ແລະ ໃໝ່ໃນ ສປປ
ລາວ. ເຖິງແມ່ນວ່າມັນຍັງບໍ່ເປັນບັນຫາຂອງຊາວກະສິ
ກອນ ແຕ່ລະ ຄົນ ຫຼື ສ່ວນໃຫຍ່ໃນປະເທດກໍຕາມ, ສ່ວນ
ໃຫຍ່ພວກເຂົາຂາຍຜົນຜະລິດໃຫ້ຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ພາຍ
ໃນປະເທດ, ຍ້ອນວ່າຕ້ອງແຂ່ງຂັນກັບຜະລິດຕະພັນຈາກ
ຕ່າງປະເທດ, ຈຶ່ງພາກັນໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ວັດສະດຸ
ເຄມີເພື່ອການກະສິກໍານັບມື້ນັບຫຼາຍ ຊຶ່ງເປັນວິທີທາງອອກ
ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາຊາວກະສິກອນກຳລັງປະສົບຢູ່.

ເຖິງແມ່ນວ່າປະລິມານ ແລະ ປະເພດຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ມີ
ຢູ່ລາວຍັງຖືວ່າຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳ, ແຕ່ການນຳໃຊ້ຢາປາບ
ສັດຕູພືດກໍເວົ້າໄດ້ວ່າ ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເປັນຫ່ວງທີ່ມີ
ລັກສະນະທີ່ບໍ່ໜ້າມັ່ງນອນໃຈໄດ້ ຍ້ອນວ່າຊາວກະສິກອນ
ປະກົດວ່າ ນຳໃຊ້ມັນໃນປະລິມານຫຼາຍກວ່າ ແລະ ຫຼາຍ
ປະເພດກໍກິນ. ຮູບແບບນຳໃຊ້ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນປະເພດ
ຕົວແບບການໃຊ້ໃນ “ການປະຕິວັດຊຽວ”, ແຕ່ມັນຈະໃກ້
ຄຽງກັບປະເທດເພື່ອນບ້ານ, ໂດຍສະເພາະປະເທດໄທ.
ຖ້າຫາກບໍ່ຄວບຄຸມ ແລະ ໃນເມື່ອປະເທດລາວກຳລັງດຳ

ເນີນຂະບວນການເພື່ອຄວາມສັນສະໄໝ, ມັນສາມາດ
ເປັນໄປໄດ້ທີ່ຊາວກະສິກອນນັບມື້ນັບຫຼາຍຈະເຮັດໄປຕາມ
ແນວໂນ້ມນີ້. ຍຶດຮຽນປັດຈຸບັນຂອງຊາວກະສິກອນໃນ
ນະຄອນຫຼວງ ແລະ ແຂວງວຽງຈັນ ຈະເພີ່ມທະວີໂດຍບໍ່
ຕ້ອງສົງໄສ; ຊາວກະສິກອນຢູ່ເຂດອື່ນໆ ຂອງປະເທດກໍຈະ
ຮຽນແບບ.

ວ່າການສົນທະນາກັບຊາວກະສິກອນ ແລະ ພະນັກງານ
ລັດ ກໍ່ໄດ້ເຫັນປະເດັນບັນຫາຈຳນວນໜຶ່ງ ຊຶ່ງສາມາດຊ່ວຍ
ໃຫ້ເຮົາເຂົ້າໃຈແນວໂນ້ມທີ່ປະກົດຕົວຂຶ້ນ, ລວມໃນນັ້ນກໍມີ
ທັງຄວາມກົດດັນຂອງຕະຫຼາດ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງ
ປັບຕົວໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຄວາມກົດດັນນັ້ນຢ່າງໄວວາ,
ການມີ ແລະ ການນຳໃຊ້ຜະລິດຕະພັນເຄມີໃນຂະແໜງ
ປູກຝັງ ແລະ ການຂາດການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການກ່ຽວ
ກັບການຊອກຫາທາງອອກແບບອື່ນ, ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ
ເພື່ອບັງຄັບໃຊ້ລະບຽບການກ່ຽວກັບຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ
ຂໍ້ຈຳກັດຕ່າງໆຂອງລະບຽບການໃນນາມວ່າເປັນຍຸດທະ
ສາດສະເພາະ.

ພວກເຮົາຢາກຍົກໃຫ້ເຫັນວ່າ ການບໍ່ມີການວິເຄາະທີ່ໜຽງ
ພໍ ຫຼື ເກືອບບໍ່ມີເລືອກກ່ຽວກັບລະບົບນິເວດວິທະຍາ ກາຍ
ເປັນຂໍ້ຍົກຕ້ອງ ຊຶ່ງນຳໄປສູ່ການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດແບບ

ຟ້າວຟັງ. ຊາວກະສິກອນ ແລະ ພະນັກງານກອງສົ່ງເສີມບໍ່
ໄດ້ຮັບການຖ່າຍຖອດຄວາມຮູ້ທີ່ພຽງພໍ ເພື່ອວິເຄາະວ່າ
ເງື່ອນໄຂແບບໃດຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ເກີດບັນຫາສັດຕູພືດ ຊຶ່ງໃນທີ່
ສຸດເຮັດໃຫ້ມີກຸສົມໃສ່ແຕ່ຊອກຫາວິທີແກ້ໄຂບັນຫາ (ສ່ວນ
ຫຼາຍແມ່ນດ້ວຍວິທີນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ) ແທນທີ່ຈະສະ
ແຫວງຫາວິທີປ້ອງກັນ. ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງມີວິທີ
ການທີ່ຄົບຖ້ວນກວ່າເກົ່າທີ່ໃຊ້ການໄດ້ ຊຶ່ງເລັ່ງເຫັນບັນຫາ
ໄລຍະຍາວດ້ານເສດຖະກິດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສຸຂະ
ພາບ ເພື່ອມັນຈະໄດ້ຈຳກັດການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ.

ນອກນັ້ນພວກເຮົາກໍຢາກເນັ້ນວ່າ ຊາວກະສິກອນໄດ້ພົບພໍ້
ຜົນກະທົບທາງລົບຂອງຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ມີຕໍ່ສຸຂະພາບ
ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແລ້ວ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຊາວກະສິ
ກອນຕົກຢູ່ໃນສະພາບເຊັ່ນດຽວກັບຜູ້ຕິດຢາເສບຕິດ ຊຶ່ງ
ໃນຕອນຕົ້ນພວກເຂົາຈະບໍ່ສຳນຶກໄດ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນເທື່ອ
ເຖິງຜົນກະທົບເດັ່ນສ່ວນ ແລະ ຍາວນານ ຂອງອັນທີ່ມີກ
ເອີ້ນວ່າ “ວົງຈຸນທີ່ໄຮ້ປະໂຫຍດຂອງການໃຊ້ຢາປາບ
ສັດຕູພືດ.”

ຊາວກະສິກອນ ແລະ ພະນັກງານຂອງຂະແໜງປູກຝັງໄດ້
ບອກວ່າ ການຂາດຄວາມສາມາດກຳສະພາບ, ຂາດຂໍ້ມູນ
ແລະ ການອົບຮົມແມ່ນຕົ້ນເຫດສຳຄັນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ມີບັນຫາ
ທີ່ພົວພັນກັບການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ. ພາຍຫຼັງວິເຄາະໃບ
ສະຫຼາກ ແລະ ຂໍ້ແນະນຳຕິດມາກັບຢາປາບສັດຕູພືດ,
ພວກເຮົາສັ່ງເກດວ່າ ທາງອຸດສາຫະກຳບໍ່ໄດ້ພະຍາຍາມ
ສະໜອງຂໍ້ມູນຢ່າງພຽງພໍແກ່ຜູ້ໃຊ້.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ປະເທດລາວປັດຈຸບັນມີລະບຽບການຖືກຕ້ອງ
ແລະ ຄົບຖ້ວນ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູ
ພືດ, ການປະຕິບັດລະບຽບການເຫັນວ່າຍັງອ່ອນຫຼາຍ,
ໂດຍສະເພາະຖ້າເບິ່ງປະເພັນການຄ້າສິນຄ້າຕ້ອງຫ້າມ
ໄຟລິດອນ ຊຶ່ງອົງການອານາໄມໂລກກໍຈັດໃນໝວດ Ia,
ຕົວຈິງແລ້ວໄຟລິດອນນີ້ເປັນສິນຄ້າອັນດັບໜຶ່ງໃນແງ່ຖືກ
ນຳໃຊ້ ແລະ ວາງຂາຍຕາມຮ້ານ.

ນອກເໜືອຈາກນັ້ນແລ້ວ, ພວກເຮົາບໍ່ໄດ້ເຫັນຕົວຢ່າງຂອງ
ການປະຕິບັດຕາມລະບຽບການ ໃນການຂຽນໃບສະຫຼາກ
ດ້ວຍພາສາລາວ. ຈຸດອ່ອນໃນການປະຕິບັດນີ້ ແມ່ນເກີດ
ຂຶ້ນບໍ່ພຽງແຕ່ຍ້ອນຂາດພະນັກງານລັດ ຫຼື ຊັບພະຍາກອນ
ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍ້ອນປັດໄຈພູມສາດຂອງປະເທດທີ່ມີຊາຍ
ແດນຍາວຢຽດທີ່ຄວບຄຸມບໍ່ໄດ້ກັບໄທ, ຈີນ ແລະ ຫວຽດ

ນາມ; ແລະ ປະກົດວ່າທາງອຸດສາຫະກຳຢາປາບສັດຕູພືດ
ກໍຍັງດີໃຈຢາກເຫັນຈຸດອ່ອນເຫຼົ່ານີ້ ເພື່ອຈະໄດ້ເປີດ ແລະ
ພັດທະນາຕະຫຼາດໃໝ່.

ອັນສຸດທ້າຍ, ສິ່ງທີ່ທຳລືນໃຈ ແລະ ເປັນສິ່ງທ້າທາຍ
ທີ່ພວກເຮົາໄດ້ພົບເຫັນ ໃນເວລາທຳເຮັດການຄົ້ນຄ້ວາກໍລະ
ນີສຶກສານີ້ ແມ່ນວ່າຊາວກະສິກອນກຳລັງຮຽກຮ້ອງຢາກ
ໃຫ້ມີທາງເລືອກອື່ນໆ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນສະ
ບວນການຫັນໄປໃຊ້ວິທີທຶນສະໄໝໃນການຜະລິດ. ເວລາ
ສິນທະນາກັນນັ້ນ ຊາວກະສິກອນໄດ້ສະແດງອອກທັງຂໍ້ທ້າ
ທາຍ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງຊຶ່ງຂະແໜງປູກຝັງກຳລັງປະເຊີນຢູ່.

ລັດຖະບານລາວ ພ້ອມທັງຜູ້ໃຫ້ທຶນສາກົນພວມສົ່ງເສີມ
ການພັດທະນາຂະແໜງກະສິກຳ ໃຫ້ໄປຕາມເສັ້ນທາງ
“ການປະຕິບັດຂຽວ” ເປັນຕົ້ນຕໍ. ແຕ່ພ້ອມໆກັນນັ້ນ ກໍມີ
ການຂົນຂວາຍທາງການສະໜັບສະໜູນຢ່າງກ້ວາງຂວາງ
ເພື່ອມີການກະສິກຳແບບຍືນຍົງ ແລະ ໃຊ້ທຳໄດ້ປຽບຂອງ
ລາວ ໃນແງ່ການຜະລິດເພື່ອເປັນສິນຄ້າຂອງຜະລິດຕະພັນ
ກະສິກຳທຳມະຊາດ.

ການເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສອດຄ່ອງໃນນະໂຍບາຍກໍຄືແຜນ
ງານເຫຼົ່ານີ້ ກາຍເປັນບັນຫາຈຳເປັນຮີບດ່ວນ.

9.2 ...ແລະ ຂໍ້ສະເໜີ

ຕະຫຼອດເອກະສານນີ້, ພວກເຮົາໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ແນະນຳຈຳນວນ
ໜຶ່ງແລ້ວ, ໃນພາກສຸດທ້າຍນີ້ພວກເຮົາຢາກເນັ້ນບູລິສິດ
ຕົ້ນຕໍທ້າຢ່າງຄື:

ທິດ ແລະ ຍຸດທະສາດຈະແຈ້ງ ທີ່ຫັນໄປຫາ ກະເສດແບບຍືນຍົງ

ອັນທີໜຶ່ງ ພວກເຮົາຢາກເນັ້ນບັນຫາທີ່ພວກເຮົາໄດ້ຍິນ
ຊາວກະສິກອນເວົ້າແລ້ວເວົ້າອີກ ແລະ ສິ່ງທີ່ພວກເຮົາໄດ້
ຍົກໃຫ້ເຫັນໃນ ພາກ 7. ໃນຂະນະທີ່ຊາວກະສິກອນພວມ
ຊອກຫາທາງເລືອກຕ່າງໆທີ່ໃຊ້ການໄດ້ນັ້ນ, ມັນມີຄວາມ
ຈຳເປັນຢ່າງຮີບດ່ວນທີ່ຕ້ອງແກ້ໄຂຢ່າງແນ່ນອນ ຄວາມບໍ່
ລ່ອງຊ່ອງກັນລະຫວ່າງນະໂຍບາຍທີ່ສຸມໃສ່ການຜະລິດ
ແບບເພີ່ມທະວີເພື່ອຕະຫຼາດ ແລະ ນະໂຍບາຍທີ່ສຸມໃສ່
ການກະເສດຍືນຍົງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ການວິເຄາະຂອງກໍລະນີສຶກສານີ້ ຊື່ໃຫ້ເຫັນເຖິງແນວໂນ້ມ ດ້ານການນໍາໃຊ້ແບບເພີ່ມທະວີ ແລະ ການອົງອາໄສເຄມີ ການກະເສດ ຊຶ່ງທ່າອຸ່ງນີ້ມັນຂະໜານກັນກັບການເຊື່ອມ ສານເຂົ້າໃນເສດຖະກິດຕະຫຼາດຂອງຜູ້ຜະລິດໃນຂະແໜງ ກະສິກໍາ.

ເພື່ອຕ້ານກັບແນວໂນ້ມນີ້ ແລະ ເພື່ອກ້າວໄປສູ່ການຜະລິດ ແບບຍືນຍົງ/ທໍາມະຊາດກວ່າ, ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ທາງເລືອກ ແລະ ວິທີການອື່ນໆທີ່ໃຊ້ການໄດ້. ການເບິ່ງບັນຫາໄລຍະ ຍາວ ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຄວາມລ່ອງຊ່ອງເປັນອັນໜຶ່ງອັນ

ດຽວກັນຫຼາຍກວ່າເກົ່າໃນບັນດານະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆ.

ຖ້າຫາກພວກເຮົາເຫັນພ້ອມນໍາກັນວ່າ ຄວາມທ້າທາຍມີ ແມ່ນການກ້າວໄປສູ່ຕົວແບບທາງເລືອກ ເພື່ອພັດທະນາ ວຽກງານກະສິກໍາໃນ ສປປ ລາວ ທີ່ນໍາໃຊ້ທໍາໄດ້ປຽບທີ່ ແນ່ນອນຂອງປະເທດໃນແກ່ງການຜະລິດທີ່ປອດສານເຄມີ ແລະ ປູກຝັງແບບທໍາມະຊາດ, ຖ້າເປັນຄືແນວນັ້ນມັນຈໍາ ເປັນຕ້ອງໃຫ້ມີຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງກວ່າເກົ່າ. ຂໍ້ລິເລີ່ມ ແລະ ຄວາມພະຍາຍາມທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນເຊັ່ນ ຢູ່ໃນເຂດການ ຜະລິດທີ່ນໍາໃຊ້ປູຢາທໍາມະຊາດ ແລະ ປອດສານເຄມີ ຈໍາ ຕ້ອງໄດ້ບັນຈຸເຂົ້າໃນຍຸດທະສາດໃຫຍ່ກວມລວມ.

ເພື່ອເປັນການສົມທົບ, ຄວາມພະຍາຍາມຂອງອຸດສາຫະ ກຳຕ່າງປະເທດກໍຄວນກຳນົດບູລິມະສິດດ້ານຊັບພະຍາ ກອນເພື່ອພັດທະນາ, ທິດລອງພາກສະໜາມ ແລະ ສິ່ງ ເສີມເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ການປະຕິບັດທີ່ເປັນທາງເລືອກ ແບບເໝາະສົມ. ອັນທີສາມ, ນະໂຍບາຍຈຸນລະພາກ

ແລະ ມະຫາພາກທີ່ເໝາະສົມດ້ານການຄ້າ ແລະ ພາສີ ກໍ ຖືວ່າຈໍາເປັນ ເພື່ອໃຫ້ທາງເລືອກຕ່າງໆນັ້ນໃຫ້ມີໂອກາດ ແລະ ເງື່ອນໄຂຢູ່ລອດ.

ການຝຶກອົບຮົມຢ່າງຂະໜານໃຫຍ່ ແລະ ແຜນ ງານ ສ້າງຈິດສໍານຶກເພື່ອສະໜັບສະໜູນທິດນີ້

ເພື່ອບັນລຸທິດທີ່ຈະແຈ້ງນີ້, ຄວນຖືວ່າ ແຜນງານຝຶກອົບຮົມ ທີ່ມີປະສິດທິຜົນແມ່ນບູລິມະສິດສູງສຸດຂອງຍຸດທະສາດ ຂອງປະເທດ ເພື່ອພັດທະນາ ແລະ ສິ່ງເສີມການເຮັດກະ ເສດແບບຍືນຍົງ. ຕໍ່ບັນຫານີ້, ອີກຄັ້ງໜຶ່ງ ຊາວກະສິ ກອນແມ່ນໄດ້ຂໍໃຫ້ມີການສະໜັບສະໜູນ ເພື່ອເພີ່ມ ທະວີສະມັດຕະພາບ ແລະ ການຫັນໄປທາດະຫຼາດ ໂດຍທີ່ບໍ່ຕ້ອງເພີ່ມທະວີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມໜັກ ໜ່ວງດ້ານການເງິນໂດຍບໍ່ຈໍາເປັນ, ຫຼື ໂດຍບໍ່ຕ້ອງ ຕົກລົງເຫວເລິກຂອງການຕ້ອງອົງອາໄສສານເຄມີ, ສະເພາະຢ່າງຍິ່ງຢາປາບສັດຕູພືດ, ເພື່ອເພີ່ມປະລິ ມານຜົນຜະລິດ.

ແຜນງານຝຶກອົບຮົມຕ້ອງສຸມໃສ່ໃຫ້ ການສະໜັບ ສະໜູນກະສິກອນໃຫ້ສາມາດແກ້ໄຂ ສິ່ງທ້າທາຍທັງ ຫຼາຍນີ້. ແຜນດັ່ງກ່າວຕ້ອງນໍາເອົາໄປໃຊ້ແບບມີ

ສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອໃຫ້ກະສິກອນມີທັກສະ ແລະ ຄວາມໝັ້ນ ໃຈ ຊຶ່ງຖືວ່າຈໍາເປັນເພື່ອຈະໄດ້ປັບຕົວເຂົ້າໃນເງື່ອນໄຂ ແລະ ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການທີ່ມີອັນປຸງແປງຢ່າງໄວວາ.

ຊາວກະສິກອນຕ້ອງການເຄື່ອງມືຕ່າງໆ ເພື່ອວິເຄາະວິໄຈ ລະບົບນິເວດວິທະຍາ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີສັດຕູພືດ ແລະ ຈາກ ນັ້ນກໍສາມາດແກ້ໄຂຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ອັນການດ້ວຍ ຕົນເອງ. ຈໍາເປັນຄວນມີຈຸດສຸມໃສ່ລະບົບຕ່າງໆດ້ານການ ຜະລິດທີ່ເປັນທາງເລືອກທີ່ບໍ່ອົງອາໄສ ຫຼື ນໍາໄປສູ່ການໃຊ້ ຢາປາບສັດຕູພືດແບບເພີ່ມທະວີ ຫຼື ຮຽກຮ້ອງສິ່ງຕ່າງໆທີ່ ສິ້ນເປືອງເງິນຫຼາຍ. ຊາວກະສິກອນຍັງຕ້ອງການເພີ່ມທະວີ ທັກສະດ້ານການໄລ່ລຽງເສດຖະກິດ, ກໍຄືທັກສະເພື່ອຕີລາ ຄາແນວໂນ້ມ ແລະ ກາລະໂອກາດດ້ານຕະຫຼາດໃຫ້ໄດ້ ດີກວ່າເກົ່າ. ຕໍ່ບັນຫານີ້ ເຫັນວ່າວິທີການອົບຮົມຂອງໂຮງ ຮຽນຊາວກະສິກອນດ້ານການປ້ອງກັນພືດແບບປະສົມປະ ສານ ນັ້ນມີບົດຮຽນປະສົບການທີ່ຫຼວງຫຼາຍໃນຂົງເຂດນີ້ ແລະ ມັນຈະເກີດຜົນດີຫຼາຍສົມຄວນໃຫ້ແກ່ ສປປ ລາວ.

ນອກຈາກການອົບຮົມແລ້ວ, ແຜນງານສ້າງຈິດສຳນຶກໃຫ້ແກ່ຕັ້ງຜະລິດ, ຜູ້ນຳໃຊ້, ຜູ້ຄ້າຂາຍ ແລະ ພະນັກງານລັດຖະບານຄວນຖືວ່າ ເປັນບູລິມະສິດສູງອັນໜຶ່ງ. ມັນມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງສະໜອງ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຫຼາຍກວ່າເກົ່າກ່ຽວກັບລະບຽບການພົວພັນເຖິງການຄ້າຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ໄພອັນຕະລາຍຂອງມັນ, ສະເພາະຢ່າງຍິ່ງຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບໃນໄລຍະຍາວສຳລັບຕັ້ງຜະລິດ, ຜູ້ຊົມໃຊ້ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ.

ການສົ່ງເສີມຜະລິດຕະພັນເພື່ອສຸຂະພາບ ແລະ ປອດສານເຄມີ ທີ່ນອນໃນນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ ສາມາດຊ່ວຍເຫຼືອສິມຄວາມມັກ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້ ແລະ ຈາກນັ້ນກໍຈະເປັນການສະໜັບສະໜູນ ໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ຜູ້ຜະລິດຊອກຫາວິທີທາງອອກໃໝ່. ພວກເຮົາເຊື່ອຢ່າງແຮງກ້າວ່າ ຂໍ້ມູນທີ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ຊອກຫາໄດ້ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທາງລົບຂອງຢາປາບສັດຕູພືດ ຈະເຮັດໃຫ້ການຄວບຄຸມການຄ້າຢາປາບສັດຕູພືດ ມີອັນກວດສັ້ນກວ່າ; ນອກນັ້ນ ມັນຈະເປັນສິ່ງທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ຕົວຈິງກວ່າ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ການເພີ່ມທະວີຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບບັນດາລະບຽບການຂອງລັດຖະບານລາວ ແມ່ນບາດກ້າວໃນທາງບວກອັນໜຶ່ງ, ໃນສະພາບປັດຈຸບັນ ການຄວບຄຸມການຄ້າສານເຄມີສຳລັບຂະແໜງປູກຝັງແບບມີປະສິດທິຜົນ ເຫັນວ່າເກືອບເປັນໄປບໍ່ໄດ້. ຢາປາບສັດຕູພືດມັນເຂົ້າມາປະເທດຢູ່ຫຼາຍໆຈຸດຊາຍແດນທີ່ຄວບຄຸມບໍ່ໄດ້, ເກືອບວ່າ ທັງໝົດແມ່ນເຂົ້າມາແບບບໍ່ເປັນທາງການ, ຊຶ່ງແມ່ນພໍ້ຄ້າແມ່ຄ້າມືອຍນັບເປັນຫຼາຍຮ້ອຍເປັນຜູ້ນຳເຂົ້າ. ສະຫຼຸບຄວາມ ການສ້າງຈິດສຳນຶກໃຫ້ຊາວກະສິກອນ, ຜູ້ຊົມໃຊ້

ແລະ ແມ່ນແຕ່ຜູ້ຄ້າຂາຍກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງ ແລະ ໄພອັນຕະລາຍໃນການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ, ບວກໃສ່ການສົ່ງເສີມວິທີທາງເລືອກແບບໃຊ້ການໄດ້ ເພື່ອໃຊ້ເຂົ້າໃນການກະເສດສຸມ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ປະເທດລາວຕົ້ນທາງຄວາມກິດຕັນດ້ານການຄ້າ ຊຶ່ງແນ່ນອນຈະເພີ່ມທະວີ.

ການບໍລິການດ້ານສົ່ງເສີມທີ່ເຂັ້ມແຂງກວ່າ ແລະ ຕາໜ່າງພົວພັນຂອງຊາວກະສິກອນ

ເພື່ອບັນລຸແຜນງານຝຶກອົບຮົມ ແລະ ສ້າງຈິດສຳນຶກສ້າງເທິງນັ້ນ, ມັນມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງເຮັດໃຫ້ການບໍລິການດ້ານສົ່ງເສີມມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອສາມາດໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທີ່ມີປະສິດທິພາບແກ່ຊາວກະສິກອນໃນການປະຕິບັດບັນດາຍຸດທະສາດ ເພື່ອການກະເສດແບບຢືນຍົງ. ກອງສົ່ງເສີມຄວນມີຄວາມຕຽມພ້ອມກວ່າເກົ່າທີ່ຈະໃຫ້ການແນະນຳແບບເໝາະສົມ ໃນລະດັບວິຊາການ, ນອກນັ້ນກໍຄວນສະໜັບສະໜູນກະສິກອນໃຫ້ຮູ້ຈັກວິທີການໄລ່ລຽງເສດຖະກິດຢ່າງເລິກເຊິ່ງ ໂດຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າໃຈຢ່າງຈະແຈ້ງບັນດາກົນໄກຕະຫຼາດ, ແນວໂນ້ມ ງຽລູງ.

ນອກນັ້ນ ກໍຕ້ອງມີທິກສະເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການຄົ້ນຄ້ວາພາກສະໜາມ ຮ່ວມກັບກຸ່ມຊາວກະສິກອນ ເພື່ອປັບເຕັກໂນໂລຊີຕ່າງໆ ໃຫ້ຖືກກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ແລະ ເງື່ອນໄຂຂອງທ້ອງຖິ່ນ. ນອກນັ້ນ ມັນກໍມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຕ້ອງມີຄວາມເປັນເອກະລາດ ແລະ ມີຄວາມໂປ່ງໃສໃນສາຍພົວພັນລະຫວ່າງການບໍລິການຂອງພາກສ່ວນສົ່ງເສີມ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງພາກເອກະຊົນເຊັ່ນ: ຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ຈຳໜ່າຍ ແລະ ບໍລິສັດຜູ້ຜະລິດຢາປາບສັດຕູພືດ.

ອົງປະກອບຍຸດທະສາດສຳລັບວຽກງານຝຶກອົບຮົມ ແລະ ສ້າງຈິດສຳນຶກແມ່ນເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃນການນຳໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກກຸ່ມຊາວກະສິກອນ ແລະ ຕາໜ່າງຂອງເຂົາເຈົ້າ. ດັ່ງທີ່ກ່າວມີສຶກສານີ້ຢັ້ງຢືນ, ເຮົາເຫັນວ່າ ກະສິກອນລາວໂດຍພື້ນຖານແລ້ວແມ່ນສົງອາໄສຊື່ງກັນ ແລະ ກັນດ້ານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ແນວຄິດຕ່າງໆ. ກອງສົ່ງເສີມຄວນເຮັດວຽກໄປໃນແບບທີ່ຈະເສີມຂະຫຍາຍສາຍພົວພັນນີ້ ບໍ່ແມ່ນຈະໄປປຸງແຜນການພົວພັນທີ່ສຳຄັນຍິ່ງລະຫວ່າງຊາວກະສິກອນດ້ວຍກັນ. ຂໍ້ສັ່ງເກດອັນທີ່ສອງໃນການສຶກສານີ້, ສະເພາະຢ່າງຍິ່ງສຳລັບຊາວກະສິກອນ,

ແມ່ນອັນທີ່ເອີ້ນວ່າ "ເຫັນດ້ວຍຕາຈິງເຊື່ອ" ແລະ ການພົວພັນ ໂດຍກົງລະຫວ່າງຂອງກະສິກອນດ້ວຍກັນເອງອີກນັ້ນ ແມ່ນເໝາະທີ່ສຸດເພື່ອເສີມສ້າງສິ່ງທີ່ເວົ້າມາ. ອັນສຸດທ້າຍ ຕາໜ່າງທີ່ມີຊີວິດຊີວາຂອງຊາວກະສິກອນສາມາດເຮັດໃຫ້ທົວຄິດລິເລີ່ມການ "ປອດສານເຄມີ" ຫຼື ຜະລິດຕະພັນທຳມະຊາດນັ້ນຢູ່ລອດໄດ້, ມັນຈະສົ່ງເສີມໃຫ້ມີການຄວບຄຸມໂດຍກົງລະຫວ່າງກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ຊົມໃຊ້ ໂດຍສະເພາະໃນລະດັບຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນ.

ການສະໜັບສະໜູນຢ່າງແຂງຂັນ ເພື່ອບັງຄັບໃຊ້ລະບຽບການແຫ່ງຊາດ ແລະ ຫຼັກປະຕິບັດສາກົນ

ໃນເມື່ອປະເທດລາວຍັງຄົງເພິ່ງພາອາໄສ ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກພາຍນອກ, ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ຄວນເຂົ້າໃຈໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ ກ່ຽວກັບບົດບາດທີ່ຫຼາຍໆພາກສ່ວນມີໃນການສ້າງແນວໂນ້ມເພີ່ມທະວີການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ. ດັ່ງນັ້ນ, ອົງການເຫຼົ່ານີ້ ຄວນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຢ່າງສະເໝີພາບໃນການສະໜັບສະໜູນບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ວິທີການທີ່ຍືນຍົງກ່ຽວກັບທາງເລືອກໃໝ່.

ເພື່ອໄປເຖິງເປົ້າໝາຍນັ້ນ, ການປະສານງານຢ່າງໃກ້ຊິດ ການເປັນຄູ່ຮ່ວມງານຢ່າງແທ້ຈິງກັບອົງກອນກ່ຽວຂ້ອງຂອງລັດຖະບານລາວ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນສ້າງຄວາມສາມາດແບບມີປະສິດທິຜົນແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຢ່າງແທ້ຈິງ. ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ປະສົບການດ້ານປະຕິບັດລະບຽບການແຫ່ງຊາດກັບປະເທດອື່ນໆ ທີ່ມີເງື່ອນໄຂເຊັ່ນປະເທດລາວໜ້າຈະເປັນຄວາມພະຍາຍາມທີ່ເປັນປະໂຫຍດ ຊຶ່ງ FAO ດ້ອງໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນໃດ້ຂອບເຂດຫຼັກປະຕິບັດສາກົນ.

ຍ້ອນວ່າບໍ່ມີການຜະລິດຢາປາບສັດຕູພືດໃນ ສປປ ລາວ, ດັ່ງນັ້ນມັນກໍ່ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຮຽກຮ້ອງອັນໃດ ກັບຊຸມບໍລິສັດພາຍໃນປະເທດລາວເອງ. ແຕ່ວ່າລັດຖະບານສາມາດໃຊ້ປາກໃຊ້ສູງຂອງ FAO, ASEAN ແລະ ກອງປະຊຸມສາກົນອື່ນໆ ໃຫ້ສົ່ງເສີມການຖອດຖອນເປັນກ້າວໆ ຢາປາບສັດຕູພືດໝວດ I ແລະ ເພີ່ມທະວີການຈຳກັດຜະລິດຕະພັນໝວດ II ແລະ ສົ່ງເສີມວິທີການກະສິກຳທີ່ຍືນຍົງກວ່າ ທັງພາຍໃນປະເທດກໍຄືໃນຂົງເຂດ.

ພວກເຮົາໄດ້ສັງເກດວ່າ ຜະລິດຕະພັນທີ່ມັກໃຊ້ກັນຫຼາຍທີ່ສຸດຢູ່ລາວ ແມ່ນຜະລິດໂດຍບໍລິສັດໃຫຍ່ຂ້າມຊາດ; ຕໍ່ບັນຫານີ້ FAO ມີບົດບາດຕັດສິນທີ່ຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ອຸດສາຫະກຳເຫຼົ່ານັ້ນ ປະຕິບັດຕາມກົດດ້ານປະຕິບັດສາກົນ ກ່ຽວກັບການຂຽນໃບສະຫຼາກ ແລະ ໃຫ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ. ຢ່າງໜ້ອຍສຸດ ອຸດສາຫະກຳຢາປາບສັດຕູພືດກໍຄວນສະໜອງໃຫ້ຜູ້ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ແນ່ນອນ ແລະ ລະອຽດກວ່າເກົ່າ.

ການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການສຶກສາທີ່ມີຢູ່ປັດຈຸບັນ (ທັງເຮັດຢູ່ລາວ ແລະ ປະເທດອື່ນໆ) ທີ່ພົວພັນເຖິງຜົນກະທົບຍາວນານ ຂອງຢາປາບສັດຕູພືດ ຕໍ່ສຸຂະພາບ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຄວນຖືວ່າແມ່ນວຽກບຸລິມະສິດ. ອຸດສາຫະກຳຢາປາບສັດຕູພືດມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃຫ້ຂໍ້ມູນຈະແຈ້ງກວ່າເກົ່າ ແລະ ໃຫ້ຄຳເຕືອນກ່ຽວກັບອັນຕະລາຍເກີດຈາກຜະລິດຕະພັນຕົນຕໍ່ຜູ້ຊົມໃຊ້ ທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ ເພື່ອເປັນການເລີ່ມຕົ້ນນຳໃຊ້ຫຼັກປະຕິບັດສາກົນ ຊຶ່ງຖືໄດ້ວ່າເປັນບ່ອນອີງອັນສຳຄັນ.

ຂໍ້ສະເໜີເພື່ອທຳການສຶກສາໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ

ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວໃນພາກອາລຳພະຍົດແລ້ວວ່າ ກໍລະນີສຶກສານີ້ບໍ່ສາມາດ ແລະ ກໍບໍ່ໄດ້ພະຍາຍາມເບິ່ງທຸກໆບັນຫາທີ່ກ່ຽວພັນກັບການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດໃນລາວ. ດັ່ງນັ້ນສຳລັບການສຶກສາໃນຄັ້ງຕໍ່ໄປ ເຮົາຂໍສະເໜີບາງເນື້ອໃນດັ່ງຂ້າງລຸ່ມນີ້:

- ດຳເນີນກໍລະນີສຶກສາທີ່ກວ້າງຂວາງກວ່າ ກວມເອົາແຂວງອື່ນໆ (ດັ່ງທີ່ພະນັກງານກອງສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ກົມປູກຝັງໄດ້ສະເໜີໃນຕອນຕົ້ນ) ເພື່ອຈະໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນດ້ານການປະຕິບັດຕົວຈິງໃນເຂດທີ່ໃກ້ປະເທດເພື່ອນບ້ານເຊັ່ນ: ຈີນ ຫຼື ຫວຽດນາມ.
- ດຳເນີນການສຶກສາທີ່ກວດສັ້ນ ເພື່ອເກັບກຳຕົວເລກເພື່ອສາມາດວັດແທກຄວາມຖີ່ ແລະ ປະລິມານຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ກະສິກອນໄປນຳໃຊ້ກັບ ພືດປະເພດຕ່າງໆ. ການສຶກສາແບບນີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ຕີລາຄາໄດ້ດີກວ່າເກົ່າກ່ຽວກັບ ການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ການໃຊ້ຫຼາຍເກີນໄປໄພດ ຊຶ່ງເກີດຈາກການອ່ານໃບສະຫຼາກນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ຊັດເຈນ ແລະ ສັບສົນ ແລະ ການຕີລາຄາວິທີໃຊ້ດ້ານປະລິມານຢາ ຊຶ່ງເປັນຈຸດອ່ອນອັນໜຶ່ງທີ່ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ໄດ້ສັງເກດ.

- ດຳເນີນການສຶກສາທີ່ກຳນົດອອກແຈ້ງວ່າ ບົດບາດຂອງປັດໃຈດ້ານການຕະຫຼາດອັນເຮັດໃຫ້ເພີ່ມການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດມີຄືແນວໃດ ແລະ/ຫຼື ເບິ່ງຄວາມກ່ຽວໂຍງກັນ ແລະ ສາຍພົວພັນດ້ານເຫດ ແລະ ຜົນລະຫວ່າງການໃຊ້ ອໍໂມນ ແລະ ການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ.
- ດຳເນີນການສຶກສາເພື່ອເບິ່ງບົດບາດທີ່ອາດມີ ແລະ ຜົນກະທົບທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ ຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງປະເທດທີ່ພົວພັນເຖິງການສະເໜີ ແລະ ນຳໃຊ້ວັດສະດຸເຄມີເພື່ອການກະສິກຳ.

9.3 ໄປຖືກທາງ ຫຼື ບໍ່ ?

ອີງຕາມການສັງເກດ ແລະ ສົນທະນາຕະຫຼອດການສຶກສາຂອງພວກເຮົາຄັ້ງນີ້, ພວກເຮົາເຂົ້າໃຈວ່າ ສປປ ລາວກຳລັງຢູ່ຈຸດທາງຄົບ. ຖ້າປະເມີນຈາກສະຖານະການທີ່ເປັນຢູ່ ເກືອບເວົ້າໄດ້ວ່າ ລາວກຳລັງກ້າວໄປຫາເສັ້ນທາງແຫ່ງຢາປາບສັດຕູພືດ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ຫຼຸມກັບດັກທີ່ຕ້ອງເພີ່ມທະວີສະພາບຂຶ້ນກັບຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ສານເຄມີ ເພື່ອການກະສິກຳຢ່າງເນື່ອງນິດ.

ຖ້າເບິ່ງຈາກມຸມມອງໄລຍະສັ້ນ, ແນ່ນອນວ່າ ເສັ້ນທາງນີ້ມັນແປນ ແລະ ໄປມາງ່າຍທີ່ສຸດ ຍ້ອນວ່າຫຼາຍໆປະເທດກໍໄດ້ໃຊ້ເສັ້ນທາງນີ້ມາແລ້ວ, ນອກນັ້ນກໍເປັນເສັ້ນທາງຢູ່/ຍາງຢ່າງດີໂດຍບັນດາກຸ່ມຜົນປະໂຫຍດໃຫຍ່ໆ ແລະ ບັນດານັກລິເລີ່ມການພັດທະນາ.

ແຕ່ວ່າ ມັນບໍ່ມີແຕ່ເສັ້ນທາງເສັ້ນດຽວນີ້ເທົ່ານັ້ນ, ຖ້າເບິ່ງດ້ວຍສາຍຕາກວ້າງໄກຈະເຫັນວ່າ ມັນຍັງມີອີກເສັ້ນທາງໜຶ່ງ ຊຶ່ງເໝາະສົມແທ້ໆ ສຳລັບ ສປປ ລາວ, ປະເທດລາວມີທ່າໄດ້ປຽບ ແລະ ແຂ່ງຂັນໝູ່ໄດ້ ຖ້າຫາກເລືອກຫົນທາງເສັ້ນນີ້.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຖ້າແນວໂນ້ມທີ່ພວກເຮົາໄດ້ສັງເກດເຫັນຈາກດຳເນີນການສຶກສາຄັ້ງນີ້ ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການປ່ຽນແປງແກ້ໄຂ ແລະ ອະນຸຍາດໃຫ້ມັນສືບຕໍ່ເຊັ່ນນີ້, ອີກບໍ່ດົນປະເທດລາວ ກໍອາດສູນເສຍທ່າໄດ້ປຽບນີ້ໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ. ແຕ່ວ່າ ເມື່ອໃດຫາກມີທິດອັນຈະແຈ້ງ ແລະ ການເັດສົນໃຈທີ່ຈະຮັບເອົາສິ່ງທ້າທາຍຈາກການເລືອກເອົາເສັ້ນທາງໃໝ່ນີ້ແລ້ວ, ສປປ ລາວ ອາດປະກອບສ່ວນຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງແກ່ອະນາຄົດຂອງຕົນ ກໍຄືປະກອບສ່ວນແກ່ການສ້າງແນວຄວາມຄິດໃໝ່ອັນໜຶ່ງສຳລັບການພັດທະນາ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໃຊ້ອ້າງອີງ

1. *National Poverty Eradication Programme (NPEP)*, Committee for Planning and Cooperation, Eighth Round Table Meeting, Lao PDR, September 2003.
2. FAO, URL, <http://apps1.fao.org/servlet/XteServlet.irun?Areas=%3E412&Items=1357&Elements=62&Years=2002&Format=Table&Xaxis=Years&Yaxis=Countries&Aggregate=&Calculate=&Domain=LUI&ItemTypes=Pesticides&Language=&UserName=>
3. *Strategic Vision for the Agricultural Sector*, Ministry of Agriculture and Forestry, Vientiane, Lao PDR, 2000.
4. FAO, URL, <http://apps1.fao.org/servlet/XteServlet.irun?Areas=%3E412&Items=1357&Elements=62&Years=2002&Format=Table&Xaxis=Years&Yaxis=Countries&Aggregate=&Calculate=&Domain=LUI&ItemTypes=Pesticides&Language=&UserName=> and <http://apps1.fao.org/servlet/XteServlet.irun?Areas=%3E412&Items=1357&Elements=62&Years=1995&Format=Table&Xaxis=Years&Yaxis=Countries&Aggregate=&Calculate=&Domain=LUI&ItemTypes=Pesticides&Language=&UserName=>
5. *Protocol for the Prohibition of the Use in War of Asphyxiating, Poisonous or Other Gases, and of Bacteriological Methods of Warfare*, Geneva, June, 1925.
6. *Laos at the Crossroads*, Isabelle Delforge, Seedling, June 2001, www.grain.org/public-ations/seed-01-6-2-en.cfm
7. *Regulation for the Management and Usage of Plant Protection Products in the Lao PDR*, Department of Agriculture, Ministry of Agriculture, Vientiane, Lao PDR, 2000.
8. *International Code of Conduct on the Distribution and Use of Pesticides* (revised version), Adopted by UNFRED and Twenty-third Session of the FAO Council in November 2002, FAO, Rome, 2003.

FAO Inter-Country Programme for IPM in Vegetables in South and Southeast Asia

FAO-IPM Office, Lao PDR:

Plant Protection Centre, Salakham, Box 1640, Vientiane, Lao PDR

Tel: (856-21) 81-2142 Fax: (856-21) 81-2130 e-mail: ipmlaos@laotel.com

Regional Office:

FAO Regional Office for Asia and the Pacific, Room A-25

Maliwan Mansion, 39 Phra Athit Road, Bangkok 10200, Thailand

Tel: (66-2) 697-4314 Fax: (66-2) 697-4422 e-mail: vegetable-ipm@fao.org

ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດ
ແຜນງານລະຫວ່າງປະເທດ ກ່ຽວກັບການປ້ອງກັນພືດແບບປະສົມປະສານ
ໃນເອເຊຍໃຕ້ ແລະ ເອເຊຍຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ (GCP/RAS/191/AUL)

